

POWIAT KROŚNIEŃSKI

Załącznik do uchwały nr 432/2017
Zarządu Powiatu Krośnieńskiego
z dnia 08.03.2017 roku

Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020

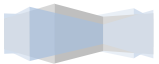
Marzec 2017

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP I UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE.....	4
1. Wstęp.....	4
2. Uwarunkowania przestrzenne.....	5
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ	8
1. Kapitał materialny	8
2. Kapitał przyrodniczy i turystyczny	34
3. Kapitał ludzki.....	42
4. Kapitał społeczny	59
III. ANALIZA SWOT POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO	68
VI. OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW – WYNIKI ANKIET	78
V. WIZJA I CELE	84
VI. UZASADNIENIE I OPIS REALIZACJI CELÓW	86
1. Rozwój gospodarki i infrastruktury technicznej, ochrona środowiska	86
2. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów i bogactw naturalnych	88
3. Rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury społecznej	90
4. Powiat aktywny, otwarty i bezpieczny	94
VII. SPÓJNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	98
VIII. SYSTEM REALIZACJI I MONITOROWANIA	100
IX. PLAN FINANSOWY.....	101
X. SPISY	103
1. Spis rysunków.....	103
2. Spis tabel	104
3. Spis wykresów	106

I. WSTĘP I UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE

1. Wstęp

Jednym z podstawowych elementów zarządzania jednostkami samorządowymi są strategie i programy rozwoju, określające cele, obszary działania i zamierzenia władz lokalnych. Długofalowe zarządzanie ma szeroki wymiar w kształtowaniu polityki rozwoju na każdym szczeblu administracyjnym. Samorząd powiatowy prowadzi politykę rozwoju zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jednocześnie ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym stanowi, iż do wyłącznej właściwości rady powiatu należy przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Program rozwoju powiatu jest podstawowym i najważniejszym dokumentem dla samorządu. Przedstawia on m.in. bieżącą diagnozę sytuacji społeczno - ekonomicznej oraz określa cele, kierunki działań i interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni powiatowej. Program uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty powiatowej, ma pełnić kluczową rolę w kształtowaniu postępowania samorządu powiatowego w perspektywie najbliższych lat, będzie też narzędziem komunikowania się i współpracy między partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi.

Projekt Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 został opracowany przez Zarząd Powiatu Krośnieńskiego przy współpracy z Zespołem ds. opracowania Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020. W skład Zespołu weszli pracownicy Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim, kierownicy powiatowych jednostek organizacyjnych, a także radni Rady Powiatu Krośnieńskiego:

1) Mirosław Glaz	- Starosta Krośnieński	- przewodniczący zespołu
2) Joanna Ejsmont	- Sekretarz Powiatu	- zastępca przewodniczącego
3) Paulina Adułło – Mucha	- Naczelnik Wydziału Inwestycji, Rozwoju i Spraw Społecznych	- członek zespołu
4) Bogdan Bakalarz	- Naczelnik Wydziału Geodezji i Kartografii	- członek zespołu
5) Andrzej Chinalski	- Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami	- członek zespołu
6) Mieczysław Łukasiewicz	- Naczelnik Wydziału Komunikacji, Transportu i Dróg	- członek zespołu
7) Wojciech Niezbecki	- Kierownik Referatu Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich	- członek zespołu
8) Ewa Obara	- Skarbnik Powiatu	- członek zespołu
9) Zenon Pilarczyk	- Naczelnik Wydziału Budownictwa, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	- członek zespołu
10) Iwona Polak	- Dyrektor Zespołu Ekonomiczno - Administracyjnego Szkół	- członek zespołu
11) Zofia Mielcarek	- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	- członek zespołu
12) Janusz Milczarek	- Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych	- członek zespołu
13) Sabina Marciniak	- Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy	- członek zespołu
14) Mariusz Szkołuda	- Przewodniczący Komisji Rewizyjnej	

	Rady Powiatu Krośnieńskiego	– członek zespołu
15) Leszek Turczyniak	- Przewodniczący Komisji Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Powiatu Krośnieńskiego	– członek zespołu
16) Krzysztof Grzelak	- Przewodniczący Komisji Budżetu i Rozwoju Lokalnego Rady Powiatu Krośnieńskiego	– członek zespołu
17) Lech Kiertyczak	- Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki Rady Powiatu Krośnieńskiego	– członek zespołu

Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 jest dokumentem strategicznym, który zastąpi funkcjonującą do 2015 r. Strategię Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego z Horyzontem Czasowym do 2015 r. Strategia przyjęta uchwałą Nr XIII/84/2007 Rady Powiatu Krośnieńskiego z dnia 28 listopada 2007 r. zawierała podstawowe wytyczne dla polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd powiatu, była również instrumentem w procesie pozyskiwania zewnętrznych funduszy na realizację priorytetowych zadań.

Opracowanie Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 jest odpowiedzią na zmiany społeczno-gospodarcze, zachodzące zarówno w powiecie, jak i w jego otoczeniu. Wynika też z konieczności opracowania dokumentu dostosowanego do regulacji strategicznych szczebla regionalnego i krajowego oraz ujednoczenia horyzontu czasowego Programu z okresem nowego programowania Unii Europejskiej. Posiadanie aktualnego dokumentu strategicznego umożliwi skuteczniejsze aplikowanie o środki zewnętrzne, m.in. na realizację inwestycji infrastrukturalnych i społecznych. Wszelkie podejmowane przez lokalne władze działania winny wynikać z diagnozy potrzeb, zidentyfikowanych problemów oraz analiz i uwarunkowań obszarów życia społeczno-gospodarczego ujętych w Programie.

2. Uwarunkowania przestrzenne

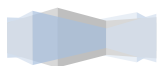
Powiat krosnieński położony jest w środkowo – zachodniej części województwa lubuskiego, w dorzeczu środkowego biegu Odry. Powiat jest jednym z dwunastu powiatów ziemskich funkcjonujących w województwie lubuskim.

Powiat krosnieński zajmuje obszar 1391 km² i jest zamieszkały przez ponad 56 tys. osób. Stanowi to blisko 10% powierzchni województwa i 5,5% ludności województwa. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 41 osób na 1 km² i należy do najniższych w województwie lubuskim.

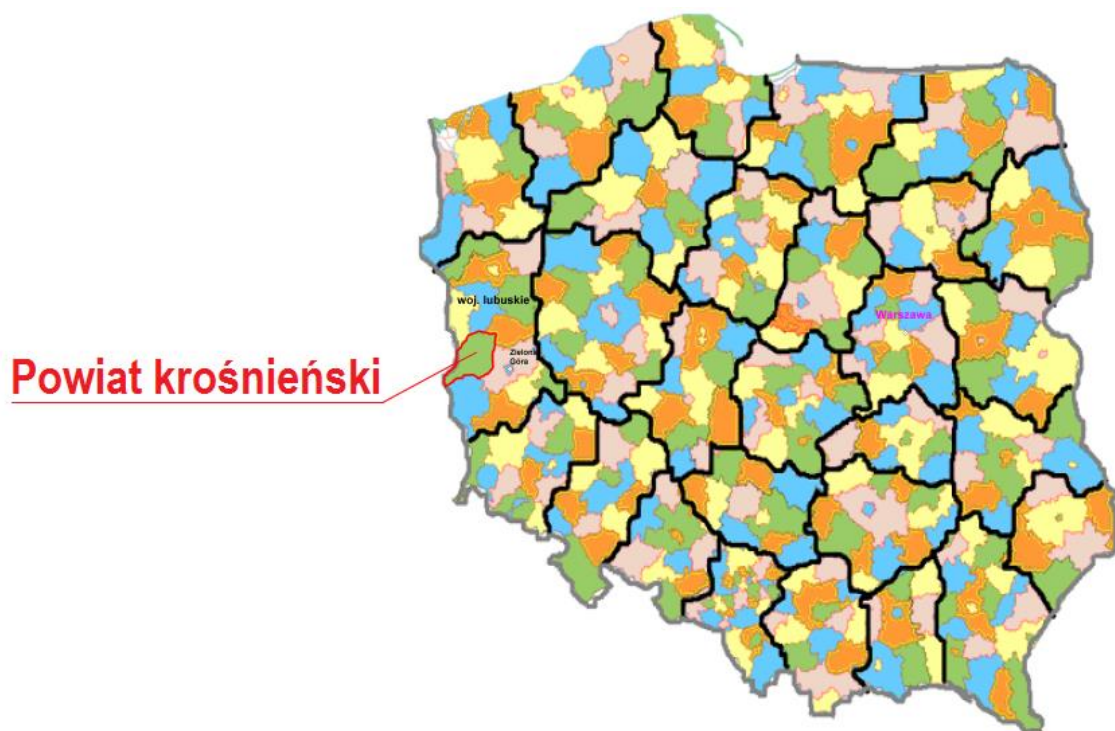
W skład powiatu wchodzi 7 gmin z dwoma miastami: Krosno Odrzańskie i Gubin oraz 121 wsi. Gminy wchodzące w skład powiatu to: gmina miejsko – wiejska Krosno Odrzańskie, gmina miejska Gubin oraz gminy wiejskie: Gubin, Bobrowice, Dąbie, Bytnica, Maszewo.

Powiat graniczy bezpośrednio z Republiką Federalną Niemiec oraz powiatami: ślubickim, sulęcińskim, zielonogórskim, świebodzińskim i żarskim.

Powiat położony jest w stosunkowo niewielkiej odległości od dużych aglomeracji miejskich: Berlin, Poznań, Wrocław, Szczecin.

Rys. Nr 1 - Powiat krośnieński na tle mapy Polski

Rys. Nr 2 - Powiat krośnieński na tle mapy województwa lubuskiego

Rys. Nr 3 - Powiat krośnieński

Przez obszar powiatu przepływają trzy duże rzeki: Odra, Bóbr, Nysa Łużycka i ich dopływy, rzeki: Lubsza, Kolna, Łomianka, Biała, Gryżynka, Młynówka. Funkcjonują również 2 duże sztuczne zbiorniki wodne: Raduszec i Dychowski oraz kilkadziesiąt jezior, a wśród nich największe to: Jańsko, Głębokie, Borek, Bytnickie czy Błeszno. Powiat krośnieński jest najbardziej zalesionym regionem województwa lubuskiego. Całkowita powierzchnia lasów wynosi 86.369 ha, co stanowi 62 % całej powierzchni powiatu.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ

1. Kapitał materialny

1) Zasoby finansowe

Powiat krośnieński jest powiatem o niskich dochodach podatkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2014 roku wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów wynosił 199,59 zł, natomiast wskaźnik dochodów podatkowych dla powiatu krośnieńskiego wyniósł 138,37 zł, co stanowi 69,32% wskaźnika dla kraju. Ze względu na znikomą ilość źródeł dochodów własnych, możliwości finansowe powiatu krośnieńskiego są dość ograniczone.

Tabela Nr 1 - Zestawienie dochodów i wydatków budżetu powiatu krośnieńskiego w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
I. Dochody ogółem	69 019 927	54 047 329	55 037 350	54 525 988	54 857 370
I.1. Dochody bieżące	61 305 843	49 010 070	51 623 640	51 260 188	51 217 699
<i>w tym:</i>					
<i>udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa</i>	6 240 374	6 756 361	7 310 611	7 781 144	8 534 298
<i>subwencja ogólna</i>	25 512 067	24 125 174	24 135 513	23 687 209	23 601 156
<i>podatki i opłaty</i>	1 889 646	1 706 225	1 939 898	2 119 042	1 914 478
<i>dotacja na spłatę długów zlikwidowanego SP ZOZ</i>	10 461 938	-	-	-	-
<i>ze środków UE</i>	1 030 751	1 640 803	1 125 796	836 762	455 784
I.2. Dochody majątkowe	7 714 084	5 037 259	3 413 710	3 265 800	3 639 671
<i>w tym:</i>					
<i>dochody ze sprzedaży majątku</i>	111 879	352 190	45 419	839 331	80 274
<i>ze środków UE</i>	2 543 296	4 083 657	1 545 189	7 832	695 626
II. Wydatki ogółem	74 760 935	50 577 930	52 490 639	56 186 632	53 102 479
II.1. Wydatki bieżące	58 326 292	48 470 701	48 522 693	48 016 088	47 035 590
<i>w tym:</i>					
<i>ze środków UE</i>	932 788	1 323 938	1 302 946	872 110	486 954
<i>spłata długów zlikwidowanego SP ZOZ</i>	10 461 938	-	-	-	-
II.2. Wydatki majątkowe	16 434 643	2 107 229	3 968 000	8 170 544	6 066 889
<i>w tym ze środków UE</i>	5 773 954	35 382	1 582 832	472 040	117 941
III. Nadwyżka operacyjna (doch. bieżące + doch. ze sprzedaży mienia - wyd. bieżące)	3 091 430	891 559	3 146 366	4 083 431	4 262 382

Źródło: Opracowanie własne - Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Z analizy dochodów budżetu powiatu krośnieńskiego za lata 2011 – 2015 wynika, że dochody bieżące w badanym okresie były stabilne i wykazywały lekką tendencję wzrostową. Biorąc pod uwagę dochody bieżące, pomniejszone o dochody stanowiące dofinansowanie ze środków UE oraz o jednorazową dotację związaną ze spłatą długów przejętych po zlikwidowanym SP ZOZ Szpital Powiatu Krośnieńskiego, na przestrzeni lat 2011 - 2015 wzrosły one z kwoty 49,81 mln zł

do wysokości 50,76 mln zł, co stanowi 1,91% wzrostu. Należy zauważyć, że w analizowanym okresie znacząco wzrosły dochody z tytułu udziałów w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – wzrost

o 36,76%, natomiast zmalały dochody z tytułu subwencji ogólnej – spadek o 7,49%. Na zmniejszenie poziomu drugiej grupy dochodów największy wpływ ma spadek ilości uczniów w szkołach, czego następstwem jest malejąca kwota subwencji oświatowej.

Analiza wydatków budżetowych w latach 2011 – 2015 pokazuje spadek wydatków bieżących ogółem pomniejszonych o wydatki finansowane ze środków UE oraz o jednorazowy wydatek związany ze spłatą długów przejętych po zlikwidowanym SP ZOZ Szpital Powiatu Krośnieńskiego. Wskazane wydatki na przestrzeni lat 2011 – 2015, pomimo przykładowo - wzrostu wynagrodzeń ogółem, nakładów na pomoc społeczną ze środków własnych, zmalały z wysokości 46,93 mln zł do kwoty 46,55 mln zł, co stanowi 1% spadku.

Dzięki konsekwentnej i oszczędnej polityce finansowej w latach 2011 - 2015 udało się wypracowywać corocznie nadwyżki budżetowe, które częściowo były przeznaczane na zadania inwestycyjne. W analizowanym okresie powiat krośnieński przeznaczył na zadania inwestycyjne kwotę 36,75 mln zł, przy dofinansowaniu pozyskanym na poziomie 21,64 mln zł. Do najważniejszych zrealizowanych zadań należy zaliczyć:

- przebudowę drogi 1159F Osiecznica – Maszewo 5,70 mln zł,
- przebudowę drogi 1153F Żytowań – Kosarzyn – 4,66 mln zł,
- budowę hali sportowej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Krośnie Odrzańskim – 6,7 mln zł,
- termomodernizację obiektów oświatowych – 6,5 mln zł
- modernizację budynków szpitalnych – 1,10 mln zł,
- modernizację ul. Wojska Polskiego w Gubinie w ciągu drogi 2625F – 0,98 mln zł,
- utworzenie Powiatowego Domu Dziecka w Krośnie Odrzańskim - interwencyjnego – 0,90 mln zł,
- przebudowę drogi 1139F w Bieżycach – 1,86 mln zł,
- remont kapitalny drogi powiatowej Nr 3102 w m. Krosno Odrzańskie ul. Piastów – 0,50 mln zł,
- przebudowę ul. Roosevelta w Gubinie – 0,56 mln zł,
- współfinansowanie budowy mostu łączącego miejscowości Żytowań – Coshen – 0,88 mln zł,
- przebudowę drogi powiatowej 1157F na odcinku Krosno Odrzańskie – Bytnica – 9,86 mln zł.

Poza dochodami własnymi oraz dotacjami, źródłem finansowania wydatków były zwrotne przychody, w tym kredyty zaciągane w bankach. Zestawienie kredytów zaciągniętych w latach 2011-2015 oraz roczne spłaty rat zostało przedstawione w tabeli Nr 2.

Tabela Nr 2 - Przychody, rozchody oraz kwota długu powiatu krośnieńskiego w latach 2011 – 2015.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Kwota długu na dzień 31 grudnia	24 192 896	18 372 193	18 979 166	17 336 114	15 307 274
Kredyty zaciągnięte	11 179 689	2 640 990	6 594 359	470 307	700 000
Spłata rat kredytowych	2 880 707	8 461 693	5 987 386	2 113 359	2 728 840
w tym kredyty na wyprzedzające finansowanie - UE		4 163 800		1 551 631	470 307

Źródło: Opracowanie własne - Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Środki finansowe budżetu powiatu krośnieńskiego były przeznaczane na realizację zadań, do których należą zadania o charakterze ponadgminnym, określone w przepisach prawnych. Strukturę największych grup wydatków wg działów klasyfikacji budżetowych przedstawiono w tabeli Nr 3.

Tabela Nr 3 - Struktura największych wydatków powiatu krośnieńskiego wg działów klasyfikacji budż. w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem	74 760 935	50 577 930	52 490 693	56 186 632	53 102 479
Dział 600 - Transport i łączność	13 723 676	3 594 445	5 994 391	9 564 756	7 835 518
udział %	18,36%	7,11%	11,42%	17,02%	14,76%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	392 243	257 288	412 922	217 748	367 387
udział %	0,52%	0,51%	0,79%	0,39%	0,69%
Dział 710 - Działalność usługowa	832 698	906 239	859 705	892 971	912 863
udział %	1,11%	1,79%	1,64%	1,59%	1,72%
Dział 750 - Administracja publiczna	5 549 005	5 344 935	5 196 454	5 420 192	5 348 065
udział %	7,42%	10,57%	9,90%	9,65%	10,07%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 369 909	5 429 913	5 727 968	6 060 665	5 866 445
udział %	7,18%	10,74%	10,91%	10,79%	11,05%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego – odsetki od kredytów	940 215	1 228 165	693 303	626 097	459 757
udział %	1,26%	2,43%	1,32%	1,11%	0,87%
Dział 801 - Oświata i wychowanie, dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	21 546 113	18 248 753	18 503 965	18 447 390	17 651 525
udział %	28,82%	36,08%	35,25%	32,83%	33,24%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	3 848 884	2 461 019	2 656 545	2 571 666	2 021 975
udział %	5,15%	4,87%	5,06%	4,58%	3,81%
Dział 852 - Pomoc społeczna	8 127 883	8 921 840	8 629 634	9 135 217	9 557 356
udział %	10,87%	17,64%	16,44%	16,26%	18,00%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 372 240	3 822 314	3 334 822	2 875 991	2 729 040
udział %	4,51%	7,56%	6,35%	5,12%	5,14%

Źródło: Opracowanie własne - Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli największą część środków finansowych powiatu krośnieńskiego przeznaczają się na realizację zadań z zakresu oświaty (szkoły specjalne i ponadgimnazjalne) oraz edukacyjnej opieki wychowawczej (internaty, poradnie psychologiczno-pedagogiczne). Znaczącą grupę wśród wydatków budżetowych stanowią środki przeznaczane na pomoc społeczną oraz na zadania w zakresie utrzymania dróg powiatowych.

2) Infrastruktura techniczna

a) Infrastruktura teleinformatyczna

Dostęp do internetu na terenie powiatu krośnieńskiego można ustalić tylko na podstawie danych szacunkowych. Żadna instytucja nie prowadzi takiej statystyki na poziomie powiatu. Na terenie powiatu funkcjonują e-usługi świadczone dla mieszkańców. Podstawową usługą w chwili obecnej jest ePUAP czyli Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej - system, który umożliwia załatwienie wielu spraw za pomocą Internetu (dane szczegółowe <https://obywatel.gov.pl/czym-jest-epuap>). Według danych szacunkowych na terenie powiatu ok. 70 procent społeczeństwa ma dostęp do Internetu. Dostęp gospodarstw domowych do Internetu jest najprawdopodobniej wyższy biorąc pod uwagę styl życia młodego pokolenia wyposażonego w urządzenia mobilne z Internetem. Na terenie powiatu krośnieńskiego zostały rozlokowane stacje bazowe telefonii komórkowych różnych operatorów. Łącznie jest ich około 35, są to instalacje o różnym zakresie częstotliwości, które przekazują sygnał Internetu drogą radiową. Obecnie dominującą pozycję zyskują instalacje przekazujące Internet za pomocą urządzeń satelitarnych.

b) Infrastruktura energetyczna

Głównym dostawcą energii elektrycznej jest ENEA Operator Sp. z o.o., który posiada zawarte umowy z mniejszymi sprzedawcami o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. Pozostali dystrybutorzy nie odgrywają większej roli. Zużycie prądu dostarczanego przez tzw. energetykę zawodową będzie malało ze względu na rosnący udział prądu z źródeł odnawialnych, instalowanych przez mieszkańców oraz ze względu na rosnący udział w użytkowaniu nowego sprzętu AGD o wysokiej energooszczędności. Stan linii przesyłowych jest zły i wymagają one modernizacji ze względu na techniczne zużycie. Zdarzają się przerwy w dostawie prądu na wskutek zdarzeń atmosferycznych. Nadmierne zużycie techniczne linii przesyłowych powoduje duże straty energii na przesyłach i dużą awaryjność sieci. Dwa główne miasta powiatu posiadają dwustronne zasilanie w energię elektryczną, która nie zapewnia jednak absolutnej ciągłości dostaw prądu. Główny Punkt Zasilania (GPZ) w Gubinie otrzymuje dostawę energii z kierunku Dychów i z E.W. Gubin. GPZ w Krośnie Odrzańskim jest zasilany z rozdzielni w Leśniowie Wielkim i z elektrowni wodnej w Dychowie.

Na terenie powiatu istnieją instalacje do produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Głównie jest to energia z elektrowni wodnych. Znaczącą rolę zaczyna zyskiwać produkcja prądu z ogniw fotowoltaicznych. Marginalne znaczenie ma energia produkowana z turbin wiatrowych. Na terenie powiatu działają:

- elektrownia wodna Dychów - Zespół Elektrowni Wodnych Dychów tworzą obiekty na rzekach Bóbr, Nysa Łużycka i Kwisa. Dominującą rolę odgrywa tu elektrownia szczytowo-pompowa "Dychów", o zainstalowanej mocy 91,3 MW. Ponadto w sieci jest 16 małych elektrowni przepływowych. Ich łączna moc wynosi około 20 MW;
- elektrownia wodna Gubin – o mocy 1,16 MW;
- 3 małe elektrownie wodne - przepływowe, dwie z nich zlokalizowane na rzece Lubsza w obrębie miejscowości Starosiedle i Czarnowice oraz jedna na Kanale Młynówka Gębice w obrębie miejscowości Gębice. Ich łączna moc wynosi 140,9 kW;

- elektrownia wiatrowa - w obrębie miejscowości Osiecznica o mocy 300 kW;
- farma fotowoltaiczna - w Gubinie, której moc wynosi 1,504 MW. Jest to druga największa taka farma w naszym kraju. Inwestycja została zrealizowana na dwóch działkach o łącznej powierzchni 4,56 ha, przez Przedsiębiorstwo Energetyczne Sp. z o.o. Gubin. Na etapie uzgodnień jest farma fotowoltaiczna w Gubinku. Dla własnych potrzeb pracują instalacje fotowoltaiczne w Stacji Uzdatniania Wody w Gubinie i w Oczyszczalni Ścieków Gubin –Guben. Ponadto obecnie trwa rozruch instalacji produkującej energię elektryczną z gazu, jako produktu ubocznego w Kopalni Ropy Naftowej Połębko.

c) Sieć gazowa

Gaz na teren powiatu krośnieńskiego jest dostarczany z Niemiec. Gubin jest obsługiwany przez Polskie Górnictwo Naftowa i Gazownictwo Oddział Wrocław. Krosno Odrzańskie i gminy Maszewo i Dąbie są obsługiwane linią zbudowaną przez EWE energia Sp. z o.o. Międzyrzecz. Gminy Bytnica i Bobrowice są pozbawione dostępu do gazu sieciowego.

Tabela Nr 4 - Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010- 2014 (w metrach)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat krośnieński	175 084	190 174	190 509	195 606	198 324
Gubin	55 499	57 304	51 771	52 704	52 979
Bobrowice	0	0	0	0	0
Bytnica	0	0	0	0	0
Dąbie	23 752	35 662	35 662	39 299	39 479
Gubin	0	0	5868	5868	5940
Krosno Odrzańskie	82 348	59 356	59 356	59 883	62 074
Maszewo	13 485	37 852	37 852	37 852	37 852

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Przed 1945 rokiem Gubin i Krosno Odrzańskie zasilane były gazem z gazowni miejskich, które produkowały gaz z węgla kamiennego, jako produktu jego destylacji.

Tabela Nr 5 – Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) w latach 2010- 2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat Krośnieński	6 269	6 297	6 323	6 397	6 458
Gubin	5 569	5 538	5 417	5 454	5 470
Bobrowice	0	0	0	0	0
Bytnica	0	0	0	0	0
Dąbie	35	43	50	53	62
Gubin	0	0	102	105	108
Krosno Odrzańskie	661	711	749	779	812
Maszewo	4	5	5	6	6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Jak widać z danych w tabeli nr 5 liczba odbiorców gazu rośnie. Nowe budynki są podłączane na ogół do sieci gazowej. Na terenie powiatu jest kilka punktów dystrybucji gazu w butlach, co stanowi uzupełnienie paliwa dla części mieszkańców powiatu.

3) Infrastruktura ochrony środowiska

a) Infrastruktura gospodarki odpadami.

Źródłem wytwarzania odpadów komunalnych na terenie powiatu krośnieńskiego są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury i użyteczności publicznej, takie jak: sklepy, szkoły, urzędy, hotele, restauracje, zakłady usługowe i rzemieślnicze, biura itp.

W strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych wyróżnia się następujące ich rodzaje: odpady kuchenne ulegające biodegradacji, odpady zielone, papier i tektura, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, metale, odzież, tekstylia, drewno, odpady niebezpieczne, odpady wielkogabarytowe, odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów oraz odpady z targowisk. Ponadto w strumieniu odpadów komunalnych występują m.in.: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady remontowo-budowlane.

Tabela Nr 6 - Gospodarowanie odpadami komunalnymi w powiecie krośnieńskim oraz w Województwie Lubuskim w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem zmieszane odpady komunalne	tys.ton	13,4	11,5	9,7	11,2	11,4
z gospodarstw domowych	tys.ton	9,7	8,5	7,1	9,1	8,6
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca – powiat krośnieński	kg	169,7	148,3	124,5	160,0	152,8
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca – Województwo Lubuskie	kg	192,7	182,9	190,2	198,7	193,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Z analizy powyższych danych wynika, iż na terenie powiatu zmniejsza się ogólna ilość zmieszanych odpadów komunalnych, jak również zmniejsza się ilość odpadów zmieszanych wytwarzanych przez gospodarstwa domowe. Zmiany te wynikają z nowych uregulowań prawnych, szczelniejszego systemu odbioru i wzrostu przetwarzania odpadów komunalnych. Należy zauważyć, że ilość produkowanych odpadów zmieszanych z gospodarstw domowych w powiecie krośnieńskim stanowiła przeciętnie 80% średniej dla całego Województwa Lubuskiego. Ponadto średnia produkcja odpadów zmieszanych z gospodarstw domowych dla całego województwa rosła w badanym okresie.

Podstawą funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w województwie są wydzielone regiony gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Obecnie na terenie powiatu krośnieńskiego nie ma żadnego wysypiska śmieci. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym za całokształt gospodarki odpadami odpowiadają samorządy gminne. Wszystkie samorządy wyłoniły podmioty odpowiedzialne za zbieranie śmieci na własnym terenie. Dotychczasowe wysypiska śmieci zostały na terenie powiatu zamknięte i prowadzona jest rekultywacja terenu.

Odpady z sektora przemysłowego są odbierane, transportowane i przetwarzane przez podmioty posiadające stosowne zezwolenia na gospodarowanie odpadami. Część odpadów jest poddawana procesowi odzysku, natomiast nie dająca się odzyskać część odpadów jest unieszkodliwiana.

Na przestrzeni analizowanych lat daje się zauważyć tendencję wzrostu ilości odpadów poddawanych odzyskowi (tabela Nr 7).

Tabela Nr 7 - Gospodarowanie odpadami z sektora przemysłowego w powiecie krośnieńskim w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem odpady wytworzone	tys.ton	21,1	22,6	23,4	43,9	41,3
odpady poddane odzyskowi	tys.ton	17,4	18,3	23,2	43,7	37,2
odpady unieszkodliwiane	tys.ton	3,7	4,3	0,2	0,2	4,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

b) Infrastruktura wodno – kanalizacyjna

Powiat krośnieński posiada rozbudowaną sieć wodociągową. Ponad 91,3% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej i liczba osób z niej korzystająca została zaprezentowana w tabelach Nr 8 i Nr 9.

Tabela Nr 8 - Wodociągi: Długość czynnej sieci rozdzielczej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014 (w km)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat krośnieński	561,1	547,7	565,5	532,1	542,0
Gubin (m)	82,8	82,8	82,8	82,8	82,8
Bobrowice	36,5	36,5	54,3	55,3	60,5
Bytnica	31,0	31,0	31,0	33,2	33,2
Dąbie	51,6	62,6	62,6	62,6	64,4
Gubin	184,1	184,1	184,1	147,5	149,9
Krosno Odrzańskie	114,9	117,2	117,2	117,2	117,7
Maszewo	60,2	33,5	33,5	33,5	33,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 9 - Wodociągi: Ludność korzystająca z sieci wodociągowych w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat krośnieński	47042	47075	47231	47208	51590
Gubin (m)	16835	16801	16786	16776	16665
Bobrowice	2124	2132	2284	2265	3117
Bytnica	1889	1892	1851	1847	2 453
Dąbie	3329	3422	3527	3511	4473
Gubin	5188	5166	5155	5155	6 248
Krosno Odrzańskie	15794	15742	15718	15733	15 761
Maszewo	1883	1920	1910	1921	2 873

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Teren powiatu krośnieńskiego jest zasobny w wodę. Znajdują się tu duże zasoby wody podziemnej nadającej się do picia po uzdatnieniu, na głębokości nie przekraczającej 30 m. Największa stacja uzdatniania wody znajduje się w Gubinie. Z tego ujęcia korzysta miasto i przyległe wsie. Inne miejscowości korzystają z mniejszych ujęć wód podziemnych.

Tabela Nr 10 - Gminne ujęcia wód podziemnych w 2014r.:

Jednostka terytorialna	2014 (szt)
Powiat krośnieński	35
Gubin (m)	1
Bobrowice	4
Bytnica	5
Dąbie	6
Gubin	8
Krosno Odrzańskie	7
Maszewo	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z gmin lub jednostek gminnych: PUM Gubin, ZGK Gubin, KPW-K Krosno Odrz.

Dostępność do sieci wodociągowej ma wpływ na zużycie wody przez każdego mieszkańca. Najwięcej wody zużywają mieszkańcy Gubina, najmniej mieszkańcy gminy Maszewo.

Tabela Nr 11 - Zużycie wody w gospodarstwach domowych: Ogółem, woda z wodociągów na 1 mieszkańca w latach 2010 – 2014

Jednostka terytorialna	2010 [m ³]	2011 [m ³]	2012 [m ³]	2013 [m ³]	2014 [m ³]
Powiat Krośnieński	29,9	28,9	26,7	28,0	27,3
Gubin (m)	38,9	37,8	30,8	37,3	32,7
Bobrowice	21,1	21,6	21,0	21,9	22,3
Bytnica	24,5	25,4	22,9	24,1	23,0
Dąbie	19,0	19,7	20,0	20,6	22,5
Gubin	27,3	24,6	27,0	24,4	25,2
Krosno Odrzańskie	30,1	28,4	27,8	26,6	27,0
Maszewo	16,1	18,6	17,5	15,9	19,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Do sieci kanalizacyjnych podłączonych jest ponad 56,3% mieszkańców powiatu krośnieńskiego. Sieć kanalizacyjna jest ciągle rozbudowywana. Miasta Gubin i Krosno Odrzańskie są skanalizowane prawie w całości.

W ostatnim czasie dla dużej części zabudowy mieszkaniowej –rozproszonej, preferowana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. W niektórych gminach samorządy korzystają z finansowych środków zewnętrznych i w sposób zorganizowany budują przydomowe oczyszczalnie ścieków. W 2015 roku gmina wiejska Gubin zbudowała 131 oczyszczalni swoim mieszkańcom. Łączna ilość przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi w tej gminie 186. W 2016 roku gmina Maszewo zgłosiła budowę 98 przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto wielu mieszkańców indywidualnie zgłosiło budowę takich oczyszczalni. Długość sieci kanalizacyjnej i liczbę korzystających z nich mieszkańców zaprezentowano w tabelach Nr 12 i Nr 13

Tabela Nr 12 - Kanalizacja: Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014 (w km)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat krośnieński	153,6	175,3	186,8	187,9	200,6
Gubin (m)	67,8	68,0	68,0	68,0	68,0
Bobrowice	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
Bytnica	13,2	25,4	26,7	27,8	27,8
Dąbie	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Gubin	2,1	2,1	2,1	2,1	3,7
Krosno Odrzańskie	52,3	61,6	71,8	71,8	71,9
Maszewo	0	0	0	0	11,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 13 - Kanalizacja: Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat krośnieński	30 286	30 273	30 427	30 697	31 801
Gubin (m)	15 394	15 374	15 369	15 361	15 242
Bobrowice	1 585	1 599	1 608	1 611	1 692
Bytnica	376	406	503	578	1 152
Dąbie	978	976	976	973	971
Gubin	733	730	729	657	669
Krosno Odrzańskie	11 217	11 185	11 239	11 514	11 512
Maszewo	3	3	3	3	563

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Na terenie powiatu, w jego miastach, znajdują się przemysłowe oczyszczalnie ścieków. Oczyszczalnia w Gubinie obsługuje polską i niemiecką część miasta. Oczyszczalnie te uzyskują wysoki stopień oczyszczenia ścieków. W gminach są użytkowane lokalne oczyszczalnie dla mieszkańców jednostek osadniczych. Liczbę oczyszczalni lokalnych prowadzonych przez poszczególne samorządy prezentuje tabela Nr 14.

Tabela Nr 14 – Liczba gminnych oczyszczalni ścieków w 2014r.

Jednostka terytorialna	2014	Lokalizacja
Powiat krośnieński	10	
Gubin (m)	1	Gubin
Bobrowice	2	Bronków Dychów
Bytnica	1	Bytnica
Dąbie	3	Łągów Połupin Pław
Gubin	1	Dzikowo
Krosno Odrzańskie	1	Krosno Odrzańskie
Maszewo	1	Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z gmin lub jednostek gminnych - PUM Gubin, ZGK Gubin, KPW-K Krosno Odrzańskie.

Najważniejszym czynnikiem obciążającym środowisko są nieoczyszczone ścieki socjalno-bytowe i przemysłowe. Ponad połowa ścieków wytwarzanych w powiecie jest oczyszczana przy zachowaniu europejskich norm. Ilość ścieków oczyszczonych przy użyciu nowych technologii systematycznie rośnie.

4) Budownictwo

Podstawowym miernikiem rozwoju budownictwa jest sprzedana produkcja budowlano- montażowa w danym roku. Tabela Nr 15 przedstawia mieszkania oddane do użytku w 2015 r.

Tabela Nr 15 - Mieszkania oddane do użytkowania według podregionów i powiatów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	
			razem	przeciętna na 1 mieszkania
WOJEWÓDZTWO	3355	13659	310789	92,6
Podregion gorzowski	1323	5422	119317	90,2
powiaty:				
gorzowski	241	1324	28985	120,3
międzyrzecki	128	633	14760	115,3
słubicki	159	681	14700	92,5
strzelecko-drezdenecki	134	592	13883	103,6
sulciński	127	595	14471	113,9
miasto na prawach powiatu				
Gorzów Wlkp.	534	1597	32518	60,9
Podregion zielonogórski	2032	8237	191472	94,2
powiaty:				
krośnieński	109	502	12455	114,3
nowosolski	236	1048	22565	95,6
świebodziński	119	543	11882	99,8
wschowski	100	460	11980	119,8
zielonogórski	405	1990	51853	128,0
żagański	99	507	11217	113,3
żarski	121	652	16613	137,3
miasto na prawach powiatu				
Zielona Góra	843	2535	52907	62,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Pod względem mieszkań oddanych do użytkowania w 2015 roku powiat krośnieński uplasował się na piątym miejscu w podregionie zielonogórskim.

Rozwój budownictwa przebiega nierównomiernie w poszczególnych gminach powiatu. Można wyróżnić trzy grupy gmin ze względu na ruch budowlany. Do grupy pierwszej należy miasto Gubin oraz gmina Krosno Odrz. Drugą grupę stanowią gminy Gubin, Bobrowice i Dąbie. Do grupy trzeciej należą gmina Maszewo i Bytnica, gdzie wydanych zostało najmniej pozwoleń na budowę. Ilość wydanych pozwoleń na budowę przedstawia tabela Nr 16.

Tabela Nr 16 – Liczba wydanych pozwoleń na budowę w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2010-2015

Gmina	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bobrowice	34	36	54	45	50	40
Dąbie	48	43	46	56	61	55
Bytnica	23	22	15	15	21	10
Maszewo	19	13	19	38	41	21
Krosno Odrz.	178	148	172	155	168	140
Gubin Miasto	205	229	215	203	223	202
Gubin Gmina	38	42	46	34	51	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budownictwa, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrz.

4) Zasoby nieruchomości

Aktualną strukturę własności gruntów w powiecie krośnieńskim ilustruje tabela Nr 17.

Tabela Nr 17 - Własność gruntów w powiecie krośnieńskim (stan na 31.12.2015r.).

Kategorie gruntów	Pow. w ha
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	99914
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	787
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw i innych państwowych osób prawnych	2
Grunty gmin i zw. międzygminnych wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	3891
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	260
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznanymi	0
Grunty osób fizycznych	27078
Grunty spółdzielni	53
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	47
Wspólnoty gruntowe	0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	369
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	204
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pozostałych punktach	6183
Powierzchnia wyrównawcza	337
Łączna powierzchnia geodezyjna	139125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Powiat krośnieński jest najbardziej zalesionym regionem województwa lubuskiego. Całkowita powierzchnia leśna wynosi 86.369 ha, co stanowi 62,08% powierzchni powiatu. Lasy stanowią w większości monokultury sosnowe na słabych siedliskach z przewagą młodszych klas wieku. Drugą, co do wielkości grupą użytków gruntowych, są grunty orne o łącznej powierzchni 25.357 ha, co stanowi 18,23% łącznej powierzchni gruntów.

Tabela Nr 18 - Użytki gruntowe w powiecie krośnieńskim (stan na 31.12.2015 r.).

Użytki gruntowe		Pow. geodezyjna w ha	
Użytki rolne, w tym:		41 629	
	grunty orne	25357	
	sady	148	
	łąki trwale	9673	
	pastwiska trwale	3926	
	grunty rolne zabudowane	1046	
	grunty pod stawami	957	
	grunty pod rowami	522	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone, w tym:		87 101	
	lasy	86369	
	grunty zadrzewione i zakrzewione	732	
Grunty zabudowane i zurbanizowane		4 609	
	tereny mieszkaniowe	498	
	tereny przemysłowe	167	
	inne tereny zabudowane	278	
	zurbanizowane tereny niezabudowane	267	
	tereny rekreacyjno wypoczynkowe	258	
	tereny komunikacyjne	drogi	2721
		tereny kolejowe	378
		inne	1
	użytki kopalne	41	
Grunty pod wodami, w tym:		2 850	
	powierzchniowymi płynącymi	2287	
	powierzchniowymi stojącymi	563	
Użytki ekologiczne		715	
Nie użytki		1200	
Tereny różne		1021	
Łącznie		139 125	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Powiat krośnieński dysponuje licznymi nieruchomościami własnymi, przeznaczonymi do zbycia, w tym m.in. działki położone w Gubinie przy ul. Generała Pułaskiego, niezabudowane przeznaczone pod budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych wolnostojących.

Powiat dysponuje ponadto nieruchomościami położonymi w Krośnie Odrzańskim oraz w Gubinie, przeznaczonymi na prowadzenie usług medycznych. Nieruchomości te od 2010 r. były przedmiotem dzierżawy podmiotowi zewnętrznemu, prowadzącemu Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowy Szpital Powiatu Krośnieńskiego. Obecnie po upadku podmiotu prywatnego nieruchomości będą nadal przeznaczone pod działalność podmiotu leczniczego – Zachodniego Centrum Medycznego Sp. z o.o. (samorządowa spółka kapitałowa).

Do zadań starosty, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, należy prowadzenie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym prowadzenie baz danych obejmujących bazy danych ewidencji gruntów i budynków, gleboznawczej klasyfikacji gruntów oraz geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT). Celem realizacji powyższych zadań w Starostwie Powiatowym prowadzony jest teleinformatyczny obiektowy system baz danych SIP GEO-INFO, obejmujący dane przestrzenne infrastruktury informacji przestrzennej. Obecnie w systemie GEO-INFO Powiatu Krośnieńskiego dla terenów miast i terenów wiejskich oraz leśnych w pełni funkcjonują

i na bieżąco są prowadzone opisowe bazy danych przestrzennych ewidencji gruntów i budynków. Ewidencyjne mapy wektorowe wykonano dla 72% obrębów Powiatu Krośnieńskiego, z czego wynika, że należy jeszcze wykonać 28% map dla terenów wiejskich, co zapewni 100% pokrycia obrębów powiatu. Przy obecnym poziomie finansowania proces zakończenia wektoryzacji map ewidencyjnych pozostałych obrębów przewiduje się na koniec 2018 roku.

Wykonywana praca związana z cyfryzacją zbiorów i wdrażanie systemów informacji – SIP przyczyni się w niedługim czasie do udostępnienia danych poprzez GEOPORTAL.

Mając na uwadze kompleksowe rozwiązanie problemu prowadzenia zasobu geodezyjnego, w województwie lubuskim został powołany Związek Powiatów Lubuskich z udziałem powiatu krośnieńskiego, w ramach którego planowane jest przeprowadzenie modernizacji ewidencji gruntów i budynków oraz opracowanie numerycznych map ewidencyjnych, a także założenie bazy danych geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu GESUT.

6) Przemysł, usługi, przedsiębiorczość

Powiat krośnieński jest powiatem o charakterze rolno-usługowym z elementami przetwórstwa przemysłowego, jednocześnie atrakcyjnym turystycznie. Na terenie powiatu znajdują się ośrodki wypoczynkowe, stadniny koni, łowiska wędkarskie i gospodarstwa agroturystyczne. W gospodarce dominuje handel i usługi, a znaczącymi pracodawcami są podmioty działające w branży przetwórstwa drewna, produkcji maszyn i urządzeń oraz mebli. W Dychowie (gm. Bobrowice) zlokalizowana jest największa w województwie lubuskim elektrownia wodna. Na terenie powiatu znajduje się Gubińska Podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz strefa przemysłowa w Krośnie Odrzańskim, które oferują przedsiębiorcom nowe możliwości rozwoju ich firm, a niektórym rozpoczęcie działalności na rynku. Mieszkańcy powiatu sami bardzo chętnie rozpoczynają działalność gospodarczą i z dużym powodzeniem rozwijają swój potencjał. W malowniczej części powiatu intensywnie rozwija się agroturystyka.

Gospodarka powiatu krośnieńskiego w dużej mierze oparta jest na mikroprzedsiębiorstwach, zatrudniających do 9 osób – w 2015 roku stanowiły one 96,42% wszystkich podmiotów gospodarczych. W większości są to podmioty prowadzące działalność gospodarczą w formie małych, rodzinnych firm. W tej grupie również można zauważyć największą tendencję wzrostową na przestrzeni lat 2012-2015.

Tabela Nr 19 - Liczba podmiotów gospodarczych wg liczby zatrudnionych pracowników w powiecie krośnieńskim w latach 2012 – 2015

Ogółem				
2012	2013	2014	2015	
5 472	5 564	5 522	5 555	
0 - 9				
2012	2013	2014	2015	
5 262	5 357	5 319	5 356	
10 - 49				
2012	2013	2014	2015	
172	169	164	161	
50 - 249				
2012	2013	2014	2015	

33	32	33	32
250 - 999			
2012	2013	2014	2015
4	5	5	5
1000 i więcej			
2012	2013	2014	2015
1	1	1	1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

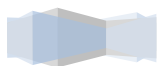
Największa liczba podmiotów gospodarczych funkcjonuje w kategorii „pozostała działalność”. W 2015 roku ich udział w rynku wynosił 74,51%. W sferze przemysłu i budownictwa w 2015 roku działało 20,63% podmiotów gospodarczych. Wśród wskazanej grupy można zauważyć największy wzrost na przestrzeni analizowanego okresu, czego przyczyną jest duży rozwój budownictwa jednorodzinnego wśród mieszkańców powiatu krośnieńskiego. Pozostałe podmioty zajmowały się działalnością w zakresie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Tabela Nr 20 - Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w powiecie krośnieńskim w latach 2012-2015

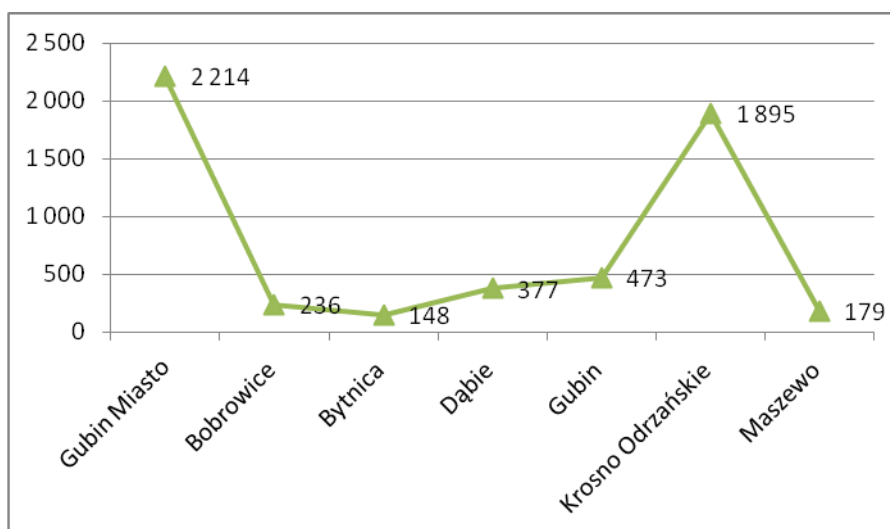
Ogółem			
2012	2013	2014	2015
5 472	5 564	5 522	5 555
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo			
2012	2013	2014	2015
257	249	242	270
w tym nowo zarejestrowane			
21	17	18	55
przemysł i budownictwo			
2012	2013	2014	2015
1 011	1 065	1 098	1 146
w tym nowo zarejestrowane			
158	172	162	183
pozostała działalność			
2012	2013	2014	2015
4 204	4 250	4 182	4 139
w tym nowo zarejestrowane			
365	341	302	284

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Jak widać na wykresie Nr 1 większość firm działających na terenie powiatu krośnieńskiego zlokalizowanych jest w okolicach Krosna Odrzańskiego i Gubina. Najmniej podmiotów gospodarczych w 2014 roku zarejestrowanych było na terenie gminy Bytnica oraz gminy Maszewo.

Wykres Nr 1 - Podmioty gospodarcze w podziale na gminy powiatu krośnieńskiego w 2014 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Dominującym sektorem gospodarki powiatu krośnieńskiego są podmioty prywatne i w 2015 roku stanowiły one 93% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych.

Jak wspomniano wcześniej wśród podmiotów gospodarczych powiatu krośnieńskiego dominują mikroprzedsiębiorstwa, które w znaczącej większości prowadzą działalność gospodarczą w formie małych, rodzinnych firm. W 2015 roku na terenie powiatu krośnieńskiego działało 3.909 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Ponadto w 2015 roku działalność prowadziły 273 spółki handlowe, 179 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 135 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Pozostałe podmioty prywatne, w tym spółdzielnie i fundacje stanowiły jedynie 0,72% ich ogółu.

Tabela Nr 21 - Podmioty według sektorów własnościowych w powiecie krośnieńskim w latach 2012 – 2015 – struktura w sektorze prywatnym

Podmioty wg sektorów własnościowych				
sektor prywatny - ogółem				
2012	2013	2014	2015	
5 059	5 154	5 115	5 132	
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą				
2012	2013	2014	2015	
3 875	3 973	3 894	3 909	
sektor prywatny - spółki handlowe				
2012	2013	2014	2015	
249	260	270	273	
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego				
2012	2013	2014	2015	
128	128	131	135	
sektor prywatny - spółdzielnie				
2012	2013	2014	2015	
29	29	29	27	

sektor prywatny - fundacje			
2012	2013	2014	2015
7	8	9	10
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne			
2012	2013	2014	2015
151	163	172	179

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Na terenie powiatu krośnieńskiego znajdują się dobrze przygotowane tereny inwestycyjne z bliskim dostępem do przejść granicznych z Niemcami – Gubin, Gubinek oraz Słubice. Atutem położenia jest ponadto bliskość dużych rynków zbytu oraz dobra infrastruktura drogowa łącząca powiat z dużymi ośrodkami, takimi jak Berlin, Poznań, Wrocław, Szczecin.

Wśród terenów inwestycyjnych położonych w tzw. gubińskiej części powiatu krośnieńskiego na szczególnie zainteresowanie zasługują nieruchomości gruntowe oraz nieruchomości zabudowane po byłym przejściu granicznym w Gubinku – Sękowice o łącznej powierzchni 18,82 ha, nieruchomości gruntowe położone przy ul. Legnickiej w Gubinie o łącznej powierzchni 100 ha. Nieruchomości znajdują się w bliskości przejścia granicznego i mają bezpośredni dostęp do dróg krajowych po stronie polskiej i niemieckiej. Na uwagę zasługuje również 7 hektarowy obszar Strefy Przemysłowej przy ul. Przemysłowej w Gubinie - strefa o docelowej powierzchni 25 ha, jest uzbrojona w media, oświetlenie i drogę.

W obrębie Krosna Odrzańskiego zlokalizowane są 2 kompleksy objęte KSSSE, w tym teren o powierzchni 4,05 ha przy ul. Gubińskiej. Ponadto Krosno Odrzańskie dysponuje terenem inwestycyjnym (strefą przemysłową) o powierzchni 15 ha, którego część – działki przy ul. Newtona i Edisona (5,55 ha) – objęte są KSSSE. Strefa jest uzbrojona w media, oświetlenie i drogę.

Na terenie powiatu krośnieńskiego działają dynamicznie rozwijające się firmy. Największymi zakładami zajmującymi się produkcją na bazie drewna są HOMANIT Krosno Odrzańskie Sp. z o.o. – producent płyt pilśniowych, STOLHAUS Sp. z o.o. – producent domów drewnianych, AZ. Iwaniccy oraz ZEW Divani Kasprzak – producenci mebli tapicerowanych, PHU MEBLOSTYL oraz Zakład Produkcyjny POLSET – producenci mebli. Liderami wśród przedsiębiorstw są również: PKM Poniatowska – producent systemów wentylacyjnych, ogrodzeń, „HOREX”, Fabryka Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych KROMET Sp. z o.o. oraz firma KROSNO METAL (Rilling) – producenci urządzeń gastronomicznych. Funkcjonuje także największa na środkowym zachodzie kraju rozlewnia gazu propan-butan (Petrogaz Płock sp. z o.o.).

W Podstrefie Gubińskiej KSSSE zainwestowało dwóch inwestorów: Tekra Sp. z o.o. – spółka córka niemieckiej spółki DEPA GmbH, zajmująca się wytwórstwem komponentów do produkcji oraz elementów gotowych z wysokowytrzymałych stali drobnoziarnistych dla sektora dźwigów samojezdnych i branży pokrewnych oraz Formplan Gubin Sp. z o.o. - przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją szuflad dla szwedzkiego koncernu IKEA.

Ze względu na dużą ilość zbiorników wodnych na terenie powiatu krośnieńskiego prężnie działają podmioty zajmujące się hodowlą ryb. Największym podmiotem w tym zakresie działalności na terenie powiatu jest Gospodarstwo Rybackie „Karp” w Osiecznicy, które swoją działalność prowadzi na 450 ha stawów i 200 ha jezior. Liczącym się gospodarstwem jest również Gospodarstwo Rybackie Hodowla

Pstrąga Pliszka. Ponadto na terenie powiatu zlokalizowane są liczne łowiska ryb oferujące możliwość połowu i zakupu ryb.

Znaczącym pracodawcą, jak również partnerem dla przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa drzewnego są nadleśnictwa. Na terenie powiatu krośnieńskiego swoje siedziby mają: Nadleśnictwo Krosno Odrzańskie z siedzibą w Osiecznicy, Nadleśnictwo w Bytnicy, Nadleśnictwo w Gubinie oraz Nadleśnictwo Brzózka z siedzibą w Dychowie.

Na terenie gminy Gubin oraz gminy Brody (powiat Żarski) znajdują się nieeksploatowane złoża węgla brunatnego, szacowane na około 2 mld ton, z czego około 40% znajduje się na terenie powiatu Krośnieńskiego. W przyszłości, na wspomnianym obszarze planuje się utworzenie kompleksu energetycznego Gubin – Brody. Zgodnie z zapisami w dokumentach strategicznych i planistycznych w Gubinie może powstać docelowo elektrownia o mocy co najmniej 2.700 MW. Planuje się, że będzie to inwestycja strategiczna z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego kraju, jej koszt szacowany jest na około 20 mld zł, a zakończenie wydobywania węgla nastąpiłoby około roku 2075. Przewiduje się, że przedsięwzięcie przyniosłoby około 3 tys. miejsc pracy przy samym kompleksie oraz dwukrotnie lub trzykrotnie więcej miejsc pracy zostałyby wygenerowane w otoczeniu, w produkcji i usługach.

7) Dostępność komunikacyjna

a) Transport drogowy

Sieć drogowa na terenie powiatu krośnieńskiego składa się z dróg publicznych, podzielonych na kategorie:

- drogi krajowe zarządzane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad O/Zielona Góra;
- drogi wojewódzkie zarządzane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze;
- drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim;
- drogi gminne zarządzane przez gminne organy samorządowe.

Tabela Nr 22 - Charakterystyka dróg w powiecie krośnieńskim

Kategoria dróg	km	udział %
Drogi krajowe	71,2	6,7
Drogi wojewódzkie	119,2	11,3
Drogi powiatowe	438,2	41,4
Drogi gminne	429,6	40,6
Ogółem	1 058,2	100,0

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

Sieć drogowa zarządzana przez powiat krośnieński liczy ogółem 438,2 km. Składają się na nią odcinki pozamiejskie – 405,1 km oraz ulice na terenie miast: Krosno Odrzańskie i Gubin – 33,1 km. W ciągach dróg zlokalizowanych jest 30 obiektów mostowych.

Tabela Nr 23 - Wykaz ulic i dróg powiatowych.

Lp.	Numer drogi	Nazwa ulicy / Przebieg drogi
miasto Krosno Odrzańskie		
1.	3103 F	40-lecia PRL
2.	1157 F *	Armii Czerwonej
3.	1163 F *	Działkowca
4.	1148 F *	Gubińska
5.	1163 F *	Kościuszki
6.	3101 F	Metalowców
7.	3102 F	Piastów
8.	3104 F	Pułaskiego
9.	1148 F *	Boh. Wojska Polskiego
miasto Gubin		
1.	2614F	1-go Maja
2.	1153F*	3-go Maja
3.	2602F	Bat. Chłopskich
4.	2603F	Cmentarna
5.	2605F	Dąbrowskiego
6.	2606F	Gdańska
7.	1139F*	Kaliska
8.	2608F	Kosynierów
9.	2628F	Kossaka
10.	2609F	Kościuszki
11.	2607F	Kresowa
12.	2610F	Królewska
13.	2611F	Krzywoustego
14.	2612F	Legnicka
15.	2613F	Łukowa
16.	2629F	Matejki
17.	2615F	Miodowa
18.	2616F	Nowotki
19.	2617F	Obrońców Pokoju
20.	2618F	Paderewskiego
21.	2619F	Piastowska
22.	2620F	Roosevelta
23.	2621F	Różana
24.	1153F*	Rycerska
25.	1153F*	Sikorskiego
26.	2622F	Stroma
27.	2623F	Świerczewskiego
28.	2625F	Wojska Polskiego
29.	2630F	Wrońskiego
30.	2627F	Żwirki i Wigury
31.	1153F*	Żymierskiego
Pozostałe drogi powiatowe		
Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi
1.	1106F	granica powiatu - Mielno - Strzegów - Sadzarzewice
2.	1128F	skrzyżowanie z drogą wojewódzką Nr 287- Barłogi - Dachów - Dęby
3.	1129F	skrzyżowanie z dr. pow. 1139F - Pole - Chęciny - Łazy

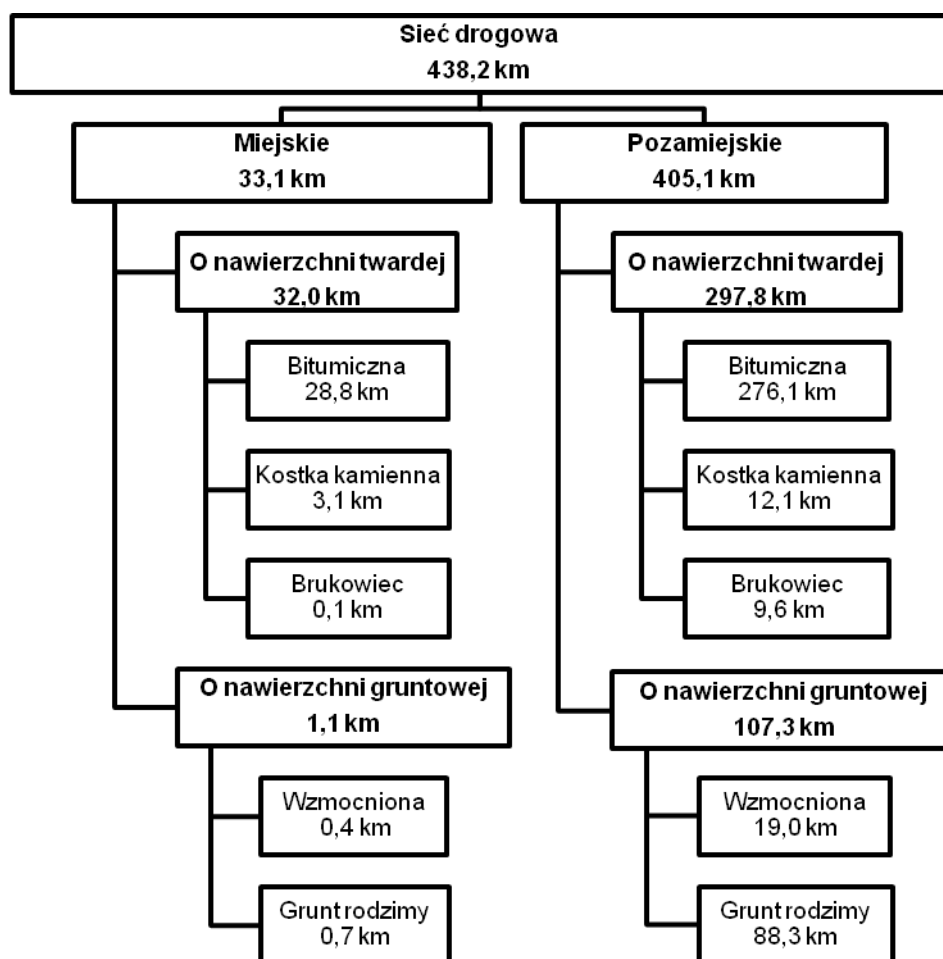
4.	1132F	skrzyżowanie z drogą krajową Nr 32 - Osiecznica - Budachów
5.	1134F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 285 - Wielotów - Węgliny - Kumiałtowiec
6.	1135F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1128F - Dęby - Strużka
7.	1136F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1106F - Mielno - Grabice - Czarnowice - Zawada
8.	1137F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1129F - Chęciny - Stargard Gubiński - Luboszyce
9.	1138F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1129F - Dobrze - Kaniów
10.	1139F*	Bieżyce - Kaniów - Welmice - Przychów - Strużka - Dachów - Żarków
11.	1140F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 287 - Bobrowice - Chojnowo - Żarków
12.	1141F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 288 - Kosierz - Tarnawa Krośnieńska
13.	1142F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1141F - Tarnawa Krośnieńska - Grabowiec
14.	1143F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 288 - Lubiatów - Trzebule - Łągów
15.	1144F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1143F - Trzebule - Drzonów
16.	1145F*	Krosno Odrzańskie - Strumienno - Wężyska - Czeklin - Przychów
17.	1146F	od dr pow. Nr 1145F - Czeklin - Bronków - Bobrowice
18.	1147F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1146F - Bronków - Dychów - Dąbie - Ciemnice
19.	1148F*	Krosno Odrzańskie - Nowy Zagór - Prądocinek
20.	1149F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1429F - Dychów - Chromów - Bobrowice
21.	1150F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 287 - Kukadło - Gola - Brzeźnica - do dr kraj. Nr 32
22.	1151F	skrzyżowanie z drogą kraj. Nr 32 - Połupin - Szczawno
23.	1152F	Krosno Odrzańskie (stacja kolejowa) - do dr kraj. Nr 29
24.	1153F*	Gubin - Kosarzyn - Chlebowo - Wężyska
25.	1154F	granica państwa na rzece Nysa Łużycka - Żytowań - Drzeńsk Mały
26.	1155F	Wałowice - do dr woj. Nr 138 (bocznica kolejowa)
27.	1156F	granica państwa na rzece Nysa Łużycka - Sękowice
28.	1157F*	Krosno Odrzańskie - Bytnica - Gryżyna
29.	1158F	granica powiatu - Rzeczycza - Trzebiechów - Budachów - Bytnica - Grabin
30.	1159F	granica powiatu - Bytomiec - Maszewo - Osiecznica
31.	1160F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1159F - Maszewo - Lubogoszcz - Skórzyn - Budachów
32.	1161F	granica powiatu - Chlebów - Rybaki
33.	1162F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1160F Lubogoszcz - Radomicko - Siedlisko
34.	1163F*	Krosno Odrzańskie - Czetowice
35.	1164F	skrzyżowanie z drogą kr. Nr 32 - Pław - Szczawno
36.	1165F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 276 - Szklarka Radnicka - Grabin
37.	1166F	skrzyżowanie z drogą pow. Nr 1158F - Budachów - Dobrosułów
38.	1167F	stacja kolejowa Pliszka - do dr woj. Nr 138
39.	1169F	stacja kolejowa Bytnica - do dr pow. Nr 1157F
40.	1429F	skrzyżowanie z drogą woj. Nr 287 - Bobrowice - Dychów - do skrzyżowania z drogą krajową 32
41.	2607F*	Gubin - do drogi krajowej Nr 32

* Nr drogi wspólny dla odcinków miejskich i pozamiejskich

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

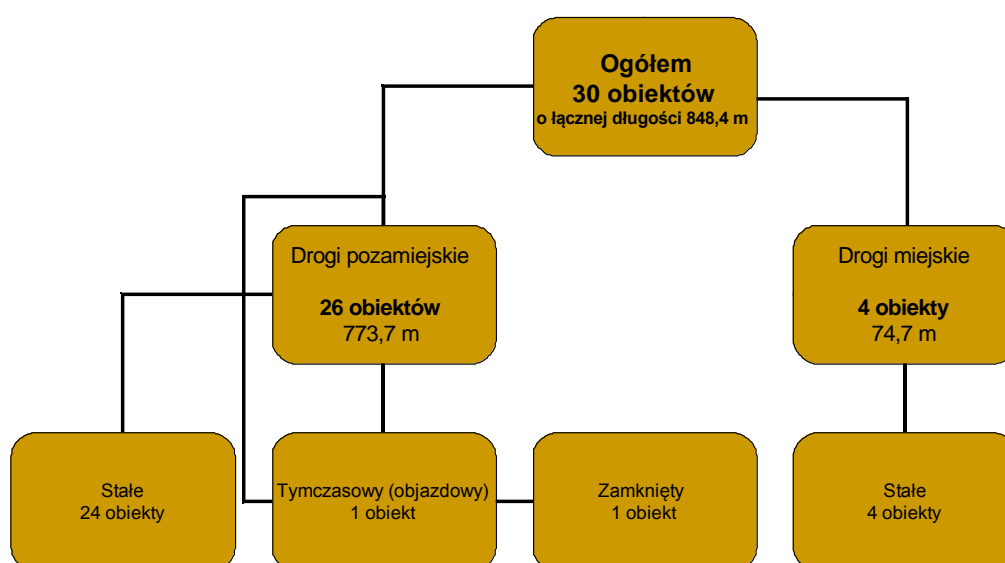

Wykres Nr 2 - Sieć dróg powiatowych z podziałem na rodzaj nawierzchni jezdni.

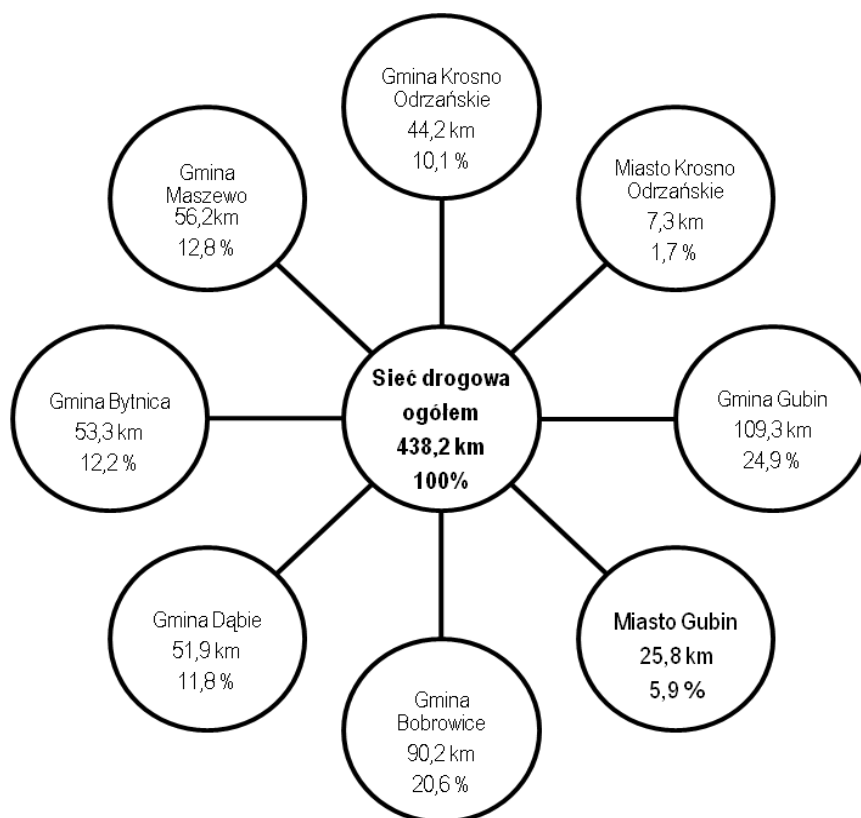
Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

Wykres Nr 3 - Obiekty mostowe na powiatowej sieci drogowej

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

Wykres Nr 4 - Drogi powiatowe w podziale na poszczególne gminy.

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

Stan techniczny nawierzchni dróg powiatowych w ciągu ostatnich lat ulega poprawie, jednak aktualnie prawie 60% długości dróg wymaga w najbliższej przyszłości natychmiastowych działań inwestycyjnych: remontów, przebudowy lub rozbudowy. Niekorzystnym zjawiskiem, w przejętej sieci powiatowej infrastruktury drogowej, jest duży udział odcinków o nawierzchniach gruntowych (ponad 107 km), wymagających kompleksowej budowy od podstaw, co generuje ogromne potrzeby finansowe. Natomiast głównym czynnikiem odpowiadającym za zły stan techniczny przejętych dróg o nawierzchniach twardych są bardzo słabe ich konstrukcje, oparte na wykorzystywanych do budowy w latach wcześniejszych, surowcach lokalnych, a także odpadowych (żużle paleniskowe, nieatestowane żwiry i pospółki z miejscowych kopalni). Powoduje to często konieczność ich kompleksowej przebudowy, zamiast wykonywania znacznie tańszych odnów dywanikowych. Do degradacji nawierzchni dróg przyczynia się również ponadnormatywny transport, związany głównie z gospodarką leśną, z uwagi na specyfikę powiatu wynikającą z wyjątkowo dużego zalesienia. Ponadto w skład dróg powiatowych wchodzi duża ilość obiektów mostowych oraz ulic miejskich, generująca dodatkowe, bardzo znaczące nakłady utrzymaniowe i inwestycyjne. Natomiast ponad 18% sieci dróg jest w stanie dobrym, są to drogi o nawierzchniach nowych lub odnowionych. Ogólną ocenę stanu technicznego dróg ilustruje tabela Nr 24.

Tabela Nr 24 - Ocena stanu technicznego dróg

Podział	Ocena stanu	Opis stanu	Ilość dróg w km	% udział w sieci drogowej
Klasa A	Stan dobry	Drogi o nawierzchniach nowych i odnowionych	82,6	18,8 %
Klasa B	Stan zły nienormatywne parametry	Drogi o nawierzchniach wymagających natychmiastowych remontów, przebudowy lub rozbudowy	248,1	56,7 %
Klasa C	Drogi poza normatywem	Odcinki dróg o nawierzchniach gruntowych	107,5	24,5 %
Razem :			438,2	100 %

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

Analiza okresu ostatnich lat, obejmujących okres 2010 – 2015 wskazuje, że inwestycje drogowe powiatu w tej perspektywie czasowej objęły odcinki dróg i ulic o łącznej długości niemal 48,7 km. Ponadto przebudowano oraz wyremontowano szereg obiektów mostowych, w tym największe z nich na Bobrze, kanale ZEW Dychów, Lubicy. Wybudowano także dwie nowe konstrukcje mostowe (kładki dla pieszych) oraz współfinansowano budowę nowego mostu granicznego na Nysie Łużyckiej.

Priorytety działań w zakresie infrastruktury drogowej zostały wskazane w przyjętym Uchwałą nr 181/2015 Zarządu Powiatu Krośnieńskiego z dnia 22 grudnia 2015 roku "Planie Rozwoju Sieci Dróg Powiatowych w Powiecie Krośnieńskim 2015-2020".

W tabeli Nr 25 zostały przedstawione propozycje zadań inwestycyjnych, przewidzianych do realizacji w latach 2016 – 2020 na drogach powiatowych.

Tabela Nr 25 - Wybrane zadania inwestycyjne w perspektywie 2016 – 2020 na drogach powiatowych.

Lp.	Nr drogi	Lokalizacja	Zakres rzeczowy [km]	Szacowany koszt [tys. zł]	Uwagi
1.	2605F 1153F	ul. Dąbrowskiego ul. Rycerska ul. Żymierskiego ul. Sikorskiego w Gubinie	5,165	7 838	Przygotowana dokumentacja
2.	2607F	ul. Kresowa w Gubinie	1,179	3 421	Przygotowana dokumentacja
3.	1106F	granica Powiatu - Mielno	2,265	2 718	
4.	1145F	Krosno Odrzańskie – Wężyńska – DK 32	10,000	15 000	
5.	1153F	Kosarzyn – Chlebowo Chojna - Wężyńska	11,413	17 119	
6.	1157F	Krosno Odrzańskie – Bytnica	1,362	2 500	Przygotowana dokumentacja
7.	1143F	Lubiatów - Trzebule	2,157	1 000	Przygotowana dokumentacja
8.	1429F	Bobrowice	0,805	1 000	Przygotowana dokumentacja
9.	1139F	Grochów - Welmice	3,508	10 509	Przygotowana dokumentacja
10.	1147F	m. Prądocinek obiekt mostowy	0,170	3 245	Przygotowana dokumentacja
Razem			38,024	64 350	

Źródło: opracowanie własne – Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim

b) Transport lotniczy

Na terenie powiatu krośnieńskiego nie znajduje się żaden port lotniczy, jak również lotniska prywatne. Najbliższe lotniska to:

- port lotniczy w Babimoście (w odległości ok. 50 km), który obsługuje połączenie do Warszawy,
- lotnisko międzynarodowe Poznań – Ławica (w odległości ok. 155 km),
- lotnisko międzynarodowe w Berlinie (w odległości ok. 130 km).

c) Transport wodny

Największe rzeki w powiecie krośnieńskim to Odra, Bóbr, Nysa Łużycka oraz Lubrza i Pliszka. Jediną żeglowną rzeką w powiecie przez znaczną część roku jest Odra, po której odbywa się żegluga pasażerska i turystyczna oraz transport towarowy. Transport ten uzależniony jest od poziomu wody.

W Krośnie Odrzańskim znajduje się port rzeczny należący do zespołu portów Odry Środkowej wraz z portami w Głogowie, Nowej Soli, Cigacicach, Uradzie, Słubicach i Kostrzynie nad Odrą. Przez większą część roku transport towarowy na Odrze jest znikomy ze względu na niski stan wody. Rzeka Odra ze względu na wypłyenia i niski poziom wody jest słabo wykorzystywana, a transport wodny jest to jedna z najtańszych gałęzi transportu, bezpieczny dla środowiska, który może być alternatywą dla pozostałych gałęzi transportu. Szansą na poprawę sytuacji jest rozpoczęty w 2002 r. kompleksowy program obejmujący modernizację Odrzańskiej Drogi Wodnej (ODW) i przystosowanie jej do co najmniej III klasy żeglowności (głębokość 1,8 m, prześwit pod mostami 4,0 m). Odra jest jedyną rzeką w Polsce na całej długości stanowiącą drogę wodną do przewozów ładunków.

Poprawa warunków żeglugowych, poprzez modernizację infrastruktury na drogach wodnych oraz rozbudowa infrastruktury, poprzez poprawę parametrów eksploatacyjnych, przyczyniłaby się do znacznie większego wykorzystania żeglugi śródlądowej do przewozu ładunków do portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu oraz na południe Polski z jednoczesnym rozwojem funkcji turystycznej.

d) Przejścia graniczne

W powiecie krośnieńskim znajdują się trzy przejścia graniczne z Niemcami. Do przejść granicznych drogowych należą przejścia: Gubinek – Guben położone w miejscowości Sękowice, w ciągu drogi krajowej Nr 32 obsługujące ruch osobowy i towarowy oraz przejście Gubin – Guben, położone w miejscowości Gubin w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 138, obsługujące ruch osobowy. Przejście drogowe funkcjonuje także w ciągu drogi powiatowej 1154 F dzięki zrealizowanej w latach 2013-2014 inwestycji mostowej łączącej Coschen i Żytowań.

Przejście graniczne kolejowe Gubin – Guben, usytuowane jest w ciągu linii kolejowej Nr 358 Zbąszynek – Gubin – Granica Państwa, położone w miejscowości Gubin (stacja kolejowa) i przeznaczone do obsługi ruchu towarowego i osobowego. Przejście aktualnie nie jest używane do przewozu osób. Po ponownym jego otwarciu np. dla transgranicznej komunikacji kolejowej mogłoby stać się ważnym węzłem kolejowym, łączącym części południowe i przygraniczne województwa lubuskiego oraz Brandenburgii. Przejście kolejowe Gubin – Guben po otwarciu i przywróceniu

przewozów pasażerskich na odcinku Czerwieńsk – Gubin – Granica Państwa, z funkcją dowozową do punktów zbiorowych komunikacji europejskiej, zyskałoby na znaczeniu dla południowych części województwa lubuskiego oraz dla powiatu krośnieńskiego.

e) Transport kolejowy

Przez teren powiatu krośnieńskiego przebiegają trzy linie kolejowe, linia kolejowa Nr 273 Wrocław – Szczecin (przebiegająca przez Radnicę, Bytnicę, Budachów), linia Nr 358 Zbąszynek – Gubin – Granica Państwa (przebiegająca przez Ciemnice, Krosno Odrz., Stary Raduszec, Wężyska, Wałowice i Gubin) oraz linia Nr 275 Wrocław – Gubinek (przebiegająca przez Jasienicę Gubińską, Gębice, Sękowice, Gubinek).

Linia kolejowa nr 273 tzw. „Odrzanka”, biegnąca ze Szczecina przez Kostrzyn nad Odrą, Zieloną Górę i Głogów do Wrocławia, stanowi ważne połączenie północy z południem kraju i należy do sieci TEN-T. Linia łączy rejon Śląska z portami Szczecin – Świnoujście oraz stanowi, wraz z drogą S3 i rzeką Odrą, element korytarza transportowego CETC. Jej stan techniczny z powodu intensywnej eksploatacji w ruchu towarowym jest na znacznej długości bardzo zły (dopuszczalne prędkości rzędu 30 km/h), dlatego linia ta wymaga modernizacji zarówno pod kątem ruchu pasażerskiego jak i towarowego.

Aktualnie na linii kolejowej Nr 358 Zbąszynek – Gubin – Granica Państwa, na odcinku Czerwieńsk – Gubin – Granica Państwa, prowadzony jest tylko ruch towarowy. Zawieszenie przewozów pasażerskich na ww. odcinku znacząco wpłynęło na szybko postępujące pogorszenie stanu technicznego tego odcinka, jak również degradację poszczególnych przystanków kolejowych.

Linia Nr 275 Wrocław – Gubinek na odcinku Lubsko – Gubinek wymaga modernizacji (ruch kolejowy na tym odcinku jest zawieszony). W przypadku budowy kompleksu energetycznego Gubin – Brody linia Nr 275 powinna zostać odnowiona lub zmodernizowana. Doskonale ułatwiłaby dowóz maszyn i urządzeń lub wywóz węgla, a przy okazji może być wykorzystana do rozszerzenia połączenia z Żagania do Guben i dalej do Berlina.

Ogólny stan techniczny eksploatowanej w powiecie sieci kolejowej jest niezadawalający. Fakt zawieszenia zarówno przewozów pasażerskich, jak i części towarowych miał znaczny wpływ na szybko postępujące pogorszenie stanu technicznego poszczególnych odcinków. Dużych nakładów finansowych, zwłaszcza w przypadku linii (odcinków) znaczenia lokalnego, wymaga także cała infrastruktura towarzysząca (dworce kolejowe, perony, drogi dojazdowe itp.). Szansą na wykorzystanie potencjału nieczynnych odcinków linii kolejowych może być tworzenie kolei muzealno – turystycznych.

Przewidziane jest wznowienie przewozów pasażerskich na linii Nr 358 Zbąszynek – Gubin – Granica Państwa, na co oczekuje duża część mieszkańców powiatu, ponieważ ułatwi to szybsze przemieszczanie się do dużych aglomeracji miejskich oraz odciążą ruch drogowy.

f) Publiczny transport zbiorowy

Publiczny transport zbiorowy nabiera coraz większego znaczenia jako czynnik równowagi i funkcjonowania różnych środków przewozowych. Istotne znaczenie w przypadku przewozów autobusowych ma komercjalizacja tych przewozów, a więc zainteresowanie świadczeniem usług na liniach które są dochodowe, rezygnując z tych które są nierentowne, a często stanowią jedyne połączenia z siedzibą gminy lub powiatu. Wśród zbiorowych potrzeb wspólnot samorządowych transport

publiczny zajmuje ważne miejsce i w wielu przypadkach determinuje możliwość dotarcia do miejsc gdzie świadczone są usługi publiczne. Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym nakłada na poszczególne poziomy samorządu terytorialnego poważne wyzwania, które dotyczą stworzenia systemu publicznego transportu zbiorowego tworząc linie autobusowe wojewódzkie, powiatowe i gminne.

W celu wspólnej organizacji publicznego transportu zbiorowego na sieci komunikacyjnej w powiatowo – gminnych przewozach pasażerskich na obszarze całego powiatu krośnieńskiego w listopadzie 2016 r. Powiat Krośnieński oraz gminy Bytnica, Dąbie oraz Maszewo utworzyły „Krośnieński Związek Powiatowo – Gminny”, który w zamierzeniu miał być powiększony o wszystkie gminy z terenu powiatu. Aktualnie rozważana jest jednak koncepcja likwidacji związku i powierzenie zadań organizacji publicznego transportu zbiorowego istniejącemu i funkcjonującemu już Międzygminnemu Związkowi Gospodarki Odpadami Komunalnymi Odra – Nysa – Bóbr mającemu siedzibę w Krośnie Odrzańskim.

8) Rolnictwo

Teren powiatu krośnieńskiego jest administracyjnie podzielony na 7 gmin, w skład których wchodzi 2 miasta i 121 wsi (bez osad i przysiółków).

Tabela Nr 26 – Gminy z ilością wsi w powiecie krośnieńskim

Gmina	Ilość wsi
Bobrowice	17
Bytnica	7
Dąbie	16
Gubin	48
Gmina Gubin o statusie miejskim	-
Krosno Odrzańskie	18
Maszewo	15
Razem	121

Źródło: Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

Na terenie powiatu dominują gleby o niskiej klasie bonitacji. Powiat jest częścią rejonu dolnośląskiego, który charakteryzuje się różnorodnymi glebami jak: bielicowe, gliniaste, mady, czarne ziemie. W gminie Gubin występują gleby torfowe, które zajmują jeden z największych obszarów w województwie lubuskim.

Na terenie powiatu krośnieńskiego działało w 2015 roku ponad 2,6 tys. gospodarstw rolnych. Przeważającą ilość gospodarstw stanowiły gospodarstwa małe, o powierzchni do 5 ha.

Tabela Nr 27- Struktura obszarowa gospodarstw rolnych (liczba gospodarstw)

Gmina	do 5 ha	5,01-10,00 ha	10,01-20,00 ha	20,01-50,00 ha	>50 ha	Razem
Bobrowice	189	38	21	16	12	276
Bytnica	162	15	19	13	7	216
Dąbie	278	83	50	23	23	457
Gubin	354	113	50	26	11	554
Gubin (m)	118	22	5	5	2	152
Krosno Odrzańskie	467	70	51	22	15	625
Maszewo	206	54	32	22	21	335
Razem	1 774	395	228	127	91	2 615

Źródło: Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

Zgodnie z danymi Ośrodka Doradztwa Rolniczego w powiecie krośnieńskim na koniec 2015 roku gospodarstwa rolne hodowały ponad 62 tys. sztuk zwierząt hodowlanych. Przewagę wśród nich stanowił drób – ponad 99% ogólnej hodowli. Największym zakładem wylęgu drobiu na terenie powiatu krośnieńskiego jest „Zakład wylęgu drobiu Tomasz i Andrzej Sztuder” (Dąbie) - firma zajmująca się nowoczesną produkcją piskląt brojlerowskich.

Tabela Nr 28 – Zwierzęta hodowlane w powiecie krośnieńskim (stan 2015 rok)

Wyszczególnienie	Bydło		Trzoda chlewna		Konie	Owce	Drób
	Ogółem	w tym krowy	Ogółem	w tym lochy			
Ogółem powiat	3995	1053	6117	461	335	267	51700

Źródło: Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku

W powiecie krośnieńskim dominują zasiewy zbóż. W 2015 roku obejmowały one 5.225 ha, co stanowiło 45,85% powierzchni zasiewów ogółem.

Pomimo dość dużej liczby wsi oraz faktu zamieszkiwania terenów wiejskich przez znaczny odsetek mieszkańców powiatu krośnieńskiego, rolnictwo nie stanowi dominującej gałęzi gospodarki powiatu. W produkcji roślinnej nie ma głównego - znaczącego kierunku, natomiast rolnicy głównie posiadają bydło, trzodę, drób na własne potrzeby.

W miejsce działalności rolnej na terenach wiejskich powoli rozwijają się gospodarstwa agroturystyczne, dla przykładu w takich miejscowościach jak: Bronków, Kołatka, Dychów, Chromów, Tarnawa. Ze względu na brak dużego przemysłu teren powiatu krośnieńskiego jest atrakcyjny dla ludzi lubiących czynny wypoczynek, zbieraczy runa leśnego, wędkarzy i myśliwych. W okolicach lasów oraz na terenach wiejskich panują cisza i spokój. Czyste jeziora zachęcają do spędzania wolnego czasu. Dobrym kierunkiem rozwoju na terenie powiatu krośnieńskiego wydaje się poszerzanie usług turystyki wiejskiej połączonych z produkcją własnych produktów żywnościowych. Drugim przyszłościowym kierunkiem rozwoju jest rozwój ekologicznej produkcji żywności, która po pierwsze mogłaby przyczynić się do zwiększenia dochodów mieszkańców posiadających gospodarstwa rolnicze, a po drugie mogłaby przyciągnąć turystów poszukujących wypoczynku w ciszy oraz zdrowej żywności.

2. Kapitał przyrodniczy i turystyczny

Kapitał przyrodniczy i turystyczny powiatu krośnieńskiego jest niezwykle ciekawy i obfituje w atrakcyjne zasoby determinujące kierunki rozwoju powiatu.

1) Zasoby wodne

Zasoby wodne, a więc teren powiatu pod wodami stojącymi i płynącymi to 2850 ha, w tym: wody płynące - 2287 ha i wody stojące – 563 ha. Ogółem wody stanowią ok. 2% powierzchni powiatu. Dodatkową powierzchnię wód uzyskano w wyniku działalności człowieka. Stawy rybne stanowią 957 ha, natomiast rowy 522 ha. Po uwzględnieniu powyższego łącznie pod wodami znajduje się ponad 3% powierzchni powiatu.

Ważniejsze rzeki w oznaczonych klasach czystości przepływające przez powiat to: Odra(V), Biała(III), Gryżynka(III), Bóbr(III), Jeziornica(III), Strumień(III), Nysa Łużycka(IV), Lubsza(IV), Młynna(IV), Budoradzanka(IV), Steklnik(III), Konotop(III), Pliszka(III), Kolna(II). Na terenie powiatu znajdują się kanały: Kanał Dychowski, Kanał Zimna Woda, Zimny Potok, Kanał Leniwy, Bobrowice-Dachów, Kamień- Morsko. Ważniejsze jeziora na terenie powiatu przedstawia tabela Nr 29.

Tabela Nr 29 – Wybrane jeziora w powiecie krośnieńskim

Gmina	Miejscowość	Nazwa jeziora	Powierzchnia (ha)	Głębokość (m)	Klasa czystości
Bobrowice	Bronków	Bleszno	51,9	5,0	III
	Bronków	Piaszno	25,4	2,5	II
	Strużka	Jańsko	153	2,9	poza klasą
	Wełmice	Wełmickie	106	bd	poza klasą
Bytnica	Gryżyna	Kałek	24,3	22,6	bd
	Dobrosułów	Dobrosułowskie	51,50	bd	bd
	Bytnica	Bytnickie	53,4	2,1	I
	Głębokie	Głębokie	74,3	2,6	II
	Bytnica	Kolno	33,5	2,0	II
	Grabin	Grabinek	7,6	bd	II
Dąbie	Dąbie	Dąbie Wielkie	34,8	14,3	I
	Dąbie	Pławie	9,2	bd	II
Gubin	Kosarzyn	Borek	62	8,0	II
Krosno Odrzańskie	Łochowice	Gibiel	26,2	15,3	II
	Osiecznica	Moczydło	12	4,3	II
	Szklarka Radnicka	Jelito	46,6	36,3	III
	Szklarka Radnicka	Czyżykowo	25,4	5,4	III
Maszewo	Lubogoszcz	Graniczne	48,6	2,4	I

Źródło: Opracowanie własne – Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Najbogatsze w jeziora są doliny rzeczne: Białej, Gryżynki i Pliszki z tym, że północ powiatu posiada znacznie większy udział w powierzchni jeziornej niż jego południowa część.

Cechą charakterystyczną powiatu krośnieńskiego jest duża ilość stawów rybnych. Na terenie powiatu gospodarstwa rybackie prowadzą hodowlę ryb, głównie typu karpiego. Największe stawy hodowlane znajdują się w gminie Krosno Odrzańskie: w obrębie Skórzyn - Czetowice ok. 332 ha

w obrębie Czetowice ok. 118 ha i w obrębie Grabin ok.49 ha. Na terenie gminy Gubin stawy znajdują się w obrębie Chęciny - Starosiedle ok. 50 ha i w obrębie Chociejęw ok. 24 ha. W gminie Bobrowice znajduje się kompleks stawów w obrębie Bronków – Kołatka o pow. ok. 50 ha. Ponadto zbudowano ok. 30 stawów o powierzchni 1 ha. Znaczącą rolę odgrywają tzw. łowiska komercyjne dostępne dla turystów. Łowiska takie zlokalizowano: w Chromowie, Dychowie (gm. Bobrowice), w Dąbiu (przy drodze do Brzeźnicy), w Sękowicach, Żenichowie, Żytowaniu i Chlebowie (gm.Gubin) oraz w Bielowie (gm. Krosno Odrzańskie). Duże znaczenie dla małej retencji mają setki tzw. „oczek wodnych” (o pow.do 35 m²) które budują inwestorzy na podstawie zgłoszenia budowlanego przy domach jednorodzinnych.

2) Zasoby przyrodnicze

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w powiecie krośnieńskim wynosi ponad 78.161 ha czyli ponad 56% powierzchni powiatu. Wlicza się do nich obszary chronionego krajobrazu i Obszary Natura 2000. Na terenie powiatu znajdują się także 93 pomniki przyrody, użytki ekologiczne, parki krajobrazowe oraz rezerwy przyrody.

Rezerwy przyrody na terenie powiatu to:

- a) Rezerwat „Dębowiec” - położony w okolicach Dzikowa, o powierzchni 9,39 ha, rezerwat leśno-faunistyczny, gdzie chronione są starodrzewia dębowe i rzadkie owady leśne takie jak chrząszcz jelonek rogacz i kozioróg dębosz. Rezerwat posiada ścieżkę edukacyjną Dzikowo.
- b) Rezerwat „Uroczysko Węglińskie” – położony w rejonie Węglin, o powierzchni 6,82 ha, rezerwat leśny; ochrona starodrzewia dębowego. Na terenie rezerwatu znajduje się 27 pomników przyrody np. wiąz szypułkowy, miłorząb japoński, cyprysnik błotny, platan klonolistny.
- c) Rezerwat "Gubińskie Mokradła"- położony jest w granicach administracyjnych miasta Gubina, o powierzchni 99,8019 ha, gdzie chronione są populacje ptaków wodnych i błotnych oraz ich siedliska. Na terenie rezerwatu występuje 116 gatunków ptaków. Ponad 100 z nich to gatunki odbywające tam swoje lęgi. W rezerwacie znajduje się stanowisko bardzo rzadkiej rośliny chronionej – szachownicy kostkowej. Na rozlewiskach obserwować można liczne gatunki ptactwa wodnego i wodno-błotnego, np.: perkoza rdzawoszyjego, łyskę, krwawodzioba, kwokacza, czaplę białą, czy bielika.

Na terenie powiatu krośnieńskiego utworzono dwa parki krajobrazowe:

- a) „Gryżyński Park Krajobrazowy” – o powierzchni 2.755 ha, najmniejszy z siedmiu parków Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. Park położony jest na terenie czterech gmin: Bytnica, Krosno Odrzańskie, Czerwieńsk oraz Skąpe. Największą powierzchnię Parku zajmują lasy 86,6%, wody powierzchniowe 6,6%, użytki zielone i nieużytki bagienne 2,6%, a grunty zabudowane 2,4%. Na terenie Parku aktualnie znajdują się cztery aleje dębów szypułkowych oraz jedno drzewo – dąb szypułkowy, chronione w postaci pomników przyrody. Przedmiotem ochrony jest najgłębszy i najpiękniejszy krajobrazowo wąwóz, który powstał w wyniku działalności wód płynących głównie w okresie po ustąpieniu lodowca, a przed pojawieniem się szaty roślinnej na tym terenie. „Gryżyńskie Szuwary” – obszar o pow. 32,86 ha, teren podmokły i niedostępny stanowi ostoję zwierzyzny, a przede wszystkim: bobra, wydry, żurawia. „Bagno Żurawinowe” – obszar

o pow. 2,81 ha – to torfowisko przejściowe z cennymi gatunkami roślin m.in. rosiczką okrągłolistną i pośrednią oraz żurawiną błotną, modrzewnicą zwyczajną, bagnicą torfową, przygielką białą. Ponadto w Parku prowadzona jest strefa ochronna gniazd bielika.

b) „Krzeński Park Krajobrazowy” o powierzchni 8.546 ha. Charakterystyczną cechą Parku jest duży udział często zalewanych łąk i pastwisk położonych w dolinie Odry. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 155 gatunków ptaków, w tym wiele rzadkich i narażonych na wyginięcie: kulik wielki, błotniak stawowy, gągoł, kania ruda. Najcenniejszym miejscem dla ptaków migrujących jest polder Krzesin - Bytomiec, gdzie w okresie wiosennych przelotów można obserwować stada ptaków liczące po kilkaset osobników. We wsi Kłopot, w północnej części Parku, znajduje się około 37 gniazd bociana białego, z tego względu funkcjonuje tam Muzeum Bociana Białego.

Tabela Nr 30 – Obszary chronione w powiecie krośnieńskim

Gmina	Obszary chronionego krajobrazu	Obszar Natura 2000
Bobrowice	Bronków-Janiszowice Dolina Bobru	Dolina Dolnego Bobru Jeziro Janiszowice Dąbrowy Gubińskie
Bytnica	Puszcza nad Pliszką	Dębowe aleje w Gryżynie i Zawiszach Dolina Pliszki Lasy Dobrosułowskie Rynna Gryżyny Bytnica
Dąbie	Krośnieńska Dolina Odry Rynna Pławska Dolina Bobru	Dolina Dolnego Bobru Dolina Środkowej Odry Krośnieńska Dolina Odry
Gubin (teren miasta i gminy)	Krośnieńska Dolina Odry Gubińskie Mokradła Dolina Nysy Zachodnie okolice Lubska	Dąbrowy Gubińskie Dolina Środkowej Odry Jeziro Brodzkie Mierkowskie Wydmy
Krosno Odrz.	Krośnieńska Dolina Odry Dolina Bobru	Bory Chrobotkowe koło Brzózki Dąbrowy Gubińskie Dolina Środkowej Odry Krośnieńska Dolina Odry Lasy Dobrosułowskie Rynna Gryżyny
Maszewo	Puszcza nad Pliszką Krośnieńska Dolina Odry	Bory Chrobotkowe koło Bytomca Diabelski Staw koło Radomicka Dolina Środkowej Odry Krośnieńska Dolina Odry Lasy Dobrosułowskie

Źródło : Opracowanie własne – Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

3) Zasoby naturalne

Zasoby złóż kopalin na terenie powiatu krośnieńskiego są pochodną budowy geologicznej tego obszaru. Wieloletnie prace geologiczne pozwoliły na udokumentowanie, a następnie na gospodarcze wykorzystanie udokumentowanych złóż kopalin.

Informacje o wielkości zasobów złóż poszczególnych kopalin i wielkości wydobycia podano na podstawie „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny i Instytut Badawczy w Warszawie.

Z kopalni objętych własnością górnictw na terenie powiatu krośnieńskiego rozpoznane udokumentowane są w różnym stopniu dokładności zasoby gazu ziemnego, ropy naftowej, węgla brunatnego, rud miedzi i metali.

a) gaz ziemny

Tabela Nr 31 – Złóża gazu w powiecie krośnieńskim

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby wydobywane bilansowe [mln m ³]	Wydobycie [mln m ³]
Breslack-Kosarzyn	E	9,07	-
Brzózka	O	75,40	-
Czeklin	P	95,00	-
Gryżyna	R	420,85	-
Kosarzyn N	E	0	-
Kosarzyn (E)	Z	9,24	-
Kosarzyn (S)	Z	5,46	-
Retno	E	pozabilansowe	0,90

Źródło : Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E – złożo eksploatowane

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C)

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1 a dla ropy i gazu w kat. A+B)

Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

* - wydobyte ze złoża Braslack – Kosarzyn w 2014 r. zostało zaniechane i rozliczone zasoby złoża.

b) ropa naftowa

Tabela Nr 32 – Złóża ropy naftowej w powiecie krośnieńskim

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby wydobywane bilansowe [tyś. ton]	Wydobycie [tyś. ton]
Breslack-Kosarzyn	T	11,93	-
Gryżyna	R	72,33	-
Kosarzyn N	Z	0	-
Kosarzyn (E)	Z	61,96	-
Kosarzyn (S)	Z	35,64	-
Retno	E	pozabilansowe	3,46
Rybaki	E	1,68	0,06

Źródło : Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

Obecnie w Połęcku trwa wydobyte ropy naftowej w celu rozpoznania złoża ropy w tym rejonie. Zložo to nie zostało jeszcze określone i nie widnieje w bilansie zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

c) węgiel brunatny

Na terenie powiatu krośnieńskiego znajdują się 4 złoża węgla brunatnego, których granice wykraczają poza teren powiatu i obejmują części powiatu żarskiego, słubickiego i sulęcińskiego.

Tabela Nr 33 – Pokłady węgla brunatnego w powiecie krośnieńskim

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe [tys.ton]	Wydobycie [tys. ton]
Cybinka	P	237 487	-
Gubin	R	1 035 745	-
Gubin 1	R	541 750	-
Gubin- Zasieki- Brody	P	2 018 970	-
Sądów	P	226 469	-

Źródło : Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

d) rudy miedzi i srebra

Na terenie powiatu krośnieńskiego w wyniku prowadzonych prac geologicznych nie udokumentowano jeszcze złóż miedzi i srebra.

e) kreda

W powiecie krośnieńskim udokumentowano jedno złożę kredy jeziornej, które może znaleźć zastosowanie w rolnictwie jako nawóz wapniowy. Zasoby geologiczne bilansowe udokumentowanego wstępnie złoża Łomy wynoszą 375 tys. ton. Brak zainteresowania kredą jeziorną jest wynikiem stanu rolnictwa i braku dopłat zmniejszających koszty wydobywania tej kopaliny.

f) kruszywo naturalne

Tabela Nr 34 – Złoża kruszywa naturalnego w powiecie krośnieńskim

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
Bobrowice	P	15654	-
Bobrowice I	Z	158	-
Bobrowice II	P	4244	-
Bobrowice B	R	729	-
Bronków	Z	5 542	-
Chlebowo	E	3460	31
Chlebowo I	R	2 087	-
Chlebowo II	T	539	-
Chlebowo- Wschód	R	3966	-
Chojnowo	R	29 755	-
Czarnowice	R	2 020	-
Czarnowo	T	92	-
Markosice	Z	193	-
Pleśno	R	1681	-
Pław II	E	33	-
Pole	R	129	-
Połupin	R	1 622	-
Połupin- B&F TRANS	E	130	-
Raduszc Stary E	Z	7 142	-
Stary Raduszc	P	5 690	-
Tarnawa Krośnieńska	T	11 269	brak informacji
Trzebule	E	209	-
Żarków	T	125	-

Źródło : Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

g) torf

Tabela Nr 35 – Złóża torfu w powiecie krośnieńskim

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. m ³]	Wydobycie [tys. m ³]
Czarnowo	T	0	3,34
Czarnowo I	R	7	-
Grabin	E	b.d.	b.d.
Grabin I	R	31	b.d.
Gronów	T	37	5,51
Kosierz-Trzebule	E	1 236	5
Trzebule	E	19	14

Źródło : Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r. Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy Warszawa 2016 r.

4) Turystyka

a) Szlaki kajakowe

Na terenie powiatu w warunkach naturalnych uprawiana jest turystyka kajakowa. Działają przedsiębiorstwa turystyczne, które organizują spływy kajakowe dla turystów preferujących wysięk na wolnym powietrzu. Spływy organizuje się na rzekach: Pliszce, Bobrze, Lubszy, Odrze i Nysie Łużyckiej. Poniżej podano charakterystyki wybranych tras kajakowych:

- Rzeką Nysa Łużycka (trasa bardzo łatwa, czas ok.3 godz.) Gubin – Kosarzyn;
- Rzeką Nysa Łużycka (trasa bardzo łatwa, czas ok.5 godz.) Markosice – Gubin;
- Rzeką Lubsza (trasa łatwa, czas ok.9 godz.) Lubsko – Gubin (kilka przeszkód w postaci jazów, zwalonych drzew itp.);
- Rzeką Lubsza (trasa łatwa, czas ok.4 godz.) Gębice – Gubin (kilka przeszkód w postaci jazów, zwalonych drzew itp.);
- Rzeką Pliszka (trasa średnio trudna, czas ok.8-9 godz.) Gądków Wlk. - Sądów (okol. Torzymia) (dużo przeszkód w postaci jazów, zwalonych drzew itp.);
- Rzeką Odra: Nietkowice – Radnica - Krosno Odrzańskie – Osiecznica – Połęcko - Szydłowo (60 km);
- Rzeką Bóbr: Nowogród Bobrz. - Krzystkowice - Podgórzyce - Żarków - Tarnawa Krośnieńska– Bobrowice (52 km);
- Kanał Dychowski: Krzywaniec - Krzywa - Łagoda - Dachów - Bobrowice - Dychów (22 km);
- Pliszka: Kosobudki - Drzewce (5 km) Drzewce - Pliszka (10,5 km);
- Pliszka: Kosobudki, Pliszka, Gądków Wielki, Sądów, Koziczyn, Urad (80 km).

b) Rejsy turystyczne na Odrze

Dla amatorów turystyki wodnej organizowane są rejsy statkami po Odrze. Jest to okazja do wypoczynku i podziwiania urokliwych widoków, które są niedostępne z perspektywy lądu. W ofercie Stowarzyszenia „Odra dla turystów”, w skład którego wchodzi nadodrzańskie samorządy są 1, 2 lub 3-godzinne rejsy otwarte, czarterowe oraz tematyczne, a także oferta specjalna dla szkół. Statek Laguna opływa następujące porty: Cigacice, Nowa Sól, Bytom Odrzański i Głogów. Natomiast

statek Zefir: Kostrzyn nad Odrą, Słubice, Frankfurt nad Odrą oraz Krosno Odrzańskie. Ta forma turystyki jest wrażliwa na niski stan wody w Odrze.

c) Szlaki nordic walking

Na terenie powiatu wytyczono malownicze trasy dla amatorów wędrówek pieszych z kijkami (informacja ze strony www.lotour.eu):

- Mały Szlak Zapory: Pensjonat Dychów – wokół zbiornika – Pensjonat Dychów;
- Wielki Szlak Zapory i Stawów: Pensjonat Dychów – przejście u podnóża zapory wzdłuż Bobru – Dychów – Pensjonat Dychów;
- Szlak Doliny Dolnego Bobru: Brzeźnica – wzdłuż Bobru – Stary Zagór – Nowy Zagór – Brzeźnica;
- Trasa Dębowy Las: Krzyż w okolicach Bytomca, polder Krzesin, Bytomiec – Krzyż;
- Wodne Podkowy – Bronków – lasami wokół jeziora Błeszno – Błeszno;
- Kosarzyńskie Krajobrazy – trasa wokół jeziora Borek;
- Stary Las i Kuźnia: Budachów – pętla leśnymi ścieżkami - rezerwat „Stary Las” – Budachów;
- Rybakówka: Trzebiechów – wokół stawów rybnych – Trzebiechów;
- Szlak Naftowy: Maszewo – Połęczko – (Krzesiński Park Krajobrazowy) – Maszewo;
- Trasa Nadodrzańska: Zamek Piastowski w Krośnie Odrz. – Marcinowice – Osiecznica – Krosno Odrz.;
- Szlak Piastowski: Grodzisko – Gostchorze – Morsko – Grodzisko.

d) Gospodarstwa agroturystyczne

Doskonale warunki naturalne, duże zalesienie, ciekawa flora i fauna, bogactwo obiektów przyrodniczych i obfitość wód, sprzyjają rozwojowi turystyki pobytowej. Bazę dla tej formy wypoczynku i turystyki stanowią gospodarstwa agroturystyczne. Liczba gospodarstw jest oczywiście zmienna i oscyluje około 30. Obecnie w poszczególnych gminach działa:

– gmina Bobrowice	- 9	gospodarstw agroturystycznych;
– gmina Bytnica	- 4	gospodarstwa agroturystyczne;
– gmina Dąbie	- 6	gospodarstw agroturystycznych;
– gmina Gubin	- 11	gospodarstw agroturystycznych;
– gmina Maszewo	- 1	gospodarstwo agroturystyczne;
– gmina Krosno Odrz.	- 3	gospodarstwa agroturystyczne.

Nową formą działalności na terenach wiejskich są tzw. *zagrody edukacyjne*. Zagrodę taką prowadzi gospodarstwo agroturystyczne Stary Młyn w Brzeźnicy. Prowadzone są tam zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu: przetwórstwa płodów rolnych, zdrowego odżywiania się dzieci, walki z otyłością, nauki gotowania, ekologii i energii odnawialnej.

e) Ośrodki wypoczynkowe

Na terenie powiatu funkcjonuje 7 ośrodków wypoczynkowych:

- Ośrodek wypoczynkowy TEMAR Dąbie;

- Ośrodek Wypoczynkowy TEMAR Kołatka;
- Ośrodek Wypoczynkowy Park Magnolia Bronków;
- Ośrodek Wypoczynkowy ANAPAUSIS Gryżyna;
- Dom Wakacyjny Gryżyna;
- Ośrodek Wczasowy „Nad Borkiem” w Kosarzynie;
- Ośrodek Wypoczynkowy OAZA w Kosarzynie.

f) Kąpieliska

Pozwolenie wodnoprawne posiada kąpielisko w Łochowicach prowadzone przez krośnieński Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łochowicach. Ponadto na terenie powiatu funkcjonują liczne nieformalne kąpieliska nad jeziorami: Kałek, Glibiel, Graniczne, Moczydło, Borek, Błeszno, Piaszno, Dąbie Wielkie, Ciche, Osiecznica.

g) Stadniny koni

Popularną formą wypoczynku na terenie powiatu jest jeździectwo. Stadnina koni z Wałowic gm. Gubin osiągała kilkakrotnie mistrzostwo Polski w wybranych kategoriach tej dyscypliny. Ponadto w powiecie działają następujące ośrodki jazdy konnej :

- „Center Angelo’s” w Bronkowie;
- „Rancho u Johna” w Tarnawie;
- „Rancho Gryżyna” Henryk Kasowski w Gryżynie
- „Stajnia Sportowo Hodowlana Kiecoń i syn” w Wałowicach;
- „Ośrodek Jazdy Konnej Embargo” A. W. Kamińscy w Gostchorzu;
- „Double R Ranch Ranczo Rzeczyca” w Rzeczycy.

h) Wędkarstwo

Warunki naturalne w powiecie sprzyjają rozwojowi wędkarstwa. Polski Związek Wędkarski na terenie powiatu liczy ponad 3500 członków, jest to najliczniejsza organizacja społeczna w powiecie. Wędkarze zrzeszeni są w 5 kołach PZW na terenie gminy Krosno Odrz. i 5 kołach na terenie miasta i gminy wiejskiej Gubin. Największe koła to: Koło PZW nr 3 w Krośnie Odrzańskim i Koło PZW nr 1 w Gubinie. Uchwałą Rady Powiatu Krośnieńskiego nr XI/60/99 z 29 grudnia 1999 r. wyrażono zgodę na utworzenie Społecznej Straży Rybackiej w powiecie krośnieńskim przez Polski Okręg Wędkarski w Zielonej Górze, która kontroluje przestrzeganie obowiązujących przepisów w zakresie wędkarstwa i prowadzi zarybianie akwenów wodnych. Straż jest systematycznie wyposażona przez samorząd powiatu w sprzęt pływający i środki transportu.

i) Łowiectwo

Na terenie powiatu gospodarkę łowiecką prowadzi 14 kół łowieckich i 2 Ośrodki Hodowli Zwierzyny Lasów Państwowych. Koła wydierżawiają obwody łowieckie polne i leśne. Na terenie powiatu ze względu na dużą lesistość dominują obwody leśne tworzące zwarte kompleksy leśne z przewagą

borów sosnowych i obszarów dużych dolin rzecznych. Łowiska są bogate w zwierzynę grubą: jelenie, sarny, dziki. Z drapieżników liczny jest lis, kuna, borsuk, pojawiają się również jenoty, norki amerykańskie i szopy pracze. Na terenie łowisk licznie występują wili, które nie są zwierzyną łowną.

3. Kapitał ludzki

1) Demografia

Tabela Nr 36 - Liczba ludności w latach 2010 - 2015

Lata	Powiat	Województwo	Kraj
2010	56 041	1 011 024	38 200 037
2011	56 925	1 023 158	38 538 447
2012	56 751	1 023 317	38 533 299
2013	56 627	1 021 470	38 496 659
2014	56 235	1 020 307	38 478 602
2015	56 134	1 019 514	38 454 576

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

Tabela Nr 37 - Liczba ludności w latach 2010 – 2015 z podziałem na płeć

Lata	Powiat		Województwo		Kraj	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2010	28637	27 404	521 001	490 023	19 755 664	18 444 373
2011	28 900	28 025	524 821	498 337	19 883 870	18 654 577
2012	28 833	27 918	524 887	498 430	19 883 965	18 649 334
2013	28 814	27 813	524 130	497 340	19 866 124	18 629 535
2014	28 623	27 612	523 641	496 666	19 858 793	18 619 809
2015	28 573	27 561	523 269	496 245	19 847 159	18 607 417

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, wydawnictwo: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, „Województwo lubuskie, podregiony, powiaty, gminy” Zielona Góra 2011, 2012, 2013, 2014

Tabela Nr 38 - Przyrost naturalny w latach 2010 rok – 2015 rok na 1 000 ludności

Lata	Powiat	Województwo	Kraj
2010	51	1 451	34 822
2011	- 10	773	12 915
2012	- 30	760	1 469
2013	- 79	- 309	-17 736
2014	- 42	163	- 1 307
2015	-59	- 736	- 25 613

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Wydawnictwo: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze „Województwo lubuskie, podregiony, powiaty, gminy” Zielona Góra 2011, 2012, 2013, 2014, 2015

Tabela Nr 39 – Saldo migracji społeczeństwa w latach 2010 - 2015

Lata	powiat	województwo	kraj
2010	- 141	- 474	- 2 114
2011	- 175	- 830	- 4 334
2012	- 181	- 622	- 6 617
2013	- 219	- 1 378	-19 904
2014	- 294	- 1 323	-15 750
2015	-219	- 1 556	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Wydawnictwo: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze „Województwo lubuskie, podregiony, powiaty, gminy” Zielona Góra 2011, 2012, 2013, 2014

Tabela Nr 40 – Struktura wg wieku ekonomicznego w latach 2010 - 2015

Obszar	Wiek ekonomiczny w %	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
powiat	przedprodukcyjny (0-17)	19,4	19,0	18,6	18,2	18,0	17,7
	produkcyjny (18-59)	66,3	66,1	65,8	65,3	64,8	64,2
	poprodukcyjny (60-65+)	14,2	14,8	15,6	16,4	17,3	18,1
województwo	przedprodukcyjny (0-17)	19,1	18,9	18,6	18,4	18,3	18,1
	produkcyjny (18-59)	65,8	65,9	64,9	64,4	63,7	63,1
	poprodukcyjny (60-65+)	15,1	15,2	16,4	17,2	18,0	18,8
Kraj	przedprodukcyjny (0-17)	18,8	18,5	18,3	18,2	6,9	18,0
	produkcyjny (18-59)	64,4	64,2	63,9	63,6	24,2	62,4
	poprodukcyjny (60-65+)	16,8	17,3	17,8	18,2	7,0	19,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, wydawnictwo: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze „Województwo lubuskie, podregiony, powiaty, gminy” Zielona Góra 2011, 2012, 2013, 2014

Powiat krośnieński 2015 roku liczył 56 134 mieszkańców, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2011 - 2015 nastąpił spadek liczby ludności o 791 osób, wynika to z ujemnego przyrostu naturalnego: - 42 w roku 2014 oraz ujemnej migracji społeczeństwa rosnącej systematycznie od roku 2010.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych, a przede wszystkim trwającej od początku lat 90-tych głębokiej depresji urodzeń są zmiany w liczbie i strukturze ludności wg wieku ekonomicznego. Nastąpiło znaczne zmniejszenie liczby i odsetka dzieci i młodzieży w wieku 0 - 17 lat. W powiecie krośnieńskim od roku 2010 obserwuje się spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a jednocześnie wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym zarówno w kraju jak i w województwie.

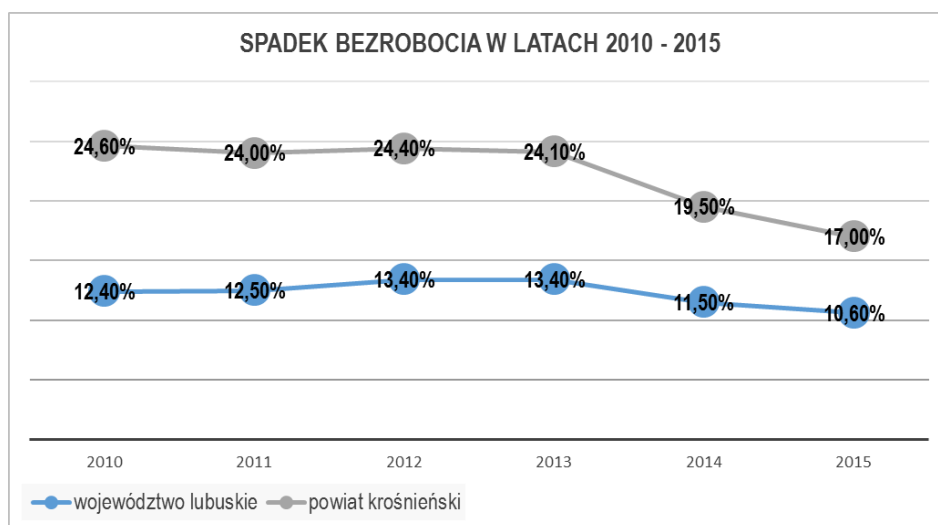
Trwający proces starzenia się polskiego społeczeństwa będący wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużenie się trwania życia jest pogłębiany niskim poziomem dzietności. W przyszłości będzie to powodować zmniejszenie podaży siły roboczej na rynku pracy i utrudnieniami w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi w starszym wieku.

2) Rynek pracy i bezrobocie

W powiecie krośnieńskim jak i całej Polsce od kilku lat notuje się spadek bezrobocia. Na koniec 2015 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 17%. Porównując do poprzedniego okresu nastąpił spadek o 2,5 pkt. procentowego. Pomimo tego powiat krośnieński cechuje wysokie bezrobocie. Jest ono aż o 7 punktów procentowych większe niż średnia stopa procentowa województwa lubuskiego. Poniższy wykres przedstawia spadek stopy bezrobocia w powiecie krośnieńskim oraz województwie lubuskim na przełomie ostatnich pięciu lat.

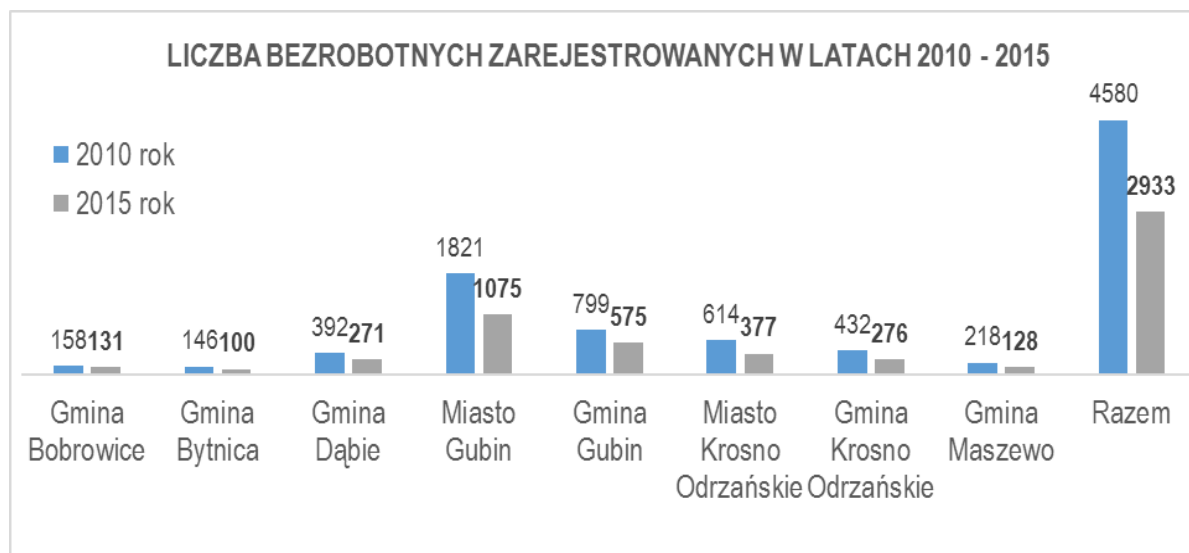
Wykres nr 5 - Spadek stopy bezrobocia w powiecie krośnieńskim i województwie lubuskim w latach 2010 - 2015

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Niezwykle ważne jest to, że w powiecie krośnieńskim dochodzi do dynamicznego spadku bezrobocia i wzrostu liczby osób zatrudnionych. Przełom w zmianie wskaźników bezrobocia następuje w roku 2014. Dynamika spadku bezrobocia wyniosła 4,6 pkt. procentowego. Analiza stóp bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych latach wskazuje na wyjątkowość sytuacji na rynku pracy w roku 2015. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP Krosno Odrzańskie na koniec 2015 roku wynosiła 2933 osoby, w porównaniu do roku 2010 nastąpił spadek o 1647 osób.

Wykres nr 6 - Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie Odrz. w latach 2010 – 2015

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Wysoki poziom bezrobocia jest zróżnicowany terytorialnie. Wynika to zarówno z nierównomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych miejscowości powiatu krośnieńskiego, jak również ich położenia geograficznego. Terytorialne zróżnicowanie mierzone różnicą pomiędzy najniższą

i najwyższą wartością wskaźnika w miastach wynosi 15,7 punktów procentowych (miasto Gubin - 36,6% ogółu bezrobotnych, gmina Krosno Odrzańskie – 20,9% ogółu bezrobotnych). Na obszarach wiejskich terytorialne zróżnicowanie wynosi 15,1 punktów procentowych (gmina Gubin – 19,3% ogółu bezrobotnych, gmina Bytnica – 4,2 % ogółu bezrobotnych).

Tabela nr 41 - Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie Odrz. w latach 2010 – 2015 w podziale na regiony powiatu.

Lp.	Rok	Rejon Gubiński		Rejon Krośnieński		Powiat Krośnieński		Stopa bezrobocia w powiecie w %	Stopa bezrobocia w woj. lubuskim w %
			+ wzrost -spadek		+ wzrost -spadek		+ wzrost -spadek		
1	2	4	5	7	8	10	11	13	14
2	2010	2 620	x	1 960	x	4 580	x	24,6	12,4
3	2011	2 607	-13	1 756	-204	4 363	-217	24,0	12,5
4	2012	2 454	-153	1 919	+163	4 373	+10	24,4	13,4
5	2013	2 447	-7	1 801	-118	4 248	-125	24,1	13,4
6	2014	1 818	-629	1 432	-369	3 250	-998	19,5	11,5
7	2015	1 650	-168	1 283	-149	2 933	-317	17,0	10,6

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Najbardziej charakterystyczną cechą bezrobocia w powiecie krośnieńskim jest jego długotrwałość. W wybranych kategoriach zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2015 roku 53,0% stanowią długotrwale bezrobotni (1545 osób), wśród ogólnej liczby długotrwale bezrobotnych 60,0% to bezrobotne kobiety (916 osób). Najbardziej liczną zbiorowość tworzą długotrwale bezrobotni mieszkańcy miasta Gubina 641 osób tj. 22,0% ogółu zarejestrowanych i Krosna Odrzańskiego 146 mieszkańców tj. 5,0% co stanowi łącznie 27% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Na obszarach wiejskich mieszka łącznie 758 osób zarejestrowanych jako długotrwale bezrobotnych tj. 26,0% ogółu zarejestrowanych, najwięcej w gminie Gubin 12,0%.

Tabela nr 42 - Liczba długotrwale bezrobotnych w latach 2010 – 2015 w podziale na regiony powiatu.

Miejsce zamieszkania	Liczba osób długotrwale bezrobotnych					
	2015	2014	2013	2012	2011	2010
gmina Bobrowice	51	58	77	67	61	64
gmina Bytnica	47	57	61	59	49	51
gmina Dąbie	134	154	173	146	159	181
miasto Gubin	641	767	1003	1059	1103	1128
gmina Gubin	342	391	485	480	491	493
miasto Krosno Odrzańskie	146	175	224	208	247	273
gmina Krosno Odrzańskie	117	152	179	169	172	192
gmina Maszewo	67	106	113	100	100	91
Razem	1545	1860	2315	2288	2382	2473

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Na spadek stopy bezrobocia ma wpływ wiele czynników: wzrost gospodarczych, środki spływające z Unii Europejskiej, ale także działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim (PUP). Działania urzędu to przede wszystkim pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe ale także kierowanie bezrobotnych na tzw. aktywne formy wsparcia. Najpopularniejsze z nich to staże i szkolenia. Oprócz bezpośredniego wsparcia bezrobotnych PUP oferuje dofinansowania dla przedsiębiorców. Głównie w postaci refundacji kosztów zatrudnienia. Poniższa tabela przedstawia formy wsparcia, z których najczęściej skorzystali klienci PUP w 2015 roku.

Tabela nr 43 - Najpopularniejsze formy wsparcia udzielanego przez PUP w 2015 roku.

Lp.	Forma wsparcia	Liczba bezrobotnych
1	Roboty publiczne	102
2	Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	87
3	Refundacja kosztów zatrudnienia	113
5	Szkolenia	140
6	Staż	346
7	Prace społecznie użyteczne	55

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Bardzo ważną rolę PUP jest uczestnictwo w pośrednictwie pracy. W 2015 roku urząd przyjął 2075 ofert pracy. Najwięcej ofert zgłoszono dla robotników wykonujących prace proste, polowe, sprzedawców, masarzy oraz kierowców samochodów ciężarowych. Nie zawsze, ale bardzo często oferta pracy nie może zostać zrealizowana przez wzgląd na nieadekwatne kwalifikacje osób bezrobotnych. Nadwyżkę w rejestrach PUP stanowią osoby prezentujące zawody takie jak: ogrodnik, technik nauk fizycznych i technicznych, kosmetyczka, pomoc i sprzątaczką biurową, robotnik wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewnym, dekarz, kasjer i sprzedawca biletów, zaopatrzeniowiec, nauczyciel gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, układacz towarów na półkach, specjalista do spraw sieci komputerowych, operator urządzeń pakujących. Deficyt zaś stanowią osoby z kwalifikacjami do wykonywania zawodów, które wykazuje poniższa tabela.

Tabela nr 44 - Zawody deficytowe w powiecie krośnieńskim w 2015 roku.

Kod zawodu	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych Zarejestrowanych w PUP
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	1
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek	1
8153	Operatorzy maszyn do szycia	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	1
8342	Operatorzy do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	2
9334	Układacze towarów na półkach	3
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
3322	Przedstawiciele handlowi	3
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	4

Źródło – opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim

Powiat krośnieński cechuje wysoka stopa bezrobocia. W województwie lubuskim zajmuje on czołowe miejsce pod względem liczby osób zarejestrowanych w PUP. Większość bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy od minimum 12 miesięcy oraz o niskich kwalifikacjach. Wszystko to sprawia, że sporo ofert pracy nie może zostać zrealizowanych, a stopa bezrobocia wciąż przewyższa średnią krajową. Dlatego też od kilku lat środki z Funduszu Pracy mogą być przekazywane także pracodawcom. Ma to na celu zabezpieczenie przed napływem kolejnych osób bezrobotnych (zwolnienia, brak środków na rozwój kapitału ludzkiego w firmach itp.).

Słusznym działaniem doprowadzającym do zatrudnienia bezrobotnych z najdłuższym stażem wydaje się być realizacja programów specjalnych oraz współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się reintegracją społeczno – zawodową. Tylko takie połączone działania pozwolą na zminimalizowanie barier wśród osób długotrwale bezrobotnych oraz w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Doprowadzi to do zatrudnienia i spadku stopy bezrobocia.

3) Edukacja

Powiat Krośnieński, podobnie jak inne powiaty, jest organem prowadzącym dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz placówek szkolno-wychowawczych. Zakładanie i prowadzenie wymienionych szkół i placówek realizowane jest jako zadania własne powiatu. Powiatowa sieć publicznych szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowych obejmuje siedem jednostek, do których należą:

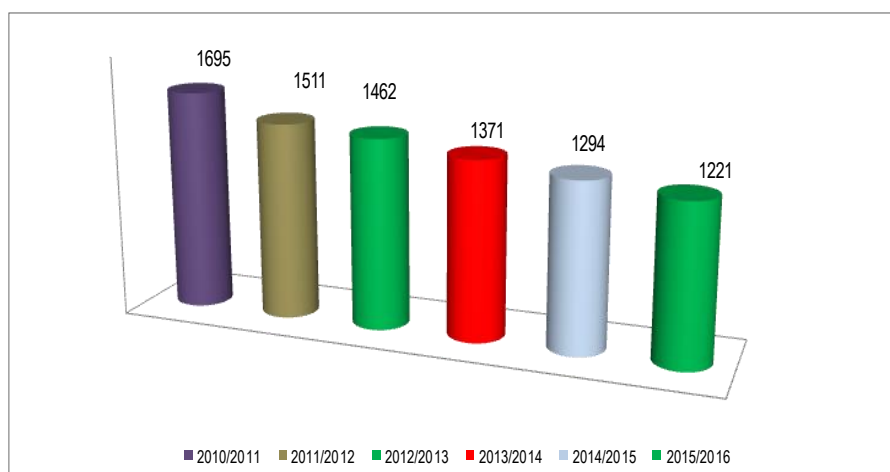
- 1) Zespół Szkół Licealnych i Technicznych im. Stanisława Staszica w Gubinie;
- 2) Europejskie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gubinie;
- 3) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Gubinie;
- 4) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Gubinie;
- 5) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Broniewskiego w Krośnie Odrzańskim;
- 6) Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim;
- 7) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Krośnie Odrzańskim.

Od kilku już lat placówki edukacyjne w Polsce przeżywają problemy związane z niżem demograficznym. Jak przedstawiają dane statystyczne, niż demograficzny w placówkach oświatowych to nie chwilowa sytuacja, a zjawisko długoterminowe. Problem ten dotyczy także szkolnictwa na terenie powiatu krośnieńskiego. Niż demograficzny, jest jednym z najważniejszych wyzwań, przed którym stoi samorząd. Spadek liczby dzieci uczących się w szkołach, dla których organem prowadzącym jest powiat krośnieński w ostatnich latach szkolnych, przedstawia wykres poniżej:

Wykres Nr 7 – Liczba dzieci uczących się w szkołach dla których organem prowadzącym jest powiat krośnieński.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Krośnie Odrzańskim

Cechą charakterystyczną szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest powiat krośnieński jest szeroki wachlarz oferowanych kierunków kształcenia. Wykaz typów szkół wchodzących w skład szkół ponadgimnazjalnych oraz działające kierunki kształcenia przedstawia tabela poniżej. W związku z wprowadzaną od 2017 r. reformą systemu oświaty w kolejnych latach nastąpi zmiana form kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych: licea ogólnokształcące przekształcą się ze szkół 3-letnich na 4-letnie, technika ze szkół 4-letnich na szkoły 5-letnie, a szkoły zawodowe zostaną zastąpione szkołami branżowymi.

Tabela Nr 45 - Szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat z podziałem na kierunki kształcenia

Nazwa szkoły	LO	TECHNIKUM						ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA															
	Liceum Ogólnokształcące	Technik ekonomista	Technik informatyk	Technik żywienia i usług gastronomicznych	Technik hotelarstwa	Technik pojazdów samochodowych	Technik logistyki	Technik usług fryzjerskich	mechanik pojazdów samochodowych	spzedawca	fryzjer	cukiernik	stolarz	murarz	piekarz	monter	operator	elektryk	kucharz	lakiernik	tapicer	krawiec	
ZSP Krosno Odrz.																							
ECKZiU Gubin																							
ZSLiT Gubin																							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Krośnie Odrzańskim

Powiat krośnieński jest organem prowadzącym dla dwóch szkół specjalnych - Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Konopnickiej w Gubinie oraz Zespołu Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim. Placówki te dają możliwość nauki dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, które mają trudności w zdobywaniu wiedzy w szkole ogólnodostępnej. Uczniowie kierowani są do szkoły specjalnej na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno - pedagogicznej.

Na terenie powiatu krośnieńskiego funkcjonują dwie poradnie psychologiczno – pedagogiczne. Celem ich działalności jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Klientami poradni są także rodzice i nauczyciele. W rejonie działania Poradni w Krośnie Odrzańskim funkcjonuje 37 placówek oświatowych, natomiast placówka w Gubinie swoim działaniem obejmuje miasto i gminę Gubin - w tym rejonie znajduje się 20 placówek oświatowo-wychowawczych.

Poza wyżej wymienionymi publicznymi szkołami i placówkami oświatowymi na terenie powiatu funkcjonują trzy szkoły niepubliczne, posiadające uprawnienia szkoły publicznej. Informację o typach szkół niepublicznych oraz kierunkach kształcenia przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 46 – Szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych na terenie powiatu krośnieńskiego

Nazwa szkoły/placówki	Nazwa zawodu lub profilu zawodowego	Ilość słuchaczy na stan 30.09.2015
Prywatne Studium Zawodowe dla Dorosłych w Krośnie Odrzańskim	technik ekonomista – specjalizacja bankowość, finanse, rachunkowość	13
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Gubinie	profil ogólnokształcący	22
Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Krośnie Odrzańskim	profil ogólnokształcący na podbudowie na podbudowie gimnazjum	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Krośnie Odrzańskim

W szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat krośnieński zatrudnionych jest 225 nauczycieli. Placówki oświatowe posiadają wykwalifikowaną i doświadczaną kadrę - zdecydowaną większość nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych stanowią nauczyciele dyplomowani ponad – 38 % wszystkich etatów kalkulacyjnych.

Ilość pracowników pedagogicznych zatrudnionych w poszczególnych placówkach oświatowych przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 47 – Kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych powiatu krośnieńskiego stan na 30.09.2015

Nazwa placówki	Liczba stosunków pracy (w osobach)	Liczba stosunków pracy (w etatach)
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych – Krosno Odrzańskie	44	42,11
Europejskie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego –	35	26,40

Gubin		
Zespół Szkół Licealnych i Technicznych – Gubin	52	49,46
Zespół Szkół Specjalnych – Krosno Odrzańskie	29	20,72
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy – Gubin	40	34,89
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Krosno Odrzańskie	12	12,00
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Gubin	10	9,00
Ogółem	225	194,58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Krośnie Odrzańskim

Wydatki na edukację oraz wychowanie i opiekę stanowią w budżecie powiatu krośnieńskiego istotną pozycję. Samorząd terytorialny odgrywa kluczową rolę w finansowaniu zadań oświatowych w Polsce. Aby sfinansować te zadania, samorządy wykorzystują środki z różnych źródeł. Najważniejszym z nich jest część oświatowa subwencji ogólnej, jednak samorządy finansują także oświatę z innych dochodów własnych czy też funduszy unijnych.

W roku 2015 powiat krośnieński otrzymał 13.904.547 zł subwencji oświatowej. W roku 2015 na wydatki bieżące w tym roku związane z bieżącą działalnością szkół i placówek wydano kwotę 16.481.666 zł.

W roku 2016 powiat krośnieński otrzymał 13.567.248 zł subwencji oświatowej, natomiast wydatki na bieżące funkcjonowanie oświaty zaplanowano na poziomie 16.111.893 zł.

Tabela Nr 48 – Dochody i wydatki na zadania z zakresu oświaty w latach 2015 -2016

Rok	Dochody	w tym subwencja	Wydatki bieżące	Różnica
2015	14 043 025	13 904 547	16 481 666	- 2 438 641
2016	13 832 556	13 598 971	16 584 865	- 2 752 309

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Oświatowej – Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół w Krośnie Odrzańskim

Placówki oświatowe prowadzone przez powiat krośnieński oferują uczniom bogaty wachlarz kierunków kształcenia. Jednak większość jednostek wymaga nakładów inwestycyjnych tak, by we właściwy sposób pełnić przydzielone im zadania. Szczególną potrzebę nakładów inwestycyjnych widać w obszarze kształcenia zawodowego – modernizację warsztatów, doszkalcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli itp. Poważny problem infrastrukturalny to niedostosowana do potrzeb uczniów siedziba Zespołu Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim. Wszystkie placówki wymagają zakupu dodatkowego wyposażenia edukacyjnego, szczególnie niezbędnego do kształcenia zawodowego. Konieczna jest także rozbudowa oraz modernizacja bazy sportowej oraz zakup wyposażenia sportowego.

4) Ochrona zdrowia

a) Opieka medyczna

W 2009 roku powiat krośnieński przystąpił do programu wieloletniego pn. „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” (Rządowy Plan B). W związku z powyższym w 2009 r. uchwałą Nr XXX/225/2009 Rady Powiatu Krośnieńskiego z dnia 19 sierpnia 2009 r. w sprawie likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatu Krośnieńskiego w Krośnie Odrzańskim, ul. Piastów 3 został zlikwidowany podmiot publiczny będący jednostką organizacyjną samorządu powiatowego.

Następstwem ww. decyzji było przeprowadzenie procedury wyboru niepublicznego operatora świadczącego usługi szpitalne dla mieszkańców przy wykorzystaniu wydzierżawionego z powiatu krośnieńskiego mienia ruchomego i nieruchomości, przeznaczonego na działalność szpitalną. W wyniku przetargu dokonano wyboru dzierżawcy nieruchomości i ruchomości stanowiących własność powiatu krośnieńskiego z przeznaczeniem na realizację usług w zakresie ochrony zdrowia na rzecz mieszkańców powiatu krośnieńskiego, którym zostało Konsorcjum Zakład Usług Konsultingowych Know How Sp z o.o., Grupa Nowy Szpital Sp. z o.o., Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o. Jednocześnie 30 września 2009 r. uchwałą Nr XXXI/234/2009 Rady Powiatu Krośnieńskiego w sprawie wyboru podmiotu świadczącego usługi w zakresie świadczeń zdrowotnych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego na rzecz mieszkańców powiatu krośnieńskiego – Rada zaakceptowała dokonany przez Zarząd Powiatu wybór wykonawcy na prowadzenie niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej w Krośnie Odrzańskim - Konsorcjum Zakład Usług Konsultingowych Know How Sp z o.o., Grupa Nowy Szpital Sp. z o.o., Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o. wyrażając zgodę na zawarcie umowy na okres 20 lat.

Biorąc pod uwagę powszechnie negatywną ocenę funkcjonowania spółki Nowy Szpital Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o. w latach 2010 – 2016 w zakresie zapewnienia opieki szpitalnej na terenie powiatu krośnieńskiego, Rada Powiatu Krośnieńskiego w dniu 15 września 2016 r. przyjęła oświadczenie Nr XVI/3/2016 uznając, iż należy podjąć działania przygotowawcze do opracowania procedury rozwiązania umów zawartych w 2009 r. pomiędzy Powiatem Krośnieńskim, a prywatnymi podmiotami funkcjonującymi w ramach grupy kapitałowej GNS przy następujących założeniach:

- 1) rozwiązanie umowy dzierżawy nieruchomości i pozostałych umów na zasadzie porozumienia stron;
- 2) powiat nie będzie przejmował zadłużenia obecnie działającej spółki szpitalnej;
- 3) ze względu na aktualnie obowiązujący kontrakt Nowego Szpitala Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o. optymalnym terminem rozwiązania umów jest czerwiec 2017 roku.

Mimo wielokrotnie podejmowanych prób polubownego zakończenia współpracy rozmowy pomiędzy powiatem krośnieńskim i Nowym Szpitalem Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o. nie przyniosły zadawalających rezultatów. Jednocześnie spółka, pomimo wielokrotnie składanych deklaracji prowadzenia szpitala, w dniu 31 października 2016 r. zawiesiła funkcjonowanie wszystkich oddziałów szpitalnych, a w dniu 15 listopada 2016 r. rozwiązane zostały wszystkie umowy zawarte przez Lubuski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Zielonej Górze z Nowym Szpitalem Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o.

Faktycznie od 1 listopada 2016 r. w powiecie krośnieńskim nie funkcjonował podmiot prowadzący działalność leczniczą w rodzaju świadczeń szpitalnych wraz z dotychczas funkcjonującymi w ramach

szpitala pozostałymi rodzajami działalności leczniczej m.in. zakład opiekuńczo – leczniczy, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Biorąc pod uwagę zapisy wiążących powiat i spółkę stosunków cywilno - prawnych, powiat krośnieński rozpoczął 15 listopada 2016 r. procedurę rozwiązania zawartych na czas określony umów co pozwoli przeprowadzić formalno – prawne przejęcie praw do dzierżawionego mienia i prawo do swobodnego rozporządzania tym mieniem przez powiat.

Mając na uwadze podstawowe zadanie wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, jakim jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorząd powiatu krośnieńskiego niezwłocznie podjął inicjatywę zmierzającą do rozwiązania powstałego problemu i odtworzenie na terenie powiatu krośnieńskiego podmiotu wykonującego działalność leczniczą tj. szpitala.

Dnia 29 grudnia 2016 r. Rada Miejska w Gubinie oraz Rada Powiatu Krośnieńskiego podjęły stosowne uchwały w sprawie utworzenia podmiotu leczniczego w formie spółki kapitałowej o nazwie Zachodnie Centrum Medyczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krośnie Odrzańskim.

13 stycznia 2017 r. została podpisana umowa spółki, w której udziały objęli:

- powiat krośnieński 45 udziałów (75 %)
- gmina Gubin o statusie miejskim – 15 udziałów (25 %)

Należy podkreślić, iż spółka samorządowa tworzona jest od podstaw, w specyficznych warunkach, tj. przy założeniu funkcjonowania w dwóch lokalizacjach (Krosno Odrzańskie i Gubin), w zupełnie nowym kształcie niż dotychczas funkcjonujący podmiot prywatny.

Podmiot leczniczy będzie prowadził stacjonarne i całonocne świadczenia zdrowotne szpitalne, inne niż szpitalne oraz ambulatoryjne świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych (kontrakty NFZ, dotacje jednostek samorządu terytorialnego), a także świadczenia komercyjne.

Głównym celem działalności Spółki będzie zapewnienie dostępu do wysokiej, jakości usług zdrowotnych, mających zapewnić poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentom z terenu powiatu krośnieńskiego oraz uzyskanie silnej pozycji rynkowej. Szpital ma szansę znaleźć swoje miejsce na mapie usług medycznych województwa lubuskiego oraz przy odpowiednim zarządzaniu, rozwijać się w sposób bezpieczny i zrównoważony od strony finansowej oraz organizacyjno - rzeczowej.

Opieka medyczna nad stanem zdrowia mieszkańców powiatu sprawowana jest również przez specjalistyczne służby medyczne i farmaceutyczne, poradnie i gabinety lekarskie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami mieszkańcy powiatu objęci są podstawową i specjalistyczną opieką medyczną. Usługi medyczne w większości prowadzone są przez niepubliczne przychodnie, a jakość świadczonych usług podlega bezpośredniej ocenie przez pacjentów. Oferta świadczonych usług medycznych zgodnie z przepisami prawa podlega kontraktowaniu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W 2015 roku na terenie powiatu funkcjonowało 36 podmiotów leczniczych oraz 58 praktyk zawodowych lekarzy.

b) Ratownictwo medyczne i transport medyczny

Od 1 lipca 2011 roku ratownictwo medyczne w powiecie krośnieńskim realizowane jest przez Pogotowie Żarskie z podstacjami w Krośnie Odrzańskim oraz w Gubinie. Natomiast transport medyczny chorych świadczony był do 1 listopada 2016 r. przez Nowy Szpital Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o.

c) Apteki

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne nakłada na Radę Powiatu obowiązek ustalenia godzin pracy aptek ogólnodostępnych. Dnia 27 czerwca 2013 roku Rada Powiatu Krośnieńskiego podjęła uchwałę określającą harmonogram godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu. Przyjęcie harmonogramu poprzedzone było zasięgnięciem opinii wójtów i burmistrzów oraz Lubuskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Zielonej Górze. Zgodnie z ww. ustawą rozkład godzin pracy 16 aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy. Harmonogram jest udostępniony mieszkańcom na stronie internetowej www.powiatkrosnienski.pl.

d) Zachorowalność i zgony

Analiza sytuacji zdrowotnej i potrzeb mieszkańców w powiecie krośnieńskim została przeprowadzona w ramach opracowania pn. „*Mapa potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa lubuskiego*”.

W ramach aspektów demograficznych i epidemiologicznych związanych z sytuacją zdrowotną niezwykle istotny jest wskaźnik umieralności. W powiatach województwa lubuskiego najwyższą wartością standaryzowanego wskaźnika umieralności notowano ogółem w powiatach słubickim (1,17), krośnieńskim (1,13), sulęcińskim (1,12), żagańskim (1,11), żarskim (1,09). Po podziale na poszczególne jednostki chorobowe wskaźnik ten prezentuje się następująco:

- w przypadku cukrzycy: w powiatach świebodzińskim (2,31), krośnieńskim (1,92), międzyrzeckim (1,92), żarskim (1,85), słubickim (1,78);
- w przypadku nowotworów złośliwych: w słubickim (1,21), krośnieńskim (1,16), sulęcińskim (1,15), nowosolskim (1,14), wschowskim (1,14);
- w przypadku chorób układu nerwowego: w powiatach krośnieńskim (1,62), żarskim (1,29), m. Zielona Góra (1,20), żagańskim (1,15), zielonogórskim (1,12);
- w przypadku chorób układu trawiennego: w powiatach międzyrzeckim (1,19), krośnieńskim (1,17), żagańskim (1,16), żarskim (1,13), nowosolskim (1,11);
- w przypadku chorób układu krążenia: w powiatach żarskim (1,21) słubickim (1,17) żagańskim(1,17), krośnieńskim (1,17), sulęcińskim (1,13).

W ramach analiz przeprowadzonych przez Wydział Zdrowia Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. odnotowano w odniesieniu do powiatu krośnieńskiego następujące wskaźniki:

- *urodzenia żywe w 2013 r. - współczynnik na 1 tys. ludności*
  - powiat krośnieński - 8,71
  - województwo lubuskie – 9,53powiat krośnieński zajmuje 13 miejsce w województwie lubuskim;
- *zgony ogółem w powiatach woj. lubuskiego w 2013 r. - współczynnik na 1 tys. ludności*
  - powiat krośnieński - 10,11
  - województwo lubuskie – 9,83

powiat krośnieński zajmuje 6 miejsce w województwie lubuskim

– zgony mieszkańców woj. lubuskiego w 2013 r. wg płci

mężczyźni – 10,82	kraj	kobiety – 9,34
mężczyźni – 10,65	LUBUSKIE	kobiety – 9,05
mężczyźni – 10,78	pow. krośnieński	kobiety – 9,46

W zakresie zgonów wg płci wskaźniki w powiecie krośnieńskim lokalizują powiat na mapie województwa lubuskiego :

- 8 m-ce - zgony mężczyźni
- 4 m-ce - zgony kobiety.

– zgony mieszkańców woj. lubuskiego w 2013 r. – miasto i wieś

miasto – 10,09	kraj	wieś – 10,01
miasto – 9,84	LUBUSKIE	wieś – 9,80
miasto – 9,04	pow. krośnieński	wieś – 11,23

Biorąc pod uwagę zgony wśród mieszkańców wsi, powiat krośnieński zajmuje 1 miejsce w województwie lubuskim, zgony wśród mieszkańców miast plasują powiat na 12 miejscu w województwie lubuskim.

Powiat krośnieński na tle całego kraju charakteryzuje się niekorzystnymi standaryzowanymi współczynnikami umieralności. W latach 2009-2011 w przypadku zgonów z powodu nowotworów złośliwych, zwłaszcza nowotworu złośliwego szyjki macicy powiat zajmuje 3 miejsce wśród 380 powiatów w kraju.

Tabela Nr 49 – Współczynniki standaryzowanie zgonów w powiatach województwa lubuskiego

WYSZCZEGÓLNIENIE	WSPÓŁCZYNNIKI STANDARYZOWANE ZGONÓW W POWIATACH WOJ. LUBUSKIEGO (MIEJSCE X/380 POWIATÓW W POLSCE)														
	gorzowski	krośnieński	międzyrzeczki	nowosolski	ślubicki	strzelecko-drezdenecki	sulęciński	świebodziński	zielonogórski	żagański	żarski	wschowski	m. Gorzów Wielkopolski	m. Zielona Góra	
Umieralność ogółem	137	21	175	185	40	193	7	87	253	128	48	79	323	328	4
Nowotwory zł ogółem	74	27	218	56	113	152	7	125	242	170	118	49	264	236	3
Now. zł jelita grubego, odbytu	305	163	220	23	14	97	2	43	162	259	145	6	167	246	5
Now. zł oskrzela i płuca	58	86	183	56	182	158	36	126	219	134	78	119	211	239	1
Now. zł sutka kobiet	106	364	41	56	71	229	117	200	330	92	201	103	210	176	2
Now. zł szyjki macicy	235	3	97	195	32	6	67	60	39	245	46	45	161	146	6
Now. zł prostaty	221	23	233	126	187	50	203	307	133	131	357	367	295	158	2
Ch ukł krążenia (ChUK)	206	47	210	269	36	169	34	67	302	62	5	115	351	354	4
Choroba niedokrwienna serca	284	92	137	216	166	326	190	102	316	59	25	229	369	345	1
Ostry zawał serca	274	47	75	54	211	250	149	26	264	9	5	189	348	338	4
Inne ch serca "I30" "I52".	124	62	189	253	55	10	40	142	90	143	184	167	164	201	2
Niewydolność serca	113	84	197	205	80	9	25	98	67	146	182	234	136	183	2
Ch naczyń mózgowych	236	194	254	251	84	204	13	294	166	90	55	238	267	310	1
Miażdżycy	110	128	157	125	126	198	224	197	262	199	117	88	183	231	-
Ch ukł oddechowego	101	139	38	334	168	296	191	161	212	295	338	253	245	311	1
Zapalenie płuc	62	115	29	315	186	228	260	140	194	314	349	375	119	212	1
Przewlekła choroba dolnych dróg oddechowych	156	149	118	298	64	273	100	144	254	227	261	30	362	363	1
Ch ukł trawiennego	131	64	175	51	37	234	17	107	119	50	70	195	261	118	3
Przewlekłe ch wątroby	36	35	68	27	18	308	138	107	156	24	43	357	147	111	6
Przyczyny zewnętrzne	256	161	302	86	141	247	40	331	211	135	143	239	344	355	1
Wypadki komunikacyjne	108	107	162	237	124	170	29	40	57	309	95	194	249	304	2
Upadki	240	217	227	67	164	313	174	279	315	168	195	331	224	243	-
Samobójstwa	247	38	238	14	64	181	1	349	192	4	24	30	308	217	6
	1	8	3	3	7	4	12	3	1	4	8	5	-	-	X

Opracowanie własne WZ LUW na podstawie danych opublikowanych przez MZ: www.zdrowie.gov.pl

Źródło: prezentacja „Sytuacja demograficzno – epidemiologiczna, główne problemy zdrowotne oraz stan organizacji i infrastruktury opieki zdrowotnej – powiat krośnieński” – przygotowana przez Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. – maj 2015 r.

e) Programy polityki zdrowotnej

– „Program przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2009-2014”

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych nakłada na powiaty obowiązek prowadzenia działań profilaktycznych w formie programów zdrowotnych. Rada Powiatu Krośnieńskiego dnia 25 marca 2009 roku podjęła Uchwałę nr XXVI/196/2009 w sprawie przyjęcia programu zdrowotnego pn. „Program przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2009-2014”.

W latach 2009-2014 szczepienia przeciwko wirusowi HPV zostały zrealizowane w sześciu edycjach u 1157 uczennic klas I gimnazjum. Wyszczepialność we wszystkich latach obowiązywania programu wynosiła 91-97%. Koszty realizacji programu, ilość zaszczepionych dziewcząt oraz procent wyszczepialności w kolejnych edycjach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 50 - Realizacja „Programu przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2009-2014” w poszczególnych latach - liczba zaszczepionych dziewcząt oraz koszt realizacji.

	Edycja I 2009/2010	Edycja II 2010/2011	Edycja III 2011/2012	Edycja IV 2012/2013	Edycja V 2013/2014	Edycja VI 2014/2015
% zaszczepionych razem	91,5%	95,4%	97,5%	94,6%	91,1 %	91,1%
gm. Bobrowice	21	15	17	23	9	18
gm. Bytnica	12	20	16	11	15	11
gm. Dąbie	36	25	25	25	33	25
gm. Krosno Odrz.	90	89	72	81	74	65
gm. Gubin	40	39	38	33	34	40
gm. Maszewo	27	17	20	16	10	15
Liczba zaszczepionych	1157					
Koszty	188.206 zł	141.450 zł	90.400 zł	79.380 zł	72.588 zł	78.300 zł

Źródło: Opracowanie własne Wydział Inwestycji, Rozwoju i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Program realizowany był w partnerstwie z sześcioma gminami: Krosno Odrzańskie, Bytnica, Bobrowice, Dąbie, Maszewo, Gubin (o statusie wiejskim). Gminy partycypowały w kosztach realizacji programu wnosząc 50% środków finansowych na realizację szczepień mieszkanek swojej gminy, pozostałą część nakładów w wysokości 50% kosztów finansował powiat. Ogółem koszt realizacji programu w latach 2009 – 2014 (2015) wyniósł 650.324 zł, z czego wydatki samorządu powiatowego stanowiły kwotę 325.162 zł. Wybór realizatora programu odbywał się poprzez ogłoszenie o otwartym konkursie ofert.

– Powiatowy Program Polityki Zdrowotnej pn. „Program przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2015-2020”

W związku z wprowadzoną w 2015 roku nowelizacją ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych programy zdrowotny obecnie realizowane są w formule programów polityki zdrowotnej. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia w realizacji wyżej opisanego programu zdrowotnego Rada Powiatu Krośnieńskiego dnia 25 czerwca 2015 roku podjęła

Uchwałę nr VII/48/2015 w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Polityki Zdrowotnej pn. „Program przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2015-2020”.

W terminie od października 2015 roku do maja 2016 roku zrealizowano I edycję szczepień. Wzorem lat ubiegłych program zrealizowano w partnerstwie z sześcioma gminami: Krosno Odrzańskie, Bytnica, Bobrowice, Dąbie, Maszewo, Gubin (o statusie wiejskim). Gminy partycypowały w kosztach realizacji programu wnosząc 50% środków finansowych na realizację szczepień mieszkanek swojej gminy, pozostałą część w wysokości 50% kosztów finansował powiat. Szczepienia odbyły się w trzech miejscowościach w Bobrowicach, Gubinie i Krośnie Odrzańskim. Programem zgodnie z umową objęto populację 173 osób.

W trakcie realizacji I edycji szczepień osiągnięto następujące wskaźniki:

- Liczba dziewcząt uczestniczących w Programie – 139
- Liczba dziewcząt, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienia – 21
- Liczba spotkań edukacyjnych w szkołach – 9
- Liczba odbiorców działań edukacyjnych – 190
- Wyszczepialność - 80,35%
- Koszt całkowity I edycji – 71.060 zł

Przewidywana liczba dziewcząt, która zostanie objęta II edycją szczepień 2016/2017 wynosi 310 osób. Deklarację przystąpienia do Programu przekazał Burmistrz Gubina, wyrażając wolę szczepień dwóch roczników 2001 oraz 2002.

Poprawa stanu zdrowia ludności wymaga podejmowania skoordynowanych działań obejmujących nie tylko sektor ochrony zdrowia, ale także zabezpieczenia społecznego, infrastruktury, edukacji, pracy, środowiska i ochrony konsumentów. Zasadne jest wykorzystywanie funduszy unijnych do realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia oraz zadań pośrednio wpływających na zdrowie, a w szczególności mających na celu niwelowanie nierówności w zdrowiu. W zakresie poprawy dostępności i jakości udzielanych świadczeń niezbędne jest: dostosowanie podmiotów leczniczych do wymogów przepisów prawa, podnoszenie jakości świadczeń poprzez m.in.: stałe doposażenie jednostek ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną, utrzymanie i rozwój kadry medycznej.

Najważniejszym zadaniem jakie obecnie stoi przed samorządem powiatowym w zakresie ochrony zdrowia jest uruchomienie działalności podmiotu leczniczego świadczącego usługi szpitalne w powiecie – Zachodniego Centrum Medycznego Sp. z o.o.

5) Polityka społeczna

W celu spójnego realizowania potrzeb w obszarze polityki społecznej w powiecie krośnieńskim przyjęto Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Krośnieńskiego na lata 2016-2020. Realizowane są również programy uszczegóławiające realizację zadań: Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2020, Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz ochrony ofiar przemocy oraz Program Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Na terenie powiatu krośnieńskiego działania w zakresie pomocy społecznej realizują miejskie, miejsko-gminne oraz gminne Ośrodki Pomocy Społecznej zlokalizowane na terenie poszczególnych gmin powiatu, a także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Krośnie Odrzańskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

W Powiecie Krośnieńskim szczególnie dokuczliwymi problemami społecznymi – prócz bezrobocia i ubóstwa – są bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i problemy osób niepełnosprawnych. Niepokojąca jest również wzrastająca liczba rodzin dotkniętych przemocą. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowywania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu.

Z danych statystycznych wynika, że w ostatnich latach w powiecie krośnieńskim spada ilość rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Pozostaje jednak zbyt wiele rodzin, które nie przekraczają minimum socjalnego i zmuszeni są do korzystania z pomocy państwa. W roku 2014 w naszym powiecie z różnych form wsparcia korzystało 2535 rodzin, w roku 2015 – 2296 rodzin. Pomoc była udzielana z różnego powodu, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 51 - Przyczyny ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w powiecie krośnieńskim w roku 2015

PROBLEMY	POWIAT	GMINY						
		Bobrowice	Bytnica	Dąbie	Gubin (G)	Gubin (M)	Krosno Odrz.	
<i>Bezrobocie</i>	1173	15	64	128	227	352	249	138
<i>Problemy osób niepełnosprawnych</i>	922	56	72	57	88	267	264	118
<i>Problemy zdrowotne</i>	628	21	76	28	43	220	203	37
<i>Ubóstwo (niedostatek środków do życia)</i>	1718	73	125	198	248	501	397	176
<i>Bezdomność</i>	67	0	3	9	10	36	8	1
<i>Trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych</i>	476	10	113	20	53	113	104	63
<i>Sieroctwo biologiczne i społeczne</i>	1	0	1	0	0	0	0	0
<i>Trudna sytuacja ludzi starszych (powyżej 65 roku)</i>	162	0	15	10	0	121	14	2
<i>Trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkań, zagęszczenie)</i>	59	0	0	15	0	36	8	0
<i>Alkoholizm</i>	292	2	3	53	7	95	42	55
<i>Narkomania</i>	4	0	0	0	0	4	0	0
<i>Przemoc w rodzinie</i>	23	0	1	1	2	6	13	0
<i>Problemy osób opuszczających zakłady karne</i>	23	1	3	0	6	2	8	3
<i>Problemy edukacyjne</i>	15	0	0	0	0	15	0	0
<i>Brak dostępu do informacji, poradnictwa i doradztwa</i>	10	0	0	10	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrz. na podstawie danych pozyskanych z OPS-ów z terenu powiatu krośnieńskiego

Zgodnie z ustawą, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie sami pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. W związku z tym przed samorządem powiatowym oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, pojawiają się do rozwiązania różnorodne problemy społeczne. Do zadań własnych z zakresu polityki społecznej w szczególności należy zagwarantowanie bezpieczeństwa dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych oraz stworzenie warunków do godnego życia osobom niepełnosprawnym.

W powiecie krośnieńskim na dzień 31.12.2015 roku funkcjonowały w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze tj. Dom Dziecka w Gubinie dla 30 dzieci oraz Dom Dziecka w Krośnie Odrzańskim dla 14 dzieci.

Rodziną pieczę zastępczą na dzień 31.12.2015 roku stanowiły: dwa pogotowia rodzinne, 3 rodziny zastępcze zawodowe, 23 rodziny zastępcze niezawodowe i 55 rodzin zastępczych spokrewnionych.

Tabela Nr 52 - Ilość rodzin zastępczych w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
KRAJ*	37 395	37 344	39 762	39 475	39 046	38 847
WOJEWÓDZTWO*	1367	1378	1467	1465	1534	1510
POWIAT KROŚNIEŃSKI*	74	76	81	78	85	83
					w tym:	
BOBROWICE	1	2	2	2	5	5
BYTNICA	2	2	3	1	3	1
DĄBIE	8	7	8	5	6	6
GUBIN MIASTO	30	32	34	35	34	34
GUBIN GMINA	2	2	2	5	5	3
KROSNO ODRZAŃSKIE	28	28	29	26	25	27
MASZEWO	3	3	3	4	7	7

Źródło: *Publikacje GUS Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną wg stanu na 31 XII

Tabela Nr 53 - Ilość dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
KRAJ*	57 064	57 333	57 885	57 820	57 422	56 986
WOJEWÓDZTWO*	2153	2163	2176	2184	2265	2464
POWIAT KROŚNIEŃSKI	97	104	107	118	129	122

Źródło: *Publikacje GUS Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną wg stanu na 31 XII

Tabela Nr 54 - Ilość dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
KRAJ*	18 982	19 000	19 184	19 252	19 229	19 517
WOJEWÓDZTWO*	563	559	579	586	606	594
POWIAT KROŚNIEŃSKI	31	35	29	43	42	44

Źródło: *Publikacje GUS Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną wg stanu na 31 XII

W powiecie krośnieńskim funkcjonują jednostki zabezpieczające pomoc osobom niepełnosprawnym w trybie dziennym oraz całodobowym. Są to: Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim oraz filia w Gubinie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim i Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gubinie.

Zgodnie z procedurami na bieżąco udzielane są dofinansowania indywidualnym osobom niepełnosprawnym w ramach otrzymywanych środków PFRON.

Tabela Nr 55 - Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatkowane w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kraj	616 733119	616 889208	864 767391	649 367826	710 716148	744 936618
Województwo	19 561 678	19 283 054	27 596 420	20 072 456	23 005 821	23 933 648
Powiat	1 400 926	1 406 553	1 697 013	1 579 933	1 724 061	1 818 565

Źródło: www.pfron.org.pl; opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim

Najwięcej środków na zadania w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej w kraju było wykorzystanych w 2012 roku. Natomiast w powiecie krośnieńskim najwięcej środków zostało wykorzystanych w 2015 roku.

W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, że zjawiskami społecznymi, które należy wziąć pod uwagę opracowując Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 są: w dalszym ciągu wysoki stopień ubóstwa i wysoka stopa bezrobocia, postępujące starzenie się ludzi, wysokie saldo migracji zewnętrznych oraz względnie niski stopień urbanizacji. Wsparcia wymaga również grupa osób zależnych (niepełnosprawnych, starszych, chorych). Osoby te na co dzień uzależnione są od pomocy innych, napotykają na różnego rodzaju bariery funkcjonalne, kulturowe i społeczne, które w szczególności utrudniają funkcjonowanie w społeczeństwie.

Polskie społeczeństwo to starzejąca się populacja. Problem ten dotyka również powiat krośnieński. Jest to szczególnie widoczne w środowiskach wiejskich. Związane jest ono nierozzerwalnie z wyludnianiem się funkcjonujących zbiorowości terytorialnych. Młodzi ludzie uciekają do dużych miast w poszukiwaniu pracy, zostają starsi i często chorzy, jest ich coraz więcej. Podwyższony wiek mieszkańców wynika również ze wzrostu poziomu życia, który osiągnięty został dzięki zapewnieniu ludziom lepszych warunków funkcjonowania, postępowi medycyny i spadkowi umieralności.

4. Kapitał społeczny

1) Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe na terenie powiatu krośnieńskiego działają w ramach różnorodnych form organizacyjnych rozpoczynając od stowarzyszeń kultury fizycznej, uczniowskich klubów sportowych, klubów sportowych, towarzystw po stowarzyszenia zwykłe i stowarzyszenia rejestrowe. 17 organizacji pozarządowych posiada status organizacji pożytku publicznego. 27 działających na terenie powiatu organizacji to Ochotnicze Straże Pożarne.

Tabela Nr 56 - Zestawienie organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu krośnieńskiego

Rodzaj organizacji	2013	2014	2015
Stowarzyszenia kultury fizycznej	11	14	19
Uczniowskie kluby sportowe	22	24	24
Stowarzyszenia zwykłe	18	19	18
Kluby sportowe	24	26	26
Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS	74	74	78
Organizacje Pożytku Publicznego	13	14	17

Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 |

RAZEM	162	171	182
--------------	-----	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji prowadzonej przez Referat Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Powiat krośnieński realizuje uchwalany corocznie przez Radę Powiatu Krośnieńskiego - program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, ustalając w nim obszary i priorytety współpracy. Na realizację programu poprzez zlecenie zadań publicznych w budżecie powiatu przeznaczane są corocznie określone środki finansowe, które od kilku lat sukcesywnie rosną. Najbardziej znaczący wzrost środków przewidzianych na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe odnotowano w 2014 i 2015 roku. Porównując rok 2011 do 2015 nastąpił ponad trzykrotny wzrost środków przeznaczanych na dotacje dla organizacji pozarządowych.

Tabela Nr 57 - Środki finansowe Powiatu Krośnieńskiego przeznaczone na zlecenie zadań organizacjom pozarządowym

2011	2012	2013	2014	2015
30.000 zł	33 000 zł	37 000 zł	97 000 zł	116 100 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Krośnieńskiego za lata 2011 – 2015

Sektor organizacji pozarządowych w powiecie krośnieńskim charakteryzuje się dużą aktywnością o czym świadczy rosnąca liczba organizacji pozarządowych oraz podejmowane i realizowane przez te organizacje przedsięwzięcia.

2) Kultura

Materialny potencjał kulturalny powiatu krośnieńskiego stanowią w szczególności: instytucje kultury (domy kultury i biblioteki), izby muzealne, świetlice wiejskie oraz bogactwo zabytków architektury.

Ogromnym bogactwem kulturalnym powiatu są lokalni twórcy, artyści, animatorzy i propagatorzy kultury. Szczególne osiągnięcia mieszkańców powiatu w zakresie twórczości artystycznej, upowszechniania lub ochrony kultury oraz opieki nad zabytkami są corocznie honorowane poprzez przyznawanie nagród i stypendiów.

O rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców powiatu dbają dwie instytucje Centrum Artystyczno-Kulturalne „Zamek” w Krośnie Odrzańskim oraz Gubiński Dom Kultury. Instytucje te prowadzą wielokierunkową działalność na rzecz upowszechniania i promocji kultury.

Wśród ważniejszych przedsięwzięć kulturalnych kierowanych do mieszkańców, organizowanych przez powiat krośnieński, oraz gminne instytucje kultury należą:

- Spotkania Grup Kolędniczych i Jasełkowych,
- Powiatowe Spotkania Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Artystycznych – formy teatralne (Lubuska Gala Teatralna „Pro Arte”),
- Powiatowe Spotkania Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Artystycznych – formy estradowe (Lubuska Gala Taneczna „Pro Arte”),
- Lubuski Dziecięcy i Młodzieżowy Festiwal Piosenki – Pro Arte,
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski,
- Lubuski Konkurs Recytatorski – Pro Arte.

Na terenie powiatu krośnieńskiego odbywają się liczne przedsięwzięcia tworzące cykliczny kalendarz imprez i wydarzeń kulturalnych, wśród ważniejszych należy wymienić:

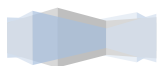
- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Festiwal „Poetyckie Rubieże”,
- Powiatowy Festiwal Muzyki Polskiej Państwowych Szkół Muzycznych I stopnia,
- Wojewódzki Przegląd Małych Form Teatralnych i Muzycznych WTZ,
- Turniej Rycerski o Pierścień Księżnej Jadwigi Śląskiej,
- Wiosna Nad Nysą – święto Euromiasta Gubin-Guben,
- Rybobranie,
- Festiwal JADWIGENSIS,
- Święto Karpia,
- Festiwal Kultury Łowieckiej,
- Budachowski Festyn Ruskiego Pieroga,
- Święto Naleśnika,
- Noc Świętojańska,
- Flis Odrzański,
- Święto Kapusty,
- Festyn Święta Pieczonego Ziemniaka,
- Powiatowo-gminne święto plonów oraz dożynki gminne.

Na terenie powiatu krośnieńskiego usytuowanych jest łącznie 14 bibliotek z czego 2 to biblioteki miejskie, 4 to biblioteki gminne oraz 8 filii bibliotecznych. Biblioteka Publiczna w Krośnie Odrzańskim realizuje zadania biblioteki powiatowej. Liczba ludności, przypadająca na 1 placówkę biblioteczną na terenie powiatu w 2014 roku - 3749 osób/1 placówkę (GUS), kształtowała się powyżej wartości wojewódzkich i krajowych oraz powyżej średnich wartości innych powiatów podregionu zielonogórskiego, co świadczy o słabej sytuacji w zakresie dostępności placówek bibliotecznych na terenie Powiatu.

W 2014 roku na 1000 mieszkańców powiatu 138 korzystało z bibliotek. Trend wypożyczeń kształtuje się negatywnie, od 2005 nastąpił spadek wypożyczeń o 46% (GUS).

Na terenach wiejskich rolę swoistych ośrodków kultury pełnią świetlice wiejskie, które od wielu lat zmieniają swoje oblicze, stając się nie tylko nowoczesnymi miejscami spotkań, ale także centrami kultury, przy których podejmowane są różnorodne formy aktywności kulturalnej mieszkańców powiatu.

Najważniejsze zabytki architektury w powiecie krośnieńskim to m.in. Kościół Farny w Gubinie, baszta Bramy Ostrowskiej w Gubinie, Ratusz z XVI w. przy ul. Westerplatte w Gubinie, Zamek Piastowski w Krośnie Odrzańskim, Kościół pw. Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim, Kościół gotycki z XIII w. w Chlebowie, późnogotycki kościół z XV wieku w Czetowicach, barokowy kościół w Gęstowicach, gotycki kościół z XIII w. w Kosierzu, kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki, parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy, barokowy Kościół pw. św. Józefa w Budachowie, gotycki kościół ewangelicki z XV w. w Gębicach.

3) Sport

Na terenie powiatu krośnieńskiego działa wiele instytucji zapewniających mieszkańcom możliwość uprawiania sportu i rekreacji. Organizacją zajęć sportowych, imprez oraz utrzymaniem bazy sportowo-rekreacyjnej zajmują się prowadzone przez samorzady gminne ośrodki sportu, a także kluby i stowarzyszenia sportowe. Baza sportowo-rekreacyjna dostępna dla mieszkańców powiatu to m.in.: stadiony, basen, hale sportowe, boiska, sale gimnastyczne, korty tenisowe, centra sportowo-rekreacyjne, wielofunkcyjne boiska, siłownie czy place zabaw.

Istotnymi obiektami infrastruktury sportowej na terenie powiatu krośnieńskiego są:

- a) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim, w skład którego wchodzi takie obiekty jak:
- stadion,
  - centrum rekreacyjne z kręgielnią, kortem do squasha, dwoma profesjonalnymi stołami bilardowymi, polem namiotowym i wypożyczalnią rowerów,
  - hala sportowo-widowiskowa o wymiarach 30x48 m, z wytyczonymi boiskami do gry w piłkę ręczną, siatkówkę (3 boiska), badminton, tenisa ziemnego, koszykówkę. W budynku hali sportowo-widowiskowej znajduje się siłownia, sala taneczna i fitness oraz sauna, w sąsiedztwie hali - boisko do siatkówki, koszykówki i piłki ręcznej, skatepark, bieżnia 60 m, rzutnia i skocznia w dal,
  - 2 siłownie plenerowe,
  - port rzeczny,
  - kąpielisko w Łochowicach;
- b) Miejski Ośrodek Sportu w Gubinie, w skład którego wchodzi takie obiekty jak:
- kryta pływalnia (basen sportowy, basen do nauki pływania, zjeżdżalnia o długości 60 m oraz hydromasaże),
  - stadion,
  - obiekty rekreacyjno - sportowe m.in.: skatepark, place zabaw dla dzieci z urządzeniami zabawowymi, teren do nauki jazdy na rowerkach, boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią do piłki nożnej, piłki ręcznej, piłki siatkowej, piłki siatkowej plażowej i tenisa ziemnego;
- c) sieć boisk sportowych znajdujących się na terenach gmin, w tym boiska wielofunkcyjne wybudowane w ramach rządowego programu ORLIK;
- d) hale i boiska sportowe przy szkołach.

Na terenie powiatu organizowane są imprezy sportowe zarówno wchodzące w skład sportu szkolnego jak i pozaszkolnego - rekreacyjnego. Powiat krośnieński jest organizatorem Mistrzostw Powiatu Krośnieńskiego, które odbywają się w trzech kategoriach: szkół podstawowych (spartakiada), szkół gimnazjalnych (gimnazjada) i szkół ponadgimnazjalnych (licealiada). Stanowią one pierwszą rundę eliminacji do Lubuskiej Olimpiady Młodzieży, zasady rywalizacji i awansu poszczególnych szkół oraz kalendarz rozgrywek koordynuje Szkolny Związek Sportowy „Ziemia Lubuska”. W szkołach podstawowych mistrzostwa rozgrywane są w 12 dyscyplinach (piłka nożna, indywidualne biegi przełajowe, szachy drużynowe, badminton, tenis stołowy, unihokej, siatkówka, piłka ręczna, koszykówka, sztafetowe biegi przełajowe, lekka atletyka i czwórboj lekkoatletyczny). W gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych mistrzostwa rozgrywane są w 11 dyscyplinach (piłka nożna,

indywidualne biegi przełajowe, szachy drużynowe, badminton, tenis stołowy, unihokej, siatkówka, piłka ręczna, koszykówka, sztafetowe biegi przełajowe, lekka atletyka).

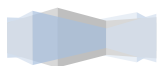
Udział młodzieży w Mistrzostwach Powiatu Krośnieńskiego w poszczególnych latach przedstawiał się następująco:

- w sezonie 2010/2011 – około 2800 uczniów (spartakiada – około 1100 uczniów, gimnazjada – około 1150 uczniów, licealiada – około 550 uczniów);
- w sezonie 2011/2012 – około 3000 uczniów (spartakiada – około 1400 uczniów, gimnazjada – około 1000 uczniów, licealiada – około 600 uczniów);
- w sezonie 2012/2013 – około 3100 uczniów (spartakiada – około 1350 uczniów, gimnazjada – około 1200 uczniów, licealiada – około 550 uczniów);
- w sezonie 2013/2014 – około 3200 uczniów (spartakiada – około 1400 uczniów, gimnazjada – około 1200 uczniów, licealiada – około 600 uczniów);
- w sezonie 2014/2015 około 3000 uczniów (spartakiada – około 1350 uczniów, gimnazjada – około 1150 uczniów, licealiada około 500 uczniów).

W obszarze sportu na terenie powiatu krosnieńskiego funkcjonuje 19 stowarzyszeń kultury fizycznej, 24 uczniowskie kluby sportowe oraz 26 klubów sportowych. Ich obecność oraz działanie umożliwia mieszkańcom powiatu realizację sportowych pasji i uprawianie różnorodnych dyscyplin.

Na terenie powiatu organizowanych jest znaczących imprez sportowych. We współorganizację wielu z nich angażuje się powiat krosnieński. Imprezą, w zamierzeniu cykliczną od 2016 roku będzie organizowany przez powiat krosnieński Powiatowy Bieg po Zdrowie Gubin – Krosno Odrzańskie - Festiwal Sztafet. Wśród cyklicznych przedsięwzięć odbywających się na terenie powiatu można wymienić w szczególności:

- LEDENT CUP – turniej kwalifikacyjny w piłce nożnej AOK – JuniorenMasters;
- Walentynkowy Turniej Piłki Nożnej;
- Walentynkowy Turniej Par w Kręgle;
- Zimowa Przedszkoliada;
- Finał Krośnieńskiej Ligii Szachowej;
- Mistrzostwa Krosna Odrzańskiego w siatkonogę;
- Otwarte Mistrzostwa Krosna Odrzańskiego w tenisie stołowym;
- Festiwal Gier Umysłowych dla dzieci i dorosłych;
- Maraton Kręgli;
- Trio Basket Liga;
- Bieg Złotego Dębu;
- Rodzinne zawody w rowerowej jeździe na orientację;
- Grand Prix Gubina – charytatywny turniej piłki nożnej dla dzieci chorych, niepełnosprawnych oraz z rodzin ubogich;
- Rodzinne Igrzyska Sportowe;
- KO Streetball Summer Cup;
- Wieczorny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Dyrektora OSiR w Krośnie Odrzańskim;
- Krośnieńska Dziesiątka – bieg uliczny na dystansie 10 km;
- Gubin Biega bo Lubi – Bieg bez granic.

Mając na celu nagrodzenie i wyróżnienie najlepszych sportowców, trenerów i działaczy sportowych powiat krośnieński corocznie przyznaje nagrody i stypendia za osiągnięty wynik sportowy. Powiat krośnieński poszczycić się może posiadaniem Mistrzyni Europy IMAF Sport Kenjutsu, Mistrzów Europy w Sport Kenjutsu oraz JuJitsu Kumite, Mistrza Polski LZS w biegu na 100, Ćwierćfinalistów Mistrzostw Polski w siatkówce plażowej, Mistrzów Województwa Lubuskiego Kadetów w piłce plażowej, Półfinalistów Mistrzostw Polski PZPS w kat. młodzik.

4) Współpraca Powiatu

a) Współpraca międzynarodowa

Powiat krośnieński na mocy podpisanych umów partnerskich współpracuje z dwoma niemieckimi powiatami:

- Powiat Sprewa – Nysa – umowa partnerska z 2000 r;
- Powiat Odra- Sprewa – umowa partnerska z 2007 r.

Obszary współpracy określone w obydwu umowach to m.in.: wymiana dzieci, młodzieży, sport, kultura, kształcenie i edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna, rynek pracy i zwalczanie bezrobocia, bezpieczeństwo i porządek publiczny, poprawa infrastruktury, ochrona środowiska.

Dzięki nawiązaniu partnerstw na terenie powiatu zrealizowano wiele projektów euroregionalnych zarówno o obszarze społecznym jak i infrastrukturalnym. W ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (województwo lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013 powiat krośnieński zrealizował w partnerstwie z dwoma powiatami niemieckimi: Odra-Sprewa oraz Sprewa-Nysa zadania inwestycyjne polegające głównie na budowie i remontach dróg. Równie ważną częścią współpracy była realizacja wspólnych działań poprzez projekty tzw. miękkie, realizowane w ramach Funduszu Małych Projektów Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr. Realizacja tych projektów odbywała się na wielu płaszczyznach m.in. kultury, turystyki, promocji regionów. Wśród najważniejszych z punktu widzenia mieszkańców można zaliczyć Festiwal Smaku i Międzynarodowy Festiwal Kultury Współczesnej Wsi. Głównym celem projektu było promowanie przedsiębiorców zajmujących się branżą gastronomiczną, żywnościową, jako istotnej szansy ożywienia gospodarczego naszego regionu oraz umożliwienie nawiązania polsko – niemieckich kontaktów handlowych. Powiat krośnieński i powiat Sprewa-Nysa otrzymały możliwość zaprezentowania walorów kulturowych i smakowych obu zaprzyjaźnionych regionów. Od lutego do lipca 2014 r. realizowano projekt „Transgraniczna Gala Jubileuszowa”, polegający na podsumowaniu dotychczasowej współpracy polsko - niemieckiej oraz organizacji uroczystych obchodów 15-lecia Powiatu Krośnieńskiego.

Biorąc pod uwagę wartość projektu oraz trwałe efekty w postaci infrastruktury niewątpliwie najważniejszym wspólnym przedsięwzięciem był projekt o wartości ponad 4,6 mln euro „Transgraniczne połączenie mostowe pomiędzy powiatem Odra-Sprewa (Republika Federalna Niemiec) i powiatem krośnieńskim (Rzeczpospolita Polska)”. Rozbudowano drogę powiatową wraz z odbudową mostu przez Nysę Łużycką pomiędzy Coschen – Żytowań.

b) Przynależność do stowarzyszeń i związków

Powiat krośnieński jest członkiem wielu stowarzyszeń i związków, w ramach których realizuje zadania na rzecz powiatowej społeczności.

Tabela Nr 58 – Wykaz stowarzyszeń i związków, do których należy powiat krośnieński

Lp.	Nazwa stowarzyszenia, związku	Data przystąpienia Powiatu Krośnieńskiego
1.	Lubuska Regionalna Organizacja Turystyczna LOTUR	25.10.2000 r.
2.	Związek Powiatów Polskich	01.07.1999 r.
3.	Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	23.03.2001 r.
4.	LGD Zielone Światło	24.04.2002 r.
5.	Związek Powiatów Lubuskich	28.04.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne Wydział Inwestycji Rozwoju i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

5) Bezpieczeństwo publiczne, administracja

Na terenie powiatu krośnieńskiego mieszkańcy mają zapewniony dostęp do wszystkich urzędów i instytucji zarówno rządowych jak i samorządowych. Centrum administracyjnym powiatu jest Krosno Odrzańskie, gdzie swoje siedziby mają m.in.:

- a) Sąd Rejonowy;
- b) Prokuratura Rejonowa;
- c) Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- d) Urząd Skarbowy;
- e) Starostwo Powiatowe wraz z jednostkami organizacyjnymi;
- f) Komenda Powiatowa Policji;
- g) Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej;
- h) Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego;
- i) Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna;
- j) Powiatowa Inspekcja Weterynaryjna.

Samorządowa administracja powiatowa funkcjonuje także w Gubinie, gdzie zlokalizowane są delegatury (filie, punkty) wszystkich jednostek organizacyjnych: delegatura Starostwa Powiatowego, filia Powiatowego Urzędu Pracy, punkt Zarządu Dróg Powiatowych, stanowiska merytoryczne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe, dom dziecka.

Na terenie powiatu, w Krośnie Odrzańskim swoją siedzibę ma Nadodrzański Oddział Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim. Do połowy lat 90-tych XX wieku powiat krośnieński był siedzibą wielu jednostek wojskowych (Gubin i Krosno Odrzańskie), obecnie są to:

- 5 Kresowy Batalion Saperów w Krośnie Odrzańskim (JW 3137),
- 44 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Krośnie Odrzańskim,
- Warsztaty Techniczne Krosno Odrzańskie.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie powiatu krośnieńskiego zapewniają jednostki powołane w tym celu w ramach powiatowej administracji zespolonej w tym:

- a) Komenda Powiatowa Policji w Krośnie Odrzańskim,

- b) Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie Odrzańskim,
- c) Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Krośnie Odrzańskim,
- d) Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Krośnie Odrzańskim.

Na poziom bezpieczeństwa w powiecie znaczący wpływ ma współpraca ww. służb z Nadodrzańskim Oddziałem Straży Granicznej, jednostkami wojskowymi, Strażą Miejską w Krośnie Odrzańskim i ochotniczymi strażami pożarnymi, strażami leśnymi i rybacką, a także z jednostkami niemieckimi (np. Policja).

Jak wynika z informacji pn. „Ocena pracy Komendy Powiatowej Policji w Krośnie Odrzańskim za 2015 rok” przestępczość na terenie powiatu stopniowo maleje. W 2013 roku liczba stwierdzonych przestępstw wynosiła 1536, zaś w 2015 było to 1105 przestępstw. Analizując bezpieczeństwo pożarowe na podstawie „Oceny Stanu Bezpieczeństwa Pożarowego w Powiecie Krośnieńskim za 2015 rok” zauważa się wzrost ilości udziału służb w zdarzeniach i interwencjach w porównaniu do roku 2014 o 48%.

Zgodnie z oceną zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu przeprowadzoną przez powołaną przez Starostę Krośnieńskiego Komisję Bezpieczeństwa i Porządku do najważniejszych problemów w powiecie należą:

- zagrożenia w zakresie klęsk żywiołowych, głównie powodzie i pożary,
- zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- kradzieże,
- zjawiska przemocy,
- zagrożenia związane z przygranicznym położeniem (przestępczość, nielegalne przekraczanie granicy itp.),
- zagrożenia cywilizacyjne: przestępczość i demoralizacja nieletnich, alkoholizm i narkomania, zagrożenia w sieci (cyberzagrożenia).

Na odnotowanie zasługuje oddanie w 2016 r. do użytku nowej siedziby Komendy Powiatowej Policji w Krośnie Odrzańskim.

Mając na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu niezbędne jest współdziałanie wszystkich służb, a także wsparcie poszczególnych instytucji w ich dążeniach do rozwoju zarówno zaplecza materialnego jak i zasobów ludzkich.

6) Sprawność instytucjonalna

Na rozwój samorządów terytorialnych znaczący wpływ ma potencjał zaplecza instytucjonalnego i jego sprawność. W powiecie krośnieńskim większość samorządów działa w oparciu o opracowane dokumenty strategiczne (Krosno Odrzańskie, Gubin, Dąbie, Maszewo, Bobrowice). Do 2015 roku funkcjonowała w Powiecie Krośnieńskim Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego z Horyzontem Czasowym do 2015 r. Dzięki tym strategicznym dokumentom rozwój samorządów i zarządzanie zasobami jest planowane i uporządkowane.

Zarówno samorzady gminne jak i powiat krośnieński wykazują się znaczącą aktywnością w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań i przedsięwzięć w swoich samorządach. Zgodnie z rankingiem wykorzystania środków z UE w latach 2004 – 2014 samorzady gminne uplasowały się w swoich kategoriach na następujących pozycjach*):

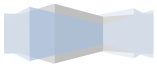
- Maszewo – 428 miejsce na 1566 samorządów gmin wiejskich

- Bytnica – 582 miejsce na 1566 samorządów gmin wiejskich
- Bobrowice – 742 miejsce na 1566 samorządów gmin wiejskich,
- Dąbie – 1134 miejsce na 1566 samorządów gmin wiejskich,
- Gubin (gm. wiejska) – 1377 miejsce na 1566 samorządów gmin wiejskich,
- Krosno Odrzańskie – 58 miejsce na 267 samorządów w kategorii miast powiatowych,
- Gubin (gm. miejska) – 168 miejsce ma 580 samorządów w kategorii miast innych.

Powiat Krośnieński zajął w tym rankingu 86 miejsce na 314 powiatów

*) Źródło: http://www.wspolnota.org.pl/fileadmin/pliki/Andrzej_Gniadkowski/Ranking_UE/Ranking_-_Fundusze_europejskie.pdf

III. ANALIZA SWOT POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
KAPITAŁ MATERIALNY	
korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne	peryferyjne położenie w stosunku do dużych aglomeracji
racjonalna gospodarka finansowa powiatu	ograniczone źródła dochodów własnych powiatu
duża aktywność samorządu powiatu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	rozproszona zabudowa, brak planów zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych
duże rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe	część terenów inwestycyjnych nie posiadająca wystarczającej dostępności komunikacyjnej i infrastruktury
przygotowane i uzbrojone tereny inwestycyjne w pobliżu przejścia granicznego z dobrym dostępem komunikacyjnym	utrudniony dostęp do szerokopasmowego Internetu na części terenu powiatu
włączenie części terenów inwestycyjnych do Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	niski poziom cyfryzacji usług publicznych
podejmowanie przez samorzady działań w zakresie ochrony środowiska	niewystarczające zainteresowanie inwestorów gospodarczych wolnymi terenami (jakość promocji gospodarczej)
inwestycje dostawców gazu w rozwój sieci gazowych	brak spójnej kompleksowej polityki zagospodarowania odpadów komunalnych
znacząca powierzchnia terenów zielonych, czystych ekologicznie	niska wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska
duża liczba gospodarstw agroturystycznych i rybackich	brak kontroli przydomowych oczyszczalni ścieków
złóża węgla brunatnego	słabe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, negatywne nastawienie społeczności lokalnych
dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych	brak rozwiniętego przemysłu
oddziaływanie transgraniczne i związana z tym aktywność inwestycyjna powiatu w ramach współdziałania z samorządami niemieckimi	duży udział w sieci drogowej dróg w złym stanie technicznym
wypracowane zasady współpracy z samorządami gminnymi w realizacji zadań	duża ilość obiektów mostowych oraz ulic miejskich zarządzanych przez powiat

inwestycyjnych	
niewielkie odległości do międzynarodowych portów lotniczych	niezadowalający stan połączeń komunikacji publicznej
potencjał transportowy rzeki Odry	słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
przebieg linii kolejowych o znaczeniu międzynarodowym	brak obwodnicy Krosna Odrzańskiego
	nieuregulowany stan Odry utrudniający transport rzeczny
	zły stan techniczny infrastruktury kolejowej oraz brak osobowych połączeń kolejowych

KAPITAŁ PRZYRODNICZY I TURYSTYCZNY

duża różnorodność wód – jeziora, rzeki, kanały, stawy	wysoki stopień zanieczyszczenia wód
położenie poza obszarem ekologicznego zagrożenia	zagrożenie powodziowe w dolinie Odry, Nysy Łużyckiej, Bobru
obszary chronione	okresowe wylewy rzek
bogactwo fauny i flory	wysoki stopień podatności jezior na degradację i eutrofizację
wysoka lesistość powiatu	zbyt powolny wzrost świadomości ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców
bogactwa naturalne - gaz, ropa naftowa, węgiel brunatny, kruszywa naturalne	teren ze złożami częściowo zamieszkały, konieczność wysiedleń
zasoby zbilansowane (ustalona ilość)	niewystarczająca promocja istniejącej różnorodności biologicznej zasobów
wyznaczone różnorodne szlaki turystyczne	brak regulacji głównych cieków wodnych, wyłączenie okresowe dróg wodnych ze względu na niski poziom wód
rozwijająca się baza usług turystycznych	niewystarczająca informacja turystyczna
możliwości rozwoju turystyki tematycznej	ograniczona ilość przewodników i wydawnictw turystycznych
dziedzictwo kulturowe	

KAPITAŁ LUDZKI

POLITYKA SPOŁECZNA

przygotowana kadra instytucji pomocy społecznej	niskie dochody ludności i wysokie zagrożenie ubóstwem
--	---

realizacja programów w obszarze pomocy/polityki społecznej	duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
funkcjonowanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw klientów pomocy społecznej
realizacja oddziaływań korekcyjnych dla sprawców przemocy	zjawisko starzejącego się społeczeństwa, ujemne wskaźniki demograficzne
funkcjonowanie Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych	brak funkcjonowania usług opiekuńczych i specjalistycznych na terenie niektórych gmin
działalność organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu np. Uniwersytet Trzeciego Wieku, stowarzyszenia zrzeszające emerytów i rencistów	migracje zarobkowe ludności, w tym odpływ młodych ludzi
działalność Odrzańskiej Spółdzielni Socjalnej	rozpad rodzin spowodowany migracją zarobkową, długotrwałym bezrobociem oraz zjawiskami patologicznymi
zaradność ekonomiczna mieszkańców	brak pełnego rozeznania liczby osób niepełnosprawnych w powiecie
	zbyt mała liczba osób niepełnosprawnych podejmująca pracę
	niewystarczająca ilość świetlic, środowiskowych i socjoterapeutycznych w poszczególnych gminach
	niedostateczna systemowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi
	brak mieszkań socjalnych dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych
	brak mieszkań chronionych
	brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych
	brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej
OCHRONA ZDROWIA	
zaangażowanie i determinacja samorządów w rozwiązanie problemu i utworzenie podmiotu leczniczego (szpitala)	upadek w 2016r. podmiotu leczniczego prowadzącego działalność szpitalną
możliwości rozbudowy i modernizacji obiektów służby zdrowia (szpital)	niedostateczna ilość środków finansowych przeznaczona na opiekę zdrowotną, w tym na profilaktykę zdrowotną
współpraca pomiędzy podmiotami	utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej

zajmującymi się profilaktyką i promocją zdrowia	i specjalistycznych usług medycznych
korzystne uwarunkowania środowiska naturalnego	niekorzystna sytuacja demograficzna i epidemiologiczna powiatu
działalność organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie ochrony zdrowia	niezadowalający stan techniczny infrastruktury części podmiotów leczniczych w zakresie budynków oraz aparatury i sprzętu medycznego
realizacja programu przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2009-2014 oraz na lata 2015-2020	niski stopień inwestycji w najnowsze technologie medyczne
realizacja programów polityki zdrowotnej przez jednostki samorządu terytorialnego	trudności z pozyskaniem specjalistycznej kadry medycznej
	utrata kontraktu na ratownictwo medyczne
	rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne w związku ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem odsetka osób powyżej 65 roku życia w populacji
	wzrost zachorowalności mieszkańców na nowotwory i zgonów z przyczyn chorób nowotworowych
	zbyt mała ilość programów profilaktycznych
	niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia (niska świadomość istniejącego problemu)
EDUKACJA	
oferowana przez szkoły ponadgimnazjalne liczba kierunków kształcenia – w tym nowoczesne kierunki zgodne z zapotrzebowaniem rynku pracy	baza lokalowa placówek oświatowych wymagająca nakładów finansowych
dobrze wykwalifikowana i otwarta na zmiany kadra pedagogiczna	brak wystarczającej bazy dydaktycznej w szkołach ponadgimnazjalnych
współpraca szkół z partnerami zagranicznymi oraz uczelniami wyższymi	niewystarczające wyposażenie warsztatów praktycznej nauki zawodu
aktywność placówek szkolnych w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych	niedostosowany do potrzeb uczniów obiekt Zespołu Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim
niewielka odległość do miast w których funkcjonują uczelnie wyższe	brak przyszkolnej infrastruktury sportowej w szkołach specjalnych
dobry stan techniczny obiektów placówek	wysokie koszty utrzymania szkół i placówek

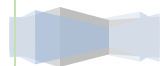

szkolnych termomodernizacja)	(przeprowadzona	oświatowych
		brak skutecznego monitoringu losu absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych
		ograniczone środki finansowe na dokształcanie nauczycieli
		słabo rozwinięty system doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych
		słabo rozwinięty system kształcenia ustawicznego i umożliwiającego otrzymanie dodatkowych uprawnień i kwalifikacji zawodowych
		niskie zainteresowanie szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży
		słaba współpraca przedsiębiorstw ze szkołami w celu dostosowania kierunków kształcenia
RYNEK PRACY I BEZROBOCIE		
duża liczba form aktywizacji osób bezrobotnych		wysoka stopa bezrobocia
dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej		wysoka stopa bezrobocia wśród osób po 50 roku życia
bliskość geograficzna niemieckiego rynku pracy		trudności w podjęciu zatrudnienia oraz przekwalifikowania się osób bezrobotnych
istnienie stref przemysłowych na terenie powiatu		zjawisko długotrwałego bezrobocia
		niedostosowanie kwalifikacji zawodowych ludności do zmieniających się wymogów rynku pracy
KAPITAŁ SPOŁECZNY		
duża aktywność organizacji pozarządowych i dynamicznie rozwijający się sektor ekonomii społecznej		brak wystarczających środków finansowych na wspieranie wielu ciekawych inicjatyw społecznych
bogate zasoby kulturowe		niezbyt urozmaicona infrastruktura kulturalna (brak sali koncertowej, amfiteatrów, kina)
bogaty kalendarz imprez i wydarzeń cyklicznych		duża migracja młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich w kraju i zagranicą
infrastruktura sportowo - rekreacyjna		niewystarczająca oferta dla ludzi młodych i starszych
organizacja rozgrywek w ramach Mistrzostw		brak klubów sportowych wspierających rozwój

Powiatu Krośnieńskiego oraz wysokie wyniki sportowe osiągnięte przez zawodników mistrzostw	zawodników po szkole gimnazjalnej.
wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców – niski poziom przestępczości	niedostateczna wiedza na temat zażywania narkotyków i dopalaczy przez młodzież powiatu
dobrze rozwinięta współpraca zagraniczna z Niemcami, duże doświadczenie w realizacji wspólnych projektów	konieczność doposażenia służb działających w obszarze bezpieczeństwa w niezbędny sprzęt i urządzenia
rozpoznawalność powiatu w kraju, ze względu na położenie przy granicy i partnerstwo dwóch miast Gubin-Guben	brak marki powiatu oraz istnienie drugiego powiatu w Polsce o tożsamej nazwie
przygotowana kadra pracowników samorządowych	niewystarczające umiejętności językowe pracowników utrudniające bezpośredni kontakt z partnerami z Niemiec
dobra dostępność instytucjonalna do administracji samorządowej i rządowej	

SZANSE	ZAGROŻENIA
KAPITAŁ MATERIALNY	
wzrost wysokości dochodów powiatu	ograniczanie dochodów lub zwiększanie wydatków wynikające z decyzji politycznych
możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym z UE	brak środków na szybką cyfryzację usług publicznych
rozwój działalności miejscowych developerów	zmniejszające się zainteresowanie potencjalnych nabywców mieniem samorządów i Skarbu Państwa
skonfigurowanie i ujednoczenie obsługi klienta i zasobów informatycznych pomiędzy siedzibą Starostwa w Krośnie Odrzańskim a jego Delegaturą w Gubinie	wysokie koszty utrzymania i eksploatacji obiektów energetycznych, w tym wytwarzających energię odnawialną np. małych elektrowni wodnych (pozwolenia wodno-prawne, ciągła konserwacja urządzeń)
zbycie mienia przeznaczonego do sprzedaży z zasobów Powiatu i Skarbu Państwa	negatywne nastawienie społeczności lokalnych do inwestowania w odnawialne źródła energii
działania zwiększające pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł – powstawanie farm fotowoltaicznych	wysokie koszty rozbudowy i budowy sieci kanalizacyjnych i wodociągowych
rozwój agroturystyki połączonej z produkcją i przetwarzaniem lokalnej żywności	ponadnormatywny transport drogowy, związany głównie z gospodarką leśną

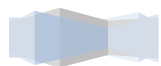
pozyskanie nowych inwestorów	zmiany klimatyczne, niekorzystne zjawiska pogodowe powodujące niski poziom wody w rzekach lub powodzie
dalszy rozwój branż związanych z eksploatacją i przetwórstwem drewna	likwidacja zawieszanej linii kolejowej nr 275 Wrocław - Gubinek
eksploatacja węgla brunatnego – budowa kopalni	hamowanie inwestycji i rozwoju powiatu oraz regionu z powodu dużej ilości obszarów chronionych
obwodnica Krosna Odrzańskiego	nieodpowiadający potrzebom stan połączeń drogowych i kolejowych
poprawa warunków transportu na Odrze – regulacja rzeki	niewystarczająca ilość połączeń transgranicznych z Niemcami
poprawa parametrów technicznych sieci kolejowej oraz przywrócenie transgranicznej komunikacji kolejowej	koszty związane z uruchomieniem kopalni węgla brunatnego, sprzeciw społeczny
dostęp do projektowanej międzynarodowej drogi wodnej E70	
rozbudowa infrastruktury śródlądowych dróg wodnych wraz z poprawą ich parametrów eksploatacyjnych w ramach poprawy dostępu do portów morskich	
dostęp do portów lotniczych – niewielkie odległości od międzynarodowych portów lotniczych (Berlin, Poznań, Wrocław) oraz infrastruktura lotniska w Babimoście	
KAPITAŁ PRZYRODNICZY I TURYSTYCZNY	
pełne skanalizowanie powiatu oraz budowa oczyszczalni lokalnych i przyzagrodowych	wpływ zanieczyszczeń spoza terenu powiatu na stan czystości wód
współpraca na rzecz kierunków zmniejszenia zanieczyszczeń spoza terenu powiatu	niewystarczający stopień skanalizowania miejscowości powiatu
ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód	brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy jakości środowiska
walka z kłusownictwem	kłusownictwo
właściwa dbałość o zasoby fauny i flory	degradacja gleb
zalesianie nieużytków	pożary lasów
przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi	wypalanie traw

zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego leśnych	konkurencja (podmiotów gospodarczych i regionów) na rynku usług turystycznych
rozwój infrastruktury turystycznej	
KAPITAŁ LUDZKI	
POLITYKA SPOŁECZNA	
kampanie społeczne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	odpływ ludzi młodych, wykształconych, zwiększenie się udziału osób starszych w ogólnej strukturze ludności powiatu
programy profilaktyczne i edukacyjne w zakresie zapobiegania problemom społecznym	rozluźnienie więzi rodzinnych wynikających z migracji zarobkowych
rozwój ekonomii społecznej	ukryte bezrobocie na wsi
rozwój organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i osób wykluczonych	izolacja i samotność ludzi starszych
możliwość wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez dostęp do stypendiów gminnych, powiatowych i unijnych	narastanie przestępczości, przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży
programy rządowe realizowane w obszarze polityki społecznej	narastający poziom alkoholizmu, narkomanii i zażywania dopalaczy wśród młodzieży
OCHRONA ZDROWIA	
skuteczne uruchomienie działalności Zachodniego Centrum Medycznego Sp z o.o.	trudności formalno – organizacyjne związane z uruchomieniem działalności samorządowego podmiotu leczniczego
możliwości pozyskania środków finansowych na zakup sprzętu medycznego oraz pozyskanie środków na likwidację barier architektonicznych	brak zainteresowania młodych lekarzy pracą w małych ośrodkach wiejskich i miejskich
wzrost zainteresowania społeczeństwa profilaktyką zdrowotną	brak szybkiej diagnostyki
aktywizacja mieszkańców i innych podmiotów działających w obszarze ochrony zdrowia, w tym organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki	brak dostępu do specjalistów
możliwość pozyskania środków z UE na poprawę dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych	nasilenie się negatywnych procesów, demograficznych i niekorzystnych tendencji epidemiologicznych
rozszerzenie oferty świadczeń zdrowotnych w podmiotach leczniczych	pogarszanie się sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców
	rosnąca konkurencja podmiotów leczniczych
	pogarszanie się sytuacji finansowej podmiotów

	lecniczych
	możliwe długoterminowe procedury związane z rozwiązaniem umów z podmiotem prywatnym na świadczenie usług zdrowotnych w powiecie krośnieńskim, roszczenia odszkodowawcze
EDUKACJA	
rosnąca rola szkolnictwa zawodowego w systemie oświaty	niestabilna polityka oświatowa w kraju
możliwość pozyskiwania środków z projektów UE na modernizację bazy dydaktycznej oraz wyposażenie placówek	niedofinansowanie systemu oświaty w Polsce
możliwość pozyskania środków z projektu UE na zajęcia pozalekcyjne, kursy i staże dla uczniów szkół zawodowych oraz dokształcania kadry pedagogicznej	prognoza dotycząca demografii - zmniejszenie liczby uczniów, malejąca ilość uczniów – wzrost kosztów utrzymania szkół
możliwość modyfikowania kierunków kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym	kierunki kształcenia oferowane przez szkoły ponadgimnazjalne w przyległych powiatach – migracja młodzieży
	brak stabilizacji i przewidywalności rynku pracy
RYNEK PRACY I BEZROBOCIE	
wsparcie finansowe dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca prac	wzrost kosztów utrzymania stanowiska pracy
nowe przedsiębiorstwa produkcyjne powstające na terenie powiatu	migracje zarobkowe
zatrudnienie na terenie Niemiec	szara strefa
KAPITAŁ SPOŁECZNY	
nawiązywanie współpracy i wymiana doświadczeń pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przygranicznym	rosnąca migracja ludności spoza Europy - wzrost poczucia zagrożenia terrorystycznego
duża dostępność środków zewnętrznych na finansowanie indywidualnych inicjatyw społecznych i NGO's	nadmierne regulacje prawne w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych
możliwości rozwoju osobistego, zawodowego oraz przedsiębiorczości dzięki organizacji dużej ilości szkoleń i warsztatów	trudność w pozyskiwaniu inwestorów, ze względu na brak szybkiej drogi łączącej powiat z większymi aglomeracjami na terenie kraju
aktywność obywatelska np. koncepcja powstania Zalewu Lubuskiego	wysokie ryzyko powodzi
szersza współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, konsultacje decyzji, wspólne opinie	zbyt mała liczba i efektywność organizacji pozarządowych

VI. OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW – WYNIKI ANKIET

Opracowanie Programu Rozwoju powiatu krośnieńskiego 2020 zostało poprzedzone przeprowadzeniem badania oczekiwań mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego. Badania zostały przeprowadzone w formie elektronicznej anonimowej ankiety opublikowanej jako aktywny formularz na stronie internetowej www.powiatkrosnienski.pl w specjalnie utworzonej na stronie głównej zakładce pn. „Program Rozwoju Powiatu 2020”. Formularz ankiety został opublikowany 9 czerwca 2016 r. Do dnia 8 lipca 2016 r. wpłynęły 54 wypełnione elektronicznie ankiety.

Badając oczekiwania mieszkańców powiatu formularz podzielono na trzy części. Pierwsza część badania obejmowała ocenę warunków życia na terenie powiatu krośnieńskiego. Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w powiecie krośnieńskim. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju powiatu, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców.

Uczestnikom ankiety przedłożono do oceny 36 obszarów życia tj.:

- 1) stan infrastruktury teleinformatycznej;
- 2) dostęp do Internetu;
- 3) zaawansowanie i jakość e-usług publicznych;
- 4) stan infrastruktury i jakość usług w zakresie gospodarki odpadami;
- 5) stan infrastruktury wodno – kanalizacyjnej;
- 6) dostępność terenów pod budownictwo mieszkaniowe;
- 7) atrakcyjność terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod produkcję, usługi, handel;
- 8) możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Powiatu;
- 9) wsparcie oferowane osobom poszukującym pracy;
- 10) działania samorządów w kierunku zapewnienia atrakcyjnej oferty dla prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy;
- 11) warunki prowadzenia działalności produkcyjnej (ulgi i inne udogodnienia dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności);
- 12) warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu działalności?);
- 13) dostępność usług (handel, punkty usługowe);
- 14) stan dróg;
- 15) mała infrastruktura drogowa (oświetlenie, ciągi pieszo-rowerowe, przystanki, itp.);
- 16) komunikacja zbiorowa (transport publiczny) (linie autobusowe);
- 17) stan środowiska naturalnego;
- 18) edukacja i świadomość ekologiczna;
- 19) atrakcyjność turystyczna powiatu;
- 20) stan bazy turystyczno – wypoczynkowej;
- 21) wykorzystanie bogactw naturalnych;
- 22) poziom edukacji ponadgimnazjalnej;
- 23) poziom dostosowania ponadgimnazjalnej oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy;
- 24) stan obiektów oświatowych;

- 25) jakość usług medycznych świadczonych przez placówki służby zdrowia działające na terenie powiatu;
- 26) poziom dostępności do usług medycznych dla mieszkańców powiatu;
- 27) edukacja i dostępność do działań profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia;
- 28) poziom usług pomocy społecznej;
- 29) wsparcie i działania kierowane do osób niepełnosprawnych;
- 30) organizacja pieczy zastępczej;
- 31) poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej;
- 32) warunki działalności organizacji pozarządowych (wsparcie ze strony samorządów);
- 33) dostęp i oferta działań kulturalnych;
- 34) jakość i dostępność do infrastruktury sportowej;
- 35) działania promocyjne samorządów;
- 36) poziom bezpieczeństwa.

Wypełniając tę część ankiety uczestnicy badania stosunkowo wysoko ocenili niżej wymienione obszary przyznając w skali od 1 (najmniej) do 5 (najwięcej) wskazanym niżej obszarom punkty 5 i 4:

- 1) stan infrastruktury informatycznej na terenie powiatu - 26 osób
- 2) dostęp do Internetu - 26 osób.

Na poziomie średnim przyznając w wyżej określonej skali punkty 4 i 3 uczestnicy badania ocenili:

- 1) jakość i dostępność do infrastruktury sportowej - 37 osób,
- 2) stan środowiska naturalnego – 36 osób,
- 3) poziom bezpieczeństwa – 32 osoby,
- 4) stan infrastruktury wodno – kanalizacyjnej – 32 osoby,
- 5) atrakcyjność turystyczna powiatu – 31 osób.

Najniżej ocenione obszary życia mieszkańców powiatu otrzymujące oceny 1 i 2 to:

- 1) poziom dostępności do usług medycznych dla mieszkańców powiatu – 44 osoby,
- 2) jakość usług medycznych świadczonych przez placówki służby zdrowia działające na terenie powiatu – 40 osób,
- 3) edukacja i dostępność do działań profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia – 36 osób,
- 4) możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie powiatu – 34 osoby,
- 5) działania samorządów w kierunku zapewnienia atrakcyjnej oferty dla prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy – 32 osoby,
- 6) stan dróg – 33 osoby.

Druga część ankiety poświęcona była analizie problemów i atutów powiatu. Spośród zaproponowanego katalogu mieszkańców poproszono o wybranie 5 największych problemów i 5 największych atutów powiatu.

Jako największe problemy uczestnicy badania wskazali:

- 1) brak miejsc pracy – 44 osoby,
- 2) niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej i jakość usług medycznych (w tym szpitalnych) – 43 osoby,
- 3) starzenie się społeczeństwa – 27 osób.

Największe atuty powiatu w opinii mieszkańców to:

- 1) walory środowiska naturalnego – 40 osób,

- 2) Korzystne położenie geograficzne (m.in. bliskość przejść granicznych) – 36 osób,
- 3) Atrakcje turystyczne (w tym duża ilość jezior i rzek, zabytki architektury itp.) – 29 osób.

Trzecia część ankiety miała za zadanie poznanie opinii mieszkańców co do perspektyw rozwoju powiatu oraz określenie przez mieszkańców które działania, inwestycje, przedsięwzięcia mają największy wpływ na rozwój powiatu. Większość uczestniczących w badaniu wskazała, że bardzo istotne i istotne dla rozwoju powiatu są:

- 1) poprawa dostępności do usług medycznych – 54 głosy,
- 2) profilaktyka prozdrowotna – 53 głosy,
- 3) modernizacja obiektów służby zdrowia – 53 głosy,
- 4) remonty, modernizacja i budowa dróg - 54 głosy,
- 5) remonty, modernizacja i budowa małej infrastruktury drogowej /parkingi, chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe, itp./ - 54 głosy,
- 6) zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej – 54 głosy,
- 7) urozmaicenie oferty edukacyjnej i dostosowanie jej do wymagań rynku pracy – 53 głosy,
- 8) nakłady inwestycyjne na rozwój szkół – 53 głosy,
- 9) wspieranie niepełnosprawnych – 51 głosów.

Ankieta w ostatniej części merytorycznej zawierała także możliwość wskazania przez uczestników 5 zadań priorytetowych, które w ich uznaniu winny być wykonane w najbliższych latach na terenie powiatu krośnieńskiego. Zamieszczenie pytania w ankiecie miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie powiatu krośnieńskiego. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb powiatu. Oczywiście katalog zadań na lata należy potraktować jako otwarty. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt z administracją publiczną.

Propozycje zadań do realizacji na terenie powiatu – propozycje z ankiet dla mieszkańców

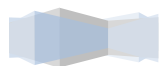
- 1) zabezpieczenie przeciwpowodziowe
- 2) budowa ścieżek rowerowych
- 3) podniesienie jakości i dostępności do usług medycznych*)
- 4) remonty i modernizacje dróg
- 5) modernizacja ciągów komunikacyjnych przyjaznych osobom niepełnosprawnym ruchowo
- 6) ułatwienie dostępu do szerokopasmowego Internetu
- 7) promocja powiatu
- 8) rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej
- 9) budowa szkoły specjalnej w Krośnie Odrzańskim
- 10) budowa basenu w Krośnie Odrzańskim
- 11) budowa boisk wielofunkcyjnych
- 12) pozyskiwanie inwestorów
- 13) budowa obwodnicy Krosna Odrzańskiego
- 14) budowa parkingu przed siedzibą Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

- 15) budowa, modernizacja chodników wraz z oświetleniem
- 16) stworzenie nowych miejsc pracy
- 17) budowa nowych miejsc parkingowych
- 18) budowa nowego przedszkola
- 19) budowa nowego żłobka
- 20) budowa nowych mieszkań
- 21) budowa kompleksu energetycznego Gubin-Brody
- 22) rozwój turystyki
- 23) kierunkowe kształcenie młodzieży
- 24) budowa nowego mostu w Krośnie Odrzańskim
- 25) estakada nad ulicą Obrońców Stalingradu i Poznańską w Krośnie Odrzańskim
- 26) energia odnawialna
- 27) zalew lubuski
- 28) wznowie transportu rzecznoego
- 29) rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- 30) odbudowa, remont zabytków
- 31) monitoring miast
- 32) Dłuższe godziny pracy urzędów
- 33) e-urząd
- 34) aktywizacja seniorów i emerytów
- 35) winda w Starostwie Powiatowym w Krośnie Odrzańskim
- 36) kino
- 37) dom opieki senioralnej
- 38) inwestycje w oświatę
- 39) inwestycje w komunikację publiczną
- 40) zorganizowana pomoc osobom starszym
- 41) pomoc w pozyskiwaniu dofinansowania dla rolników

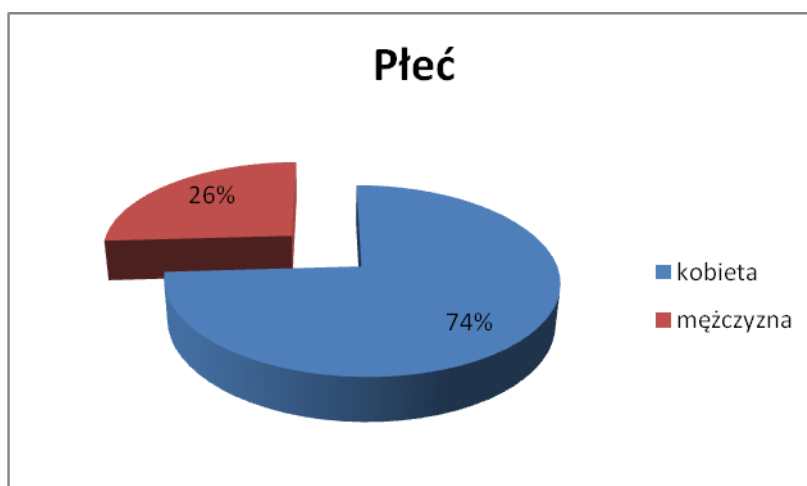
---

*)w okresie zbierania ankiet na terenie powiatu funkcjonował szpital prowadzony przez prywatny podmiot w związku z czym w katalogu zadań mieszkańcy nie wskazywali „utworzenia szpitala”, a jedynie „podniesienie jakości usług medycznych”

W badaniu wzięły udział 54 osoby (liczba odesłanych formularzy). Większość respondentów stanowiły kobiety aż 74 % ogółu uczestników badania.

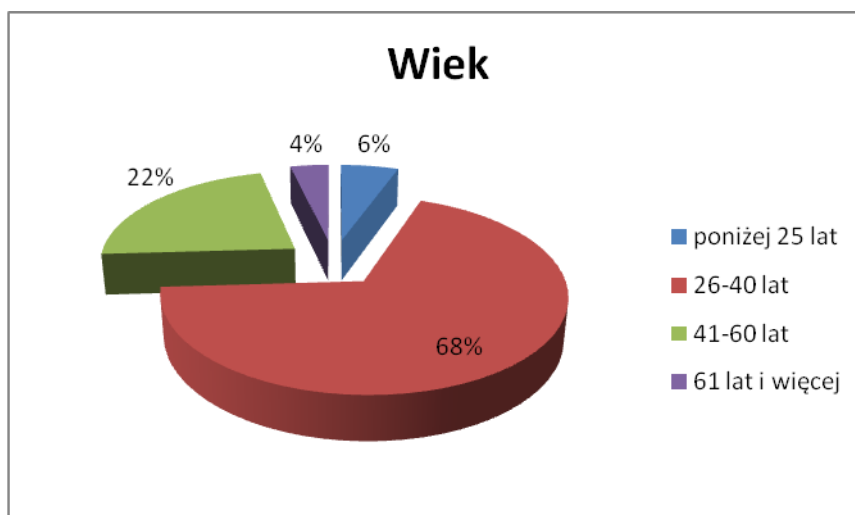

Wykres Nr 8 – Płeć uczestników badania

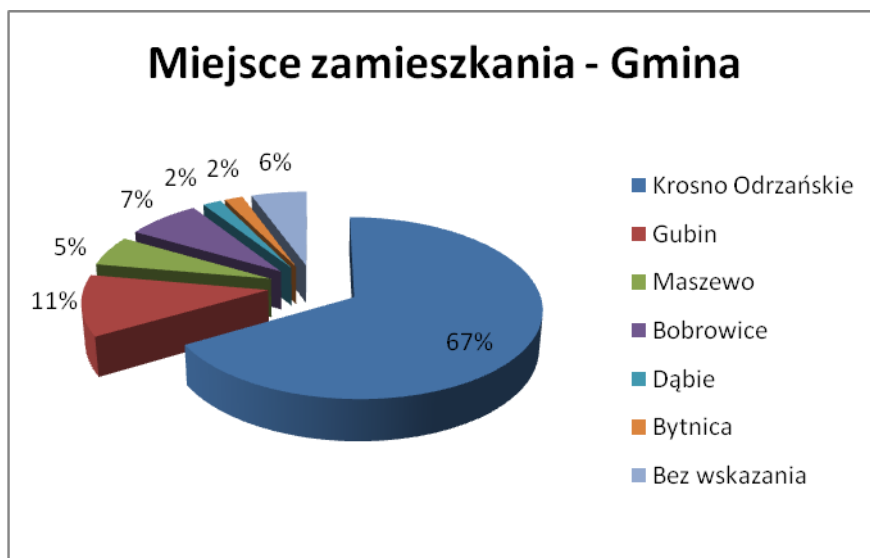
Wśród otrzymanych ankiet najczęściej zostało wypełnionych przez osoby w wieku między 26 a 40 rokiem życia, które stanowią 68% wszystkich uczestników badania. Znaczący jest także udział w badaniu osób w wieku 41–60 lat, tj. 22% wszystkich, którzy wypełnili formularze. Odsetek procentowy dwóch skrajnych grup wiekowych, tj.: powyżej 61 lat oraz poniżej 25 roku życia jest najmniejszy i wynosi odpowiednio 6 i 4%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób najmłodszych oraz najstarszych do zaangażowania w życie społeczne powiatu.

Wykres Nr 9 – Wiek uczestników badania

Zdecydowana większość uczestników badania to mieszkańcy gminy Krosno Odrzańskie – 67 %, to znacznie więcej niż suma uczestników badania z pozostałych 6 samorządów gminnych. Może to oznaczać bardzo silne poczucie przynależności mieszkańców gminy Krosno Odrzańskie do powiatowej wspólnoty samorządowej oraz zdecydowanie zbyt małą identyfikację mieszkańców pozostałych gmin z uczestnictwem w życiu powiatu. Sytuacja ta wymaga niewątpliwie większej aktywności administracji samorządu powiatu w bieżących kontaktach z mieszkańcami wszystkich gmin oraz wykorzystywanie nowych narzędzi i kanałów informacyjnych.

Wykres Nr 10 – Miejsce zamieszkania uczestników badania

V. WIZJA I CELE

Wizja to wyobrażenie powiatu w przyszłości, pożądaný, docelowy obraz, który powiat chce osiągnąć na koniec założonego horyzontu czasowego, wspólnie ze społecznością lokalną oraz partnerami społeczno-gospodarczymi. Tak zdefiniowana wizja dla powiatu krośnieńskiego do 2020 została sformułowana w następujący sposób:

Powiat krośnieński w 2020 r. to obszar spójny społecznie i gospodarczo, przyjazny, atrakcyjny turystycznie i gospodarczo, nowoczesny, równomiernie rozwinięty, który w pełni wykorzystuje swoje przygraniczne położenie oraz walory i bogactwa naturalne.

Mieszkańcy powiatu krośnieńskiego czują się bezpiecznie, zapewniono im komfort w zakresie prowadzenia działalności, podejmowania i utrzymania pracy, obsługi medycznej oraz oferty edukacyjnej.

Mając na względzie dbałość o rozwój samorządów powiat i gminy z terenu powiatu podejmą bliską współpracę opartą na partnerstwie.

Mając na celu urzeczywistnienie tej wizji określono cztery cele strategiczne oraz w ramach każdego celu strategicznego cele operacyjne

Cele strategiczne	Cele operacyjne
1. Rozwój gospodarki i infrastruktury technicznej, ochrona środowiska	1.1. Rozwój przedsiębiorczości
	1.2. Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej
	1.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
	1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

	1.5. Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej
2. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów i bogactw naturalnych	2.1. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna
	2.2. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
	2.3. Promocja turystyczna powiatu
3. Rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury społecznej	3.1. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa
	3.2. Ograniczenie skali wykluczenia społecznego
	3.3. Podniesienie jakości usług pomocy społecznej
	3.4. Podniesienie jakości i dostępności usług w sferze ochrony zdrowia
	3.5. Promocja zdrowia
	3.6. Rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej
	3.7. Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy
	3.8. Modernizacja i wyposażenie obiektów edukacyjnych
4. Powiat aktywny, otwarty i bezpieczny	4.1. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego
	4.2. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań administracji publicznej
	4.3. Promocja powiatu i integracja społeczności w powiecie
	4.4. Ochrona i optymalne wykorzystanie dóbr kultury
	4.5. Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej
	4.6. Współpraca z instytucjami w kraju i za granicą
	4.7. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

VI. UZASADNIENIE I OPIS REALIZACJI CELÓW

1. Rozwój gospodarki i infrastruktury technicznej, ochrona środowiska

Uzasadnienie potrzeby realizacji celu: powiat krośnieński jest powiatem o bogatych zasobach przyrodniczych, przy jednoczesnym braku rozwiniętego przemysłu. Bolączką powiatu jest wysokie bezrobocie oraz brak chętnych podmiotów do rozwoju przedsiębiorczości na jego terenie. Następstwem wspomnianego faktu jest znaczący odpływ ludności w wieku produkcyjnym z terenu powiatu. Działania określone w Programie winny iść w kierunku polepszenia warunków dla potencjalnych inwestorów, planujących rozpoczęcie lub rozszerzenie swojej działalności. Powiat oraz samorządy gminne posiadają stosunkowo dobrze uzbrojone i dość rozległe tereny inwestycyjne, które należy skutecznie promować. Celowe wydaje się również ponoszenie nakładów na ich ulepszenie, w tym szczególnie łączność komunikacyjną z dużymi ośrodkami. Transport stanowi jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy regionu, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa, w tym drogowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną danego obszaru. Szansą rozwoju powiatu mogą być również przedsięwzięcia wykorzystujące czyste ekologicznie środowisko i walory przyrodnicze, dlatego też należy wspierać i realizować przedsięwzięcia chroniące środowisko przed dewastacją.

1.1. Rozwój przedsiębiorczości

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

1.1.1. Współpraca z Kostrzyńsko – Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną:

- a) promowanie terenów pod inwestycje,
- b) poszukiwanie inwestorów.

1.1.2. Przygotowanie i sprzedaż terenów inwestycyjnych (obiekty po byłym przejściu granicznym w Gubinku):

- a) promowanie terenów w Polsce oraz za granicą.

1.2. Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

1.2.1. Modernizacja dróg powiatowych, w tym

- a) modernizacja nawierzchni drogowych,
- b) modernizacja obiektów inżynierskich,
- c) przeprowadzenie badań i analiz obciążenia ruchem samochodowym i wyznaczenie odcinków dróg kluczowych dla układu komunikacyjnego,
- d) przebudowa miejsc szczególnie niebezpiecznych,
- e) przebudowa, rozbudowa i wzmocnienie nośności wybranych odcinków dróg powiatowych,
- f) poprawa jakości dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych.

	<p>1.2.2. Współpraca z innymi podmiotami oraz samorządami gminnymi przy realizacji przedsięwzięć związanych z infrastrukturą drogową:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wspólne drogowe przedsięwzięcia inwestycyjne na zasadzie partnerstwa w zakresie dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych, b) starania o budowę obwodnicy Krosna Odrzańskiego. <p>1.2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury około drogowej (parkingi, ścieżki rowerowe, chodniki itp.).</p>
--	--

1.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>1.3.1. Cyfryzacja informacji przestrzennej.</p> <p>1.3.2. Tworzenie i rozwój systemu usług elektronicznych w administracji publicznej.</p> <p>1.3.3. Modernizacja infrastruktury informatycznej jednostek powiatowych.</p>
---	---

1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>1.4.1. Podjęcie działań edukacyjnych kształtujących właściwe podejście do ochrony środowiska i zachowanie jego bioróżnorodności.</p> <p>1.4.2. Działanie na rzecz zachowania środowiska przyrodniczego oraz zasobów naturalnych, a także ekosystemów.</p> <p>1.4.3. Podjęcie działań służących zachowaniu czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz wyeliminowanie zjawiska degradacji gleb.</p> <p>1.4.4. Przeciwdziałanie eutrofizacji jezior, polepszenie fizykochemicznych parametrów wody, ograniczenie występowania letnich i zimowych deficytów tlenowych.</p> <p>1.4.5. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć mających na celu termomodernizację obiektów oraz stosowania OZE.</p>
---	---

1.5. Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji</p>	<p>1.5.1. Wydzielenie i rozwój terenów inwestycyjnych z zasobów</p>
--	---

w ramach celu operacyjnego	<p>przestrzennych Skarbu Państwa, powiatu i gmin.</p> <p>1.5.2. Promowanie obszarów do zagospodarowania.</p> <p>1.5.3. Połączenie i oprogramowanie bazy danych dotyczących mienia powiatu i Skarbu Państwa (Krosno Odrz. – Gubin).</p> <p>1.5.4. Transport publiczny.</p>
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba kilometrów zmodernizowanych nowych/przebudowanych dróg/ścieżek/chodników. 2. Liczba porozumień/umów z jst/instytucjami w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej. 3. Liczba (wartość) uzyskanych dofinansowań ze środków zewnętrznych. 4. Liczba oraz wartość projektów inwestycyjnych w zakresie wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej 5. Spadek stopy bezrobocia rejestrowanego. 6. Wzrost dochodów do budżetów. 7. Liczba nowych podmiotów gospodarczych. 8. Liczba sprzedanych nieruchomości inwestorom. 9. Liczba wydarzeń i kampanii promocyjnych – ekologia i środowisko. 10. Liczba inwestycji w zakresie ochrony środowiska.
Realizatorzy	<p>Powiat krośnieński (Starostwo Powiatowe)</p> <p>Zarząd Dróg Powiatowych w Krośnie Odrzańskim</p> <p>Związek Powiatów Województwa Lubuskiego</p> <p>samorządy gminne</p> <p>samorządowe jednostki organizacyjne</p> <p>podmioty prywatne</p>
Źródła finansowania	<p>budżet państwa</p> <p>budżet powiatu</p> <p>środki z UE</p> <p>budżety samorządów gminnych</p> <p>środki NFOŚiGW/WFOŚiGW</p>

2. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów i bogactw naturalnych

Uzasadnienie potrzeby realizacji celu: Biorąc pod uwagę bogactwa naturalne powiatu zapewnienie zrównoważonego rozwoju wymaga właściwego gospodarowania tymi zasobami. Oczekiwane i planowane działania w tym zakresie to np.

- wdrażanie innowacyjności w produkcji i stosowanie „dobrych praktyk” przy gospodarce zasobami odnawialnymi (uprawy leśne, rośliny energetyczne);
- zapewnienie możliwości rozwoju talentów i zainteresowań młodego pokolenia w oparciu o miejscowe zasoby naturalne;

- rozwój i promocja przetwórstwa produktów z miejscowych surowców, promocja produktu lokalnego. Do rozwoju powiatu mogłaby się przyczynić większa liczba gospodarstw agroturystycznych, która przyciągnęłaby turystów poszukujących ciszy oraz czystych ekologicznie terenów - turystyka wiejska.

2.1. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>2.1.1. Działanie w kierunku wzrostu świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) publikacje informatorów o stanie miejscowych zasobów przyrodniczych, ich unikalności, potrzebie ochrony i możliwościach rozwoju jakie one stwarzają; b) promocja unikalnych, miejscowych zasobów przyrodniczych (np. rykowisko jeleni, siedliska orła, lasy chrobotkowe). <p>2.1.2. Wprowadzenie do programów nauczania w szkołach prowadzonych przez powiat elementów edukacji dot. miejscowych zasobów przyrodniczych, potrzebie ich ochrony i potencjale rozwojowym jakie one stwarzają.</p> <p>2.1.3. Wprowadzanie na szczeblu powiatu stałego monitoringu stanu czystości wód i powietrza oraz okresowa publikacja jego wyników.</p>
--	--

2.2. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>2.2.1. Intensyfikacja gospodarki leśnej. Wspieranie wzrostu lesistości powiatu przez różne podmioty.</p> <p>2.2.2. Wspieranie przetwórstwa drzewnego, runa leśnego oraz ekologicznej żywności.</p> <p>2.2.3. Zagospodarowanie nieużytków rolnych przez rośliny do produkcji energii.</p> <p>2.2.4. Wspieranie wydobycia miejscowych kopalin (w tym m.in.: torfu, żwirów, piasku, gliny) i przetwórstwa „na miejscu”.</p>
--	---

2.3. Promocja turystyczna Powiatu

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>2.3.1. Promocja sieci szlaków turystycznych: piesze, rowerowe, konne, motorowe, wodne.</p> <p>2.3.2. Powiązanie szlaków turystycznych ze ścieżkami ekologicznymi na terenie nadleśnictw w powiecie.</p>
--	--

	<p>2.3.3. Publikacja map i przewodników turystycznych.</p> <p>2.3.4. Coroczna publikacja kalendarza imprez turystycznych, sportowych, kulturalnych z uwzględnieniem imprez w gminach powiatu i przyległych powiatów niemieckich.</p> <p>2.3.5. Promocja łowisk komercyjnych, gospodarstw agroturystycznych, atrakcji turystycznych.</p>
Wskaźniki realizacji	<p>1. Liczba programów edukacyjnych, wydarzeń, akcji promocyjnych.</p> <p>2. Średni wiek życia kobiet i mężczyzn w powiecie. Liczba publikacji.</p> <p>3. Poprawa stanu środowiska naturalnego i przyrody.</p>
Realizatorzy	<p>powiat krośnieński (Starostwo Powiatowe)</p> <p>powiatowe jednostki organizacyjne</p> <p>administracja lasów</p> <p>samorządy gminne</p> <p>podmioty prywatne</p> <p>organizacje pozarządowe</p>
Źródła finansowania	<p>budżet państwa</p> <p>budżet powiatu</p> <p>środki z UE</p> <p>środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW</p> <p>budżety samorządów gminnych</p>

3. Rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury społecznej

Uzasadnienie potrzeby realizacji celu: W celu poprawy życia każdego mieszkańca powiatu krośnieńskiego niezbędne są działania podnoszące komfort życia, dostępność do instytucji publicznych, wspieranie i rozwiązywanie ich bieżących i długofalowych problemów społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych. Powiat jako organ publiczny ma obowiązek podnosić poziom usług, dostępność oraz dostosować je do zmieniających się wymogów i prawa.

Niewątpliwie obecnie najważniejszym problemem w powiecie jest brak szpitala. To sytuacja, która wymaga natychmiastowego rozwiązania i uruchomienia działalności szpitala w ramach Zachodniego Centrum Medycznego Sp. z o.o. (Krosno Odrz. i Gubin). Jednocześnie należy zaplanować i skutecznie realizować długofalowe działania, które zapewnią po uruchomieniu podmiotu leczniczego jego trwałe funkcjonowanie i rozwój.

Szczególne znaczenie dla logiki strategicznego rozwoju powiatu krośnieńskiego ma dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Niezbędne jest urozmaicenie kształcenia zawodowego poprzez organizację kursów i szkoleń, system praktyk i staży dla uczniów szkół zawodowych dających dodatkowe uprawnienia. Konieczny jest monitoring losów absolwentów - wspieranie deficytowych kierunków kształcenia zawodowego regionalnego rynku pracy. Efektywny rozwój edukacji wymaga również podniesienia poziomu kompetencji kadr nauczycielskich w zakresie form i metod pracy atrakcyjnych dla ucznia, mających odzwierciedlenie w zmieniającej

się rzeczywistości. Konieczna jest poprawa infrastruktury oraz warunków bytowych w zakresie funkcjonowania szkolnictwa specjalnego w powiecie. Wskazana jest modernizacja i uzupełnienie istniejącej bazy sportowej i rekreacyjnej - hal sportowych oraz boisk do gier zespołowych.

Wzrost jakości i standardów pomocy społecznej w powiecie krośnieńskim uzależniony jest od rozszerzenia spektrum oferowanych form i instrumentów pomocowych. W tym zakresie niezbędne będą m.in. takie działania jak organizacja opieki i aktywizacji osób starszych, dostosowanie wielkości Domu Dziecka w Gubinie do obowiązujących standardów. W powiecie funkcjonuje niewystarczająca w stosunku do potrzeb liczba rodzin zastępczych, dlatego równie ważne będzie zwiększenie liczby tych instytucji. W celu ograniczenia zachowań patologicznych, uzależnień, przemocy w rodzinie oraz niewydolności rodzin niezbędne są działania w celu zwiększenia dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Specjalnym wsparciem należy objąć osoby niepełnosprawne. Powiat krośnieński cechuje wysoka stopa bezrobocia. W województwie lubuskim zajmuje on czołowe miejsce pod względem liczby osób zarejestrowanych w PUP. Większość bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy od minimum 12 miesięcy oraz o niskich kwalifikacjach. Dlatego istnieje potrzeba podejmowania działań prowadzących do zatrudnienia bezrobotnych z najdłuższym stażem bez kwalifikacji zawodowych.

3.1. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

3.1.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców długotrwale bezrobotnych.

3.1.2. Współpraca i wsparcie pracodawców.

3.2. Ograniczenie skali wykluczenia społecznego

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

3.2.1. Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

3.2.2. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.

3.2.3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i profilaktyka problemów uzależnień osób i rodzin.

3.2.4. Realizacja programów strategicznych i szczegółowych dostosowanych do aktualnych potrzeb rodzin/grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3.3. Podniesienie jakości usług pomocy społecznej

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

3.3.1. Zwiększenie dostępności do usług pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym.

3.3.2. Rozwój poradnictwa i profilaktyki.

3.3.3. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej.

3.3.3. Dostosowanie i doposażenie placówek opiekuńczo - wychowawczych do obowiązujących standardów.

3.4. Podniesienie jakości i dostępności usług w sferze ochrony zdrowia

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

3.4.1. Zapewnienie mieszkańcom na terenie powiatu stacjonarnych i całodobowych zdrowotnych świadczeń: szpitalnych, opiekuńczych oraz ambulatoryjnych w ramach samorządowej spółki:

- a) uruchomienie działalności szpitala,
- b) uruchomienie świadczeń ambulatoryjnych (poradnie specjalistyczne działające w strukturach szpitala),
- c) zapewnienie trwałości funkcjonowania i rozwój podmiotu.

3.4.2 Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia w zakresie nowych usług medycznych i nowych technologii.

3.4.3 Remonty i modernizacje obiektów ochrony zdrowia poprawiające funkcjonalność, komfort i warunki świadczenia usług a także dostosowujące do wymagań określonych przepisami prawa.

3.4.4. Zmniejszenie migracji pacjentów poza powiat krośnieński.

3.4.5. Wspieranie podmiotów świadczących usługi zdrowotne w powiecie krośnieńskim.

3.4.6 Zapewnienie wysokiej jakości usług i dostępu do opieki zdrowotnej osobom starszym oraz niepełnosprawnym z uwzględnieniem m.in. opieki długoterminowej, rehabilitacji, pomocy ratunkowej transportu medycznego.

3.5. Promocja zdrowia

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego

3.5.1 Realizacja programów polityki zdrowotnej.

3.5.2 Upowszechnianie programów edukacji zdrowotnej dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu.

3.5.3 Edukacja prozdrowotna dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie m.in. profilaktyki chorób, uzależnień, prawidłowego odżywiania.

3.5.4 Promocja zdrowego stylu życia:

- a) propagowanie działań na rzecz promocji zdrowia,
- b) upowszechnianie sportu wśród mieszkańców powiatu,

	c) współpraca w zakresie upowszechnianie wiedzy o zdrowym stylu życia z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi powiatu, klubami sportowymi itp.
3.6. Rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej	
Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>3.6.1. Wspólne działania instytucji zajmujących się reintegracją społeczno – zawodową.</p> <p>3.6.2. Usamodzielnianie osób niepełnosprawnych poprzez tworzenie form wspierającego zatrudnienia.</p> <p>3.6.3. Realizacja programów integracji społecznej, edukacyjnej i zawodowej.</p>
3.7. Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy	
Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>3.7.1. Dostosowanie kierunków kształcenia do wymogów rynku pracy.</p> <p>3.7.2. Uatrakcyjnienie kształcenia zawodowego, poprzez atrakcyjne wyposażenie bazy edukacyjnej.</p> <p>3.7.3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i podnoszenie jakości kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych.</p> <p>3.7.4. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych powiatu.</p>
3.8. Modernizacja i wyposażenie obiektów edukacyjnych	
Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>3.8.1. Doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne niezbędne do kształcenia zawodowego.</p> <p>3.8.2. Poprawa stanu technicznego obiektów szkół i placówek oświatowych.</p> <p>3.8.3. Modernizacja przyszkolnej bazy sportowej i rekreacyjnej.</p>
Wskaźniki realizacji	<p>1) Liczba utworzonych podmiotów leczniczych.</p> <p>2) Wartość środków publicznych przeznaczanych</p>

	<p>na świadczenie usług zdrowotnych świadczonych przez Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o. (wartość kontraktów i samorządowych środków finansowych).</p> <p>3) Liczba pacjentów korzystających z usług Zachodniego Centrum Medycznego Sp. z o.o.</p> <p>4) Wartość inwestycji w infrastrukturę zdrowotną.</p> <p>5) Liczba nowych usług zdrowotnych świadczonych przez Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o.</p> <p>6) liczba wdrożonych programów celowych,</p> <p>7) liczba wspólnych inicjatyw instytucji zajmujących się reintegracją społeczno – zawodową,</p> <p>8) Liczba wybudowanych/zmodernizowanych/ wyremontowanych placówek.</p> <p>9) Liczba utworzonych i wyposażonych pracowni.</p> <p>10) liczba nauczycieli korzystających z doskonalenia i doskonalenia zawodowego,</p> <p>11) Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez powiat.</p> <p>12) Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (liczba zrealizowanych projektów).</p>
Realizatorzy	<p>powiat krośnieński (Starostwo Powiatowe), Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół, Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o., jednostki pomocy społecznej powiatu krośnieńskiego, placówki oświatowe powiatu krośnieńskiego, samorządy gminne, organizacje pozarządowe.</p>
Źródła finansowania	<p>budżet państwa, budżet powiatu, środki z UE, środki PFRON, fundusz pracy.</p>

4. Powiat aktywny, otwarty i bezpieczny

Uzasadnienie potrzeby realizacji celu: Administracja publiczna i model jej funkcjonowania podlega ciągłym zmianom, których zadaniem jest poprawa sprawności działania. Sprawne, skuteczne i przyjazne instytucje wpływają na jakość życia mieszkańców, budują poczucie stabilności i przejrzystości działania. Szczególnie ważne jest zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa w każdym obszarze życia. Jednocześnie powiat jako wspólnota samorządowa powinien podejmować działania, które wpłyną na większe poczucie przynależności mieszkańców wszystkich 7 gmin do ponadlokalnej (ponadgminnej) społeczności powiatowej. Wspólnota to ludzie, ich tradycje, więzy, kultura, chęć wspólnego działania. Realizacja programu ma na celu zarówno wzmocnienie tych więzi, pobudzenie aktywności społecznej, wykształcenie poczucia tożsamości. Jednym z podjętych

i kontynuowanych działań w tym obszarze jest kampania informacyjna promująca hasło #PowiatDlaWszystkich.

4.1. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>4.1.1. Usprawnienie zarządzania środowiskiem w zakresie retencjonowania wód i zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.</p> <p>4.1.2. Poprawa efektywności działania podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.</p> <p>4.1.3. Wzrost nakładów na doposażenie podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.</p> <p>4.1.4. Poprawa bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców.</p>
---	--

4.2. Zwiększenie skuteczności i efektywności działań administracji publicznej

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>4.2.1. Wprowadzenie elektronicznego wewnętrznego systemu obiegu dokumentów.</p> <p>4.2.2. Opracowanie standardów obsługi klienta.</p> <p>4.2.3. Zastosowanie aplikacji umożliwiających realizację zadań administracyjnych bez bezpośredniego kontaktu z petentem.</p>
---	--

4.3. Promocja powiatu i integracja społeczności w powiecie

<p>Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego</p>	<p>4.3.1. Powierzenie lub wspieranie realizacji zadań publicznych z zakresu promocji powiatu.</p> <p>4.3.2. Organizacja i współorganizacja imprez o charakterze promocyjnym.</p> <p>4.3.3. Wsparcie lokalnych inicjatyw budujących wizerunek powiatu.</p> <p>4.3.4. Udział w targach turystycznych, imprezach wystawienniczych.</p> <p>4.3.5. Wsparcie lokalnych inicjatyw kreujących produkty turystyczne, tworzących markę powiatu.</p> <p>4.3.6. Promocja powiatu krośnieńskiego poprzez publikacje,</p>
---	---

	artykuły, książki, foldery.
	4.3.7. Integrowanie mieszkańców powiatu w oparciu o tradycje kulturowe i religijne.

4.4. Ochrona i optymalne wykorzystanie dóbr kultury

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>4.4.1. Powierzenie lub wspieranie realizacji zadań publicznych z zakresu kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.</p> <p>4.4.2. Upowszechnianie wiedzy i promocja dziedzictwa kulturowego.</p> <p>4.4.3. Wsparcie działań edukacyjnych z zakresu upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym.</p> <p>4.4.4. Organizacja powiatowego święta plonów i konkursu na najpiękniejszy tradycyjny i współczesny wieniec dożynkowy.</p> <p>4.4.5. Realizacja celów i zadań „Programu opieki nad zabytkami w Powiecie Krośnieńskim na lata 2016-2019”.</p>
---	---

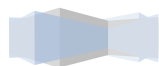
4.5. Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>4.5.1. Powierzenie lub wspieranie realizacji zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej.</p> <p>4.5.2. Organizacja sportowych Mistrzostw Powiatu Krośnieńskiego.</p> <p>4.5.3. Organizacja i współorganizacja imprez o charakterze kulturalnym i sportowym.</p>
---	---

4.6. Współpraca z instytucjami w kraju i zagranicą

Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>4.6.1. Rozwój współpracy z niemieckimi partnerskimi powiatami Odra-Sprewa i Sprewa-Nysa.</p> <p>4.6.2. Wykorzystanie możliwości unijnego finansowania w ramach Programu Współpracy INTERREG V A Brandenburgia-Polska 2014-2020.</p> <p>4.6.3. Nawiązanie współpracy z nowymi partnerami w kraju i zagranicą.</p>
---	---

	4.6.4. Rozwijanie nowych obszarów współpracy.
4.7. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	
Kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji w ramach celu operacyjnego	<p>4.7.1. Wspieranie organizacji pozarządowych.</p> <p>4.7.2. Powołanie Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego.</p> <p>4.7.3. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.</p> <p>4.7.4. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej.</p> <p>4.7.5. Promocja postaw prospołecznych.</p> <p>4.7.6. Powołanie Powiatowej Rady Seniorów.</p>
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wskaźniki bezpieczeństwa odnotowywane przez odpowiednie służby, inspekcje i straże (Policja, Straż Pożarna, Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny). 2) Liczba inwestycji w obszarze bezpieczeństwa. 3) Liczba e-usług. 4) Liczba zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym. 5) Wysokość środków finansowych przeznaczanych na dotacje na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. 6) Liczba imprez promocyjnych, sportowych, kulturalnych. 7) Liczba publikacji informacyjnych i promocyjnych. 8) Liczba realizowanych przedsięwzięć (projektów) w ramach partnerstwa (krajowego i zagranicznego). 9) Liczba przedsięwzięć organizowanych przy współpracy powiatu i organizacji pozarządowych. 10) Liczba organizacji pozarządowych.
Realizatorzy	powiat krośnieński (Starostwo Powiatowe), powiatowe jednostki organizacyjne powiatowe służby, inspekcje i straże organizacje pozarządowe
Źródła finansowania	budżet państwa, budżet powiatu, środki z UE.

VII. SPÓJNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 uwzględnia zapisy zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Zgodnie z ustawą o polityce rozwoju Program wpisuje się w realizację i jest zgodny z założeniami średniookresowej strategii rozwoju kraju, którym jest Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030) przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cele szczegółowe zostały zdefiniowane następująco:

- Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Zgodnie z definicją ustawową program rozwoju jest dokumentem realizującym cele zawarte m.in. w strategii rozwoju regionu. Przygotowany Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 w swoim założeniu, określonych celach i kierunkach działań realizuje cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, przyjętej uchwałą Nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 r.

Tabela Nr 59 - Cel główny i cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Cel główny: Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem			
1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna	2. Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna	3. Społeczna i terytorialna spójność regionu	4. Region efektywnie zarządzany

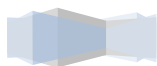
Źródło: Urząd Marszałkowski w Zielonej Górze

Spójność Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 przedstawia poniższa tabela

Tabela Nr 60 - Spójność Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 i Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Cele strategiczne Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020
1. Rozwój gospodarki i infrastruktury technicznej, ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1.2 Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej • Cel 2.1 Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury komunikacyjnej • Cel 2.2 Usprawnienie systemu transportu publicznego • Cel 2.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego

<p>2. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów i bogactw naturalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1.7 Rozwój potencjału turystycznego województwa • Cel 4.1 Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie
<p>3. Rozwój zasobów ludzkich i infrastruktury społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2.6. Ograniczenie zakresu i skutków wykluczenia społecznego osób i rodzin, ich integracja ze społeczeństwem oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży. • Cel 3.1 Wzrost dostępności i atrakcyjności kształcenia w placówkach edukacyjnych • Cel 3.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna • Cel 3.3 Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej • Cel 3.4 Promocja włączenia zawodowego i społecznego
<p>4. Powiat aktywny, otwarty i bezpieczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 2.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego • Cel 3.3 Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej • Cel 3.6 Wsparcie budowy oraz modernizacji systemów i infrastruktury zapobiegania zagrożeniom • Cel 4.1 Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie • Cel 4.2 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej • Cel 4.3 Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej • Cel 4.5 Podwyższenie sprawności działania administracji samorządowej i instytucji regionalnych

VIII. SYSTEM REALIZACJI I MONITOROWANIA

Program Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 jest podstawowym dokumentem określającym priorytety, cele i kierunki rozwoju powiatu. Do jego realizacji konieczna jest współpraca wielu podmiotów – w tym także jednostek niezależnych od samorządu powiatowego – usytuowanych na różnych szczeblach.

Podstawową rolę w procesie programowania i zarządzania, jak i koordynowania działań rozwojowych na poziomie powiatu pełni samorząd powiatu krośnieńskiego. Rolę uchwałodawczą wykonuje Rada Powiatu Krośnieńskiego, która przyjmuje program rozwoju oraz jego zmiany i aktualizacje. Organem wykonawczym odpowiedzialnym za przygotowanie projektu programu i koordynację jego realizacji jest Zarząd Powiatu, którego pracami kieruje Starosta Krośnieński. Bezpośredni realizatorzy poszczególnych celów i kierunków działań zostali wskazani w części V Programu.

Pierwszym działaniem związanym z realizacją Programu będzie upowszechnianie treści Programu, co przyczyni się do zaznajomienia społeczności lokalnej z jego zapisami i głównymi celami planowanymi do realizacji przez samorząd powiatowy. Po przyjęciu przez Radę Powiatu Krośnieńskiego Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 informacja o tym wydarzeniu zostanie zamieszczona na stronach internetowych powiatu. Dokument zostanie udostępniony w wersji elektronicznej (format PDF) z możliwością pobrania go ze strony internetowej powiatu. Poza zamieszczeniem pełnej wersji Programu należy rozważyć opracowanie skróconej informacji np. w formie prezentacji, która pozwoli wszystkim zainteresowanym zapoznać się z podstawowymi założeniami tego dokumentu.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przyjęto, iż monitoring polegać będzie na corocznej kontroli, gromadzeniu danych oraz ich analizie, co pozwoli kolejno ocenić stopień realizacji Programu. Przyjęto roczny okres działań monitorujących, co pozwoli na zapoznanie się z aktualnymi danymi statystycznymi, publikowanymi przez większość podmiotów właśnie w cyklu rocznym. Monitorowanie Programu odbywać się będzie zarówno w odniesieniu do zaprezentowanych w nim danych statystycznych, jak również do bieżącej analizy otoczenia – uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rzutujących na rozwój powiatu. W przypadku zaistnienia wielu czynników znacząco wpływających na realizację Programu niezbędna może okazać się modyfikacja założonych celów i przyjętych do realizacji zadań.

Za monitoring dokumentu strategicznego odpowiedzialna będzie wskazana komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim, a punktem wyjścia do przeprowadzenia tego procesu będą coroczne sprawozdania z realizacji celów, kierunków działań i zadań zapisanych w Programie, przedkładane na opracowanym w tym celu formularzu. Postępy w realizacji przyjętych celów będą na bieżąco monitorowane z uwzględnieniem przyjętych w Programie wskaźników przez powiatowe służby, inspekcje i straże, jednostki organizacyjne powiatu i komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego.

Termin składania corocznego podsumowania realizacji Programu przez wymienione powyżej jednostki określa się na koniec marca roku następnego. Okresowej oceny stopnia realizacji programu dokonywać będzie Zarząd Powiatu przede wszystkim w oparciu o przyjęty w Programie zestaw wskaźników.

IX. PLAN FINANSOWY

Realizacja zadań przyjętych w Programie Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020, poza finansowaniem ze środków budżetu powiatu musi być wspierana dofinansowaniem ze źródeł zewnętrznych. Szczegółowe określenie wysokości środków finansowych na realizację założonych celów nie jest możliwe na obecnym etapie, ze względu na długi okres obowiązywania Programu oraz ze względu na niepewność planowania, uwarunkowaną licznymi czynnikami zewnętrznymi, w tym sytuacją gospodarczą kraju, demografią, decyzjami politycznymi związanymi z ograniczaniem pewnych kategorii dochodów lub nakładaniem nowych zadań bez ich pełnego finansowania. Przykładem mogą tu być roszczenia płacowe nauczycieli, spadek liczby uczniów w szkołach, wprowadzanie nowych ulg podatkowych finansowanych z dochodów stanowiących dochody budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego.

W tabeli Nr 61 przedstawiono szacunkowe kształtowanie się budżetów powiatu krośnieńskiego w latach 2016 – 2020. Dla celów prognozy przyjęto założenie, że archiwalne kwoty dochodów i wydatków będą sukcesywnie rosły o około 2% w stosunku rocznym, z wyjątkiem wydatków na wynagrodzenia, których wzrost założono na poziomie 0,5% rocznie oraz z wyjątkiem dochodów z tytułu udziałów powiatu w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych, w przypadku których przewidywany wzrost kształtuje się na poziomie 3-4% rocznie, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów.

Tabela Nr 61 - Zestawienie planowanych dochodów i wydatków budżetu powiatu krośnieńskiego w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	57 984 917	55 807 428	54 763 058	53 776 000	55 342 000
Dochody bieżące	54 376 617	53 906 725	53 486 300	53 040 000	55 286 000
<i>w tym: dofinansowanie UE</i>	997 626	3 213 228	2 386 179	1 092 199	928 666
Dochody majątkowe	3 608 300	1 900 703	1 277 158	740 570	60 000
<i>w tym: dofinansowanie UE</i>	1 329 652	1 146 665	1 222 058	685 368	-
Wydatki ogółem	53 124 706	58 088 696	51 093 000	50 707 121	53 542 000
Wydatki bieżące	48 821 318	52 281 900	49 553 000	48 640 000	49 383 000
<i>w tym ze środków UE</i>	470 905	3 923 542	2 284 955	1 092 198	928 666
Wydatki majątkowe	4 303 388	5 806 700	1 540 000		
<i>w tym ze środków UE</i>	40 125	2 348 522	685 368		
Rozchody budżetu - spłata rat kredytowych	3 285 083	1 945 312	3 670 058	3 068 879	1 800 000
Przychody budżetu - kredyty	1 400 000	1 222 058			
Zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów na dzień 31 grudnia	13 422 191	12 855 257	9 028 879	5 960 000	4 160 000
Środki finansowe pozostające do dyspozycji na wydatki	0	0	0	2 067 121	4 159 000

Źródło: Dane Wydziału Finansowego Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w latach 2016 – 2018 w budżecie powiatu krośnieńskiego nie będą pozostawały wolne środki finansowe, które mogłyby dodatkowo zostać przeznaczone na realizację celów określonych w Programie. Wydatki majątkowe za te lata obejmują współfinansowanie zadań, przy udziale środków UE, w tym m.in.:

- 1) przebudowę drogi w Bobrowicach,
- 2) przebudowę drogi Lubiatów – Trzebule,
- 3) przebudowę drogi Retno – Wężyska,
- 4) modernizację zasobów geodezyjnych,
- 5) modernizację szkolnictwa zawodowego, w tym zakupy niezbędnego sprzętu oraz remonty,
- 6) budowa chodnika w miejscowości Retno,
- 7) modernizację i termomodernizację obiektów szpitalnych,
- 8) przebudowy dróg w Gubinie,
- 9) cyfryzację usług administracji.

Realizację nowych zadań należy planować na lata 2019-2020, w których szacuje się wypracowanie środków nadwyżkowych w kwocie 6 mln zł. Wcześniejsza realizacja inwestycji, w przypadku braku zwiększenia dochodów własnych lub pozyskania ich nowych źródeł będzie pociągała za sobą konieczność zaciągnięcia kredytu lub uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym np. dotacji z budżetu państwa, pomocy finansowej od innych jednostek samorządu terytorialnego, środków pomocowych UE.

Przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne w powiecie krośnieńskim będą w okresie planowania finansowane nie tylko ze środków własnych, ale również z pozyskanych środków pomocowych z programów krajowych i unijnych. Proponuje się następujące środki przeznaczone na sfinansowanie założonych celów:

1) środki krajowe:

- środki publiczne (budżet powiatu, budżet samorządów gminnych, programy krajowe m. in. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019, rezerwa subwencji ogólnej),
- Fundusz Pracy,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej/Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Środki PFRON,
- środki prywatne,
- partnerstwo publiczno– prywatne;

2) środki unijne, w tym m.in.:

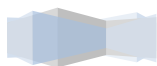
- program INTERREG V A (partnerstwo z Powiatem Odra – Sprewa, Sprewa – Nysa),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020 (EFS, EFRR),
- PO Wiedza Edukacja Rozwój,
- PO Infrastruktura i Środowisko,
- PO Polska Cyfrowa.
-

X. SPISY

1. Spis rysunków

Rys. Nr 1 - Powiat krośnieński na tle mapy Polski	6
Rys. Nr 2 - Powiat krośnieński na tle mapy województwa lubuskiego.....	6
Rys. Nr 3 - Powiat krośnieński	7

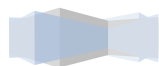

2. Spis tabel

Tabela Nr 1 - Zestawienie dochodów i wydatków budżetu powiatu krośnieńskiego w latach 2011-2015.	8
Tabela Nr 2 - Przychody, rozchody oraz kwota długu powiatu krośnieńskiego w latach 2011 – 2015.	9
Tabela Nr 3 - Struktura największych wydatków powiatu krośnieńskiego wg działów klasyfikacji budż. w latach 2011-2015.	10
Tabela Nr 4 - Długość czynnej sieci gazowej w latach 2010- 2014 (w metrach)	12
Tabela Nr 5 - Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) w latach 2010- 2014	12
Tabela Nr 6 - Gospodarowanie odpadami komunalnymi w powiecie krośnieńskim oraz w Województwie Lubuskim w latach 2010-2014	13
Tabela Nr 7 - Gospodarowanie odpadami z sektora przemysłowego w powiecie krośnieńskim w latach 2010-2014	14
Tabela Nr 8 - Wodociągi: Długość czynnej sieci rozdzielczej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014 (w km)	14
Tabela Nr 9 - Wodociągi: Ludność korzystająca z sieci wodociągowych w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014	14
Tabela Nr 10 - Gminne ujęcia wód podziemnych w 2014r.:	15
Tabela Nr 11 - Zużycie wody w gospodarstwach domowych: Ogółem, woda z wodociągów na 1 mieszkańca w latach 2010 – 2014	15
Tabela Nr 12 - Kanalizacja: Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014 (w km)	16
Tabela Nr 13 - Kanalizacja: Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w powiecie krośnieńskim w latach 2010 – 2014	16
Tabela Nr 14 - Liczba gminnych oczyszczalni ścieków w 2014r.	16
Tabela Nr 15 - Mieszkania oddane do użytkowania według podregionów i powiatów w 2015 r.	17
Tabela Nr 16 - Liczba wydanych pozwoleń na budowę w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2010-2015	18
Tabela Nr 17 - Własność gruntów w powiecie krośnieńskim (stan na 31.12.2015r.)	18
Tabela Nr 18 - Użytki gruntowe w powiecie krośnieńskim (stan na 31.12.2015 r.)	19
Tabela Nr 19 - Liczba podmiotów gospodarczych wg liczby zatrudnionych pracowników w powiecie krośnieńskim w latach 2012 – 2015	20
Tabela Nr 20 - Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w powiecie krośnieńskim w latach 2012-2015	21
Tabela Nr 21 - Podmioty według sektorów własnościowych w powiecie krośnieńskim w latach 2012 – 2015 – struktura w sektorze prywatnym	22
Tabela Nr 22 - Charakterystyka dróg w powiecie krośnieńskim	24
Tabela Nr 23 - Wykaz ulic i dróg powiatowych	25
Tabela Nr 24 - Ocena stanu technicznego dróg	29
Tabela Nr 25 - Wybrane zadania inwestycyjne w perspektywie 2016 – 2020 na drogach powiatowych	29
Tabela Nr 26 – Gminy z ilością wsi w powiecie krośnieńskim	32
Tabela Nr 27 - Struktura obszarowa gospodarstw rolnych (liczba gospodarstw)	33
Tabela Nr 28 – Zwierzęta hodowlane w powiecie krośnieńskim (stan 2015 rok)	33
Tabela Nr 29 – Wybrane jeziora w powiecie krośnieńskim	34
Tabela Nr 30 – Obszary chronione w powiecie krośnieńskim	36
Tabela Nr 31 – Złóża gazu w powiecie krośnieńskim	37
Tabela Nr 32 – Złóża ropy naftowej w powiecie krośnieńskim	37
Tabela Nr 33 – Pokłady węgla brunatnego w powiecie krośnieńskim	38
Tabela Nr 34 – Złóża kruszywa naturalnego w powiecie krośnieńskim	38
Tabela Nr 35 – Złóża torfu w powiecie krośnieńskim	39

Tabela Nr 36 - Liczba ludności w latach 2010 - 2015.....	42
Tabela Nr 37 - Liczba ludności w latach 2010 – 2015 z podziałem na płeć	42
Tabela Nr 38 - Przyrost naturalny w latach 2010 rok – 2015 rok na 1 000 ludności.....	42
Tabela Nr 39 – Saldo migracji społeczeństwa w latach 2010 - 2015	42
Tabela Nr 40 – Struktura wg wieku ekonomicznego w latach 2010 - 2015	43
Tabela nr 41 - Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie Odrz. w latach 2010 – 2015 w podziale na regiony powiatu.	45
Tabela nr 42 - Liczba długotrwale bezrobotnych w latach 2010 – 2015 w podziale na regiony powiatu.	45
Tabela nr 43 - Najpopularniejsze formy wsparcia udzielanego przez PUP w 2015 roku.....	46
Tabela nr 44 - Zawody deficytowe w powiecie krośnieńskim w 2015 roku.....	46
Tabela Nr 45 - Szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat z podziałem na kierunki kształcenia	48
Tabela Nr 46 – Szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych na terenie powiatu krośnieńskiego.....	49
Tabela Nr 47 – Kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych powiatu krośnieńskiego stan na 30.09.2015.....	49
Tabela Nr 48 – Dochody i wydatki na zadania z zakresu oświaty w latach 2015 -2016.....	50
Tabela Nr 49 – Współczynniki standaryzowanie zgonów w powiatach województwa lubuskiego.....	54
Tabela 50 - Realizacja „Programu przeciwdziałania rakowi szyjki macicy w powiecie krośnieńskim na lata 2009-2014” w poszczególnych latach - liczba zaszczepionych dziewcząt oraz koszt realizacji.	55
Tabela Nr 51 - Przyczyny ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w powiecie krośnieńskim w roku 2015.....	57
Tabela Nr 52 - Ilość rodzin zastępczych w latach 2010-2015	58
Tabela Nr 53 - Ilość dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2010-2015.....	58
Tabela Nr 54 - Ilość dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2010-2015.....	58
Tabela Nr 55 - Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatkowane w latach 2010-2015	59
Tabela Nr 56 - Zestawienie organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu krośnieńskiego	59
Tabela Nr 57 - Środki finansowe Powiatu Krośnieńskiego przeznaczane na zlecenie zadań organizacjom pozarządowym.....	60
Tabela Nr 58 – Wykaz stowarzyszeń i związków, do których należy powiat krośnieński	65
Tabela Nr 59 - Cel główny i cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	98
Tabela Nr 60 - Spójność Programu Rozwoju Powiatu Krośnieńskiego 2020 i Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.....	98
Tabela Nr 61 - Zestawienie planowanych dochodów i wydatków budżetu powiatu krośnieńskiego w latach 2016-2020	101

3. Spis wykresów

Wykres Nr 1 - Podmioty gospodarcze w podziale na gminy powiatu krośnieńskiego w 2014 roku	22
Wykres Nr 2 - Sieć dróg powiatowych z podziałem na rodzaj nawierzchni jezdni.....	27
Wykres Nr 3 - Obiekty mostowe na powiatowej sieci drogowej.....	27
Wykres Nr 4 - Drogi powiatowe w podziale na poszczególne gminy.....	28
Wykres nr 5 - Spadek stopy bezrobocia w powiecie krośnieńskim i województwie lubuskim w latach 2010 - 2015.....	44
Wykres nr 6 - Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie Odrz. w latach 2010 – 2015.....	44
Wykres Nr 7 - Liczba dzieci uczących się w szkołach dla których organem prowadzącym jest powiat krośnieński.....	48
Wykres Nr 8 - Płeć uczestników badania.....	82
Wykres Nr 9 - Wiek uczestników badania.....	82
Wykres Nr 10 - Miejsce zamieszkania uczestników badania	83

